

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

5 maart 2004

ONTWERP VAN DECREET

**betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs
van de Vlaamse Gemeenschap**

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	29
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	47
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	55
Advies van de Raad van State	63
Ontwerp van decreet	85

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ALGEMENE INLEIDING

1. Inleiding

Het decreet regelt de studiefinanciering, de verhouding tussen de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen, de studentenmobiliteit en de interactie hiertussen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

2. Ruim kader

In het kader van sociale maatregelen ter bevordering van de democratisering van het onderwijs bestaan er twee systemen die complementair zijn aan elkaar : het systeem van de studiefinanciering en het systeem van de sociale voorzieningen voor studenten (hierna voorzieningen genoemd) via de diensten voor studentenvoorzieningen aan de hogeronderwijsinstellingen (hierna studentenvoorzieningen genoemd). Onder democratisering van het onderwijs verstaan we het aan alle jongeren geven van volledige kansen tot vorming en intellectuele ontplooiing, ongeacht hun afkomst, financiële mogelijkheden of sociaal-cultureel milieu.

Het stelsel van studietoelagen heeft zijn relevantie in het kader van de democratisering van het hoger onderwijs bewezen. In verschillende studies¹ wordt geïllustreerd dat het studietoelagestelsel een belangrijke selectieve tegemoetkoming is voor personen die het financieel minder gemakkelijk hebben en waarvoor de extra kost die studeren meebrengt een te zware belasting is voor het gezinsbudget. Het stelsel is doelmatig daar de studietoelagen voornamelijk terechtkomen bij diegenen voor wie ze bedoeld zijn. Eveneens wordt aangetoond dat financiële drempels het studiekeuzegedrag van studenten en ouders beïnvloeden. Financiële hefboomen zoals studietoelagen en/of andere kostenreducerende voorzieningen dragen bij tot de democratisering van het hoger onderwijs.

De doelstelling van studiefinanciering is het creëren van maximale kwalificatiekansen en ontplooiingsmogelijkheden in het onderwijs. Om deze doelstelling te bereiken moeten voor bepaalde studenten financiële drempels weggevoerd worden.

Het huidige stelsel van studiefinanciering is gebaseerd op het decreet houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap van 16 februari 2001.

Het stelsel van studentenvoorzieningen draagt enerzijds bij tot de democratisering van het hoger onderwijs. Anderzijds levert het een bijdrage tot de verbetering van de randvoorwaarden voor alle studenten zoals huisvesting, voeding, psycho-sociale-medische begeleiding, ...

De huidige regeling inzake studentenvoorzieningen is gebaseerd op het decreet betreffende het onderwijs VI van 21 december 1994 (dat artikel 140 bis en ter in het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in Vlaanderen invoegde) en het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994.

Naast studiefinanciering en studentenvoorzieningen bestaat in het kader van studentenmobiliteit een studiefinanciering voor studenten die een periode in het buitenland studeren. Momenteel betreft dit het Europese ERASMUS/SOCRATES programma waarbij studenten een studiefinanciering ontvangen die gedeeltelijk gebonden is aan het inkomen van de ouders van de student.

Naast de voornoemde stelsels worden de ouders van studenten ook gesteund in hun kosten door de kinderbijslag en de fiscale aftrek voor studerende kinderen. Het gaat hier om oudergebaseerde tegemoetkomingen. Studenten zelf worden financieel gesteund door bijvoorbeeld de toekenning van het leefloon en de vrijstelling van stempelcontrole.

3. Specifiek kader

Naar aanleiding van de recente wijzigingen in het hogeronderwijslandschap en de maatschappelijke evoluties, dienen de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen aangepast te worden, bovendien dient voor de studentenmobiliteit een decretaal kader te worden voorzien. De wijzigingen in het hogeronderwijslandschap behelzen het Bologna-proces, het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs (hierna structuurdecreet genoemd), het decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs (hierna flexibiliseringsdecreet genoemd), de toenemende internationalisering en het levenslang leren. Voor de studentenmobiliteit dient een decretaal kader te worden voorzien. Bovendien werd op 28 juni 2002 het decreet betreffende de gelijke onder-

wijskansen goedgekeurd, dat maatregelen bevat voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs.

De gewijzigde maatschappelijke evoluties betreffen onder meer het stijgend aantal echtscheidingen, waardoor meer eenoudergezinnen en nieuw samengestelde leefeenheden ontstaan, de dreigende dualisering in de kennismaatschappij, de noodzaak aan specifieke aandacht voor allochtonen, de positie van de student in de samenleving, ...

4. Doelstellingen van het decreet

De doelstellingen van het onderhavige decreet zijn :

- het optimaliseren van de studiefinanciering ;
- het overeenstemmen van studiefinanciering met de maatschappelijke realiteit ;
- het perfectioneren van de verhouding studiefinanciering en studentenvoorzieningen ;
- studiefinanciering aansluiting laten vinden bij het structuurdecreet en het flexibiliseringsdecreet ;
- het bundelen van alle studentgerelateerde financiering, met name studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit ;
- het incorporeren van studentenmobiliteit in de materie van studiefinanciering.

5. Uitgangspunten

Hoger onderwijs wordt beschouwd als een maatschappelijke investering in jongeren door de overheid. In het Communiqué van Praag van 19 mei 2001 steunden de ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs de idee dat hoger onderwijs beschouwd dient te worden als een publiek goed en dat het een publieke verantwoordelijkheid is en zal blijven (regelgeving, ...). Dit werd nogmaals bevestigd in het Communiqué van Berlijn van 19 september 2003.

Studiefinanciering is bedoeld voor personen met weinig bestaansmiddelen of ontplooiingskansen. De draagkracht blijft de doorslaggevende voorwaarde met betrekking tot het verkrijgen van een studiefinanciering.

Studentenvoorzieningen treden complementair en supplementair op ten aanzien van studiefinanciering. Ze vormen een instrument voor het verbeteren van de randvoorwaarden van het studeren voor alle studenten. Subsidiariteit is het gehanteerde beheersprincipe. Regionaal kan men, binnen de gemaakte afspraken, een eigen invulling geven aan de aanpakvorm in functie van de regionale noodwendigheden.

Studentenmobiliteit dient gegarandeerd te worden aan alle studenten, ongeacht financiële en sociale afkomst van de student.

6. Studiefinanciering

De grondslag van het huidig systeem van studietoelagen werd gelegd met de wet van 19 juli 1971. Toen reeds stonden democratisering van het onderwijs en het creëren van gelijke kansen centraal, zoals blijkt uit volgende passage uit de memorie van toelichting : "*Een werkelijke democratisering van het onderwijs vereist enerzijds dat de onderwijsstructuren en de leermethodes de volledige ontplooiing van alle hoedanigheden van het kind mogelijk maken en dat anderzijds het kind, dat in staat is om op bevredigende wijze een bepaalde onderwijscyclus te volgen, daarvan niet zou verhinderd worden om redenen van geldelijke aard, terwijl het zeer vaak een grote sociaal-culturele handicap heeft moeten overwinnen.*".

De fiscaliteit werd aangevoerd als het meest objectieve middel om de financiële situatie en de draagkracht van een gezin te bepalen.

Met het besluit van de Vlaamse regering betreffende de studietoelagen voor hoger onderwijs van 13 juli 1983 kreeg een systeem van studietoelagen vorm waarop het huidige stelsel werd geënt.

Op 16 februari 2001 werd een nieuw decreet inzake studietoelagen hoger onderwijs goedgekeurd. Dit decreet voerde geen fundamentele wijzigingen aan het bestaande systeem door, maar gaf reeds een aanzet tot aanpassing aan de veranderde maatschappelijke realiteit, evenals aan de realiteit van de studietrajecten en de studievoortgang. Het deed dit door :

- de invoering van een derde studieniveau met betrekking tot het recht op een studietoelage ;
- de invoering van de jokerbeurs ;

- de gelijke behandeling van samenwonende en gehuwde studenten ;
- de verruiming van het systeem van vermoedelijk inkomen ;
- de geleidelijke aanpassing van de volledige studietoelage aan de directe studiekost ;
- het optrekken van de minimumtoelage tot 198,31 euro (8000 frank) ;
- de invoering van een bodem-kadastraal inkomen ;
- de tegemoetkoming aan eenoudergezinnen.

Toen werd reeds gesteld dat het een overgangsdecreet betrof en dat een grondige herziening zich opdrong om tegemoet te komen aan een aantal noden en behoeften die ontstaan zijn ten gevolge van de gewijzigde maatschappelijke context, waarop de huidige wetgeving onvoldoende antwoord geeft.

Daarnaast werd het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs op 4 april 2003 goedgekeurd. Dit decreet is het gevolg van de Bolognaverklaring, die Vlaanderen ondertekende op 13 juni 1999 en waarbij ze het engagement aanging om tegen 2010 de principes van de resolutie te implementeren. Vlaanderen koos ervoor het Bolognaproces aan te grijpen om een grondige herziening en aanpassing van het hele hoger onderwijs in al zijn aspecten door te voeren.

In de Bolognaverklaring worden de volgende doelstellingen die een onmiddellijk impact op het stelsel van studiefinanciering hebben, onderschreven :

- de invoering van een *creditsysteem* ;
- de versterking van de *mobilititeit van studenten*.

In mei 2001, twee jaar na de ondertekening van de Bolognaverklaring, werd het Bolognaproces geëvalueerd. In het daaruit voortvloeiende Praag Communiqué worden naast de zes oorspronkelijke doelstellingen van de Bolognaverklaring enkel *levenslang leren* als een voor studiefinanciering relevante doelstelling naar voren gebracht.

Daar werd na de tweede opvolgingsconferentie van het Bolognaproces in september 2003 in het Berlijn Communiqué het mogen meenemen van studiefinanciering naar het buitenland aan toegevoegd.

7. Studentenvoorzieningen

Sociale voorzieningen voor studenten (verder voorzieningen genoemd) vinden voor de universiteiten hun grondslag in de wet houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen van 3 augustus 1960. Het decreet betreffende het onderwijs VI van 21 december 1994 heft de wet van 1960 op en voegt gelijktijdig artikel 140bis en ter in het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in Vlaanderen in. Artikel 140bis bevestigt de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap aan de voorzieningen aan de universiteiten en artikel 140ter legt de berekeningswijze vast voor deze 'sociale toelage'.

De hogescholen hebben langer moeten wachten op sociale toelagen. In het academiejaar 1992-93 werden voor het eerst experimentele regionale samenwerkingsverbanden voor voorzieningen betoelaagd door de minister van Onderwijs en Vorming. Deze experimenten mondden uit in de artikelen 207-215 van het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994.

Op het terrein bestonden er al voordien sociale initiatieven zowel aan de universiteiten als aan de hogescholen maar de regelgeving heeft deze initiatieven in een stroomversnelling gebracht en geprofessionaliseerd.

In de wet houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen van 3 augustus 1960 wordt een permanente bijdrage ten gunste van de diensten voor maatschappelijke hulp aan de studenten als beginsel gesteld. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat : "*Ingevolge de toeneming van het aantal studenten en de toelating tot de hogere studiën van jongelui uit minder goeude sociale klassen, hebben de universiteiten, buiten hun traditionele zending, nieuwe opdrachten te vervullen om de student te helpen bij de oplossing van problemen die met het onderwijs niets te maken hebben.*"

De bestaande studentenvoorzieningen zijn werkzaam op het terrein van voeding, huisvesting, psycho-medisch-sociale dienstverlening en ondersteuning van studentenorganisaties (op academisch, sociaal, sportief en cultureel gebied). Het gaat om selectieve en universele voorzieningen die respectievelijk individueel of collectief georiënteerd zijn. Ze worden beheerd samen met de studenten die er de doelgroep voor vormen en dit in een geest van participatie, inspraak en medebeheer.

Tussen universiteiten en hogescholen zijn er in de huidige regelgeving betreffende studentenvoorzieningen enkele belangrijke aspecten die verschillen.

Wat ten eerste de financiering van de studentenvoorzieningen betreft, ligt de financiering vanuit de overheid lager voor de hogescholen dan voor de universiteiten. Hogescholen ontvangen een zelfde bedrag per student terwijl universiteiten een enveloppe ontvangen die enerzijds bestaat uit een vast bedrag (historisch forfait) en anderzijds uit een bedrag dat de evolutie van de financierbare eenheden ten opzichte van 1 februari 1993 incalculeert. Daarenboven hebben de universiteiten in het verleden kunnen genieten van door de overheid betoelagde ontleeningsmogelijkheden voor investeringen in restaurants en studentenresidenties.

De studentenvoorzieningen aan de hogescholen kregen, ten tweede, decretaal een eigen rechtspersoonlijkheid, een vereniging zonder winstoogmerk, terwijl die aan de universiteiten binnen de instelling functioneren.

Op het vlak van financiering, hebben zowel de universiteiten als de hogescholen de mogelijkheid (een gedeelte van) de inschrijvingsgelden aan te wenden voor de financiering van studentenvoorzieningen.

De taakverdeling tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen dient gestructureerd en geëxpliciteerd te worden. Ook de vlakken waarop samengewerkt wordt, dienen verhelderd te worden.

8. Studentenmobiliteit

Studenten in het hoger onderwijs die via het SOCRATES/ERASMUS-programma een deel van hun opleiding in het buitenland volgen, ontvangen onder bepaalde voorwaarden een mobiliteitstoelage die deels door de Vlaamse Gemeenschap en deels door de Europese Commissie wordt gefinancierd. In het verleden werd de mobiliteitstoelage van de Vlaamse Gemeenschap nooit decretaal opgenomen, maar was ze jaarlijks het voorwerp van een ministerieel besluit. Aangezien de berekening van de mobiliteitstoelagen en de studiefinanciering op dezelfde principes is gebaseerd, lijkt het aangegeven deze materies in eenzelfde decreet te bundelen en de dossiers door dezelfde dienst te laten behandelen. Dit zal tevens de transparantie voor de student verhogen.

9. Totstandkoming van het decreet

In februari 2002 werd door de minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten een Task Force Studietoelagen opgericht. De Task Force werd samengeroepen door de minister en de afdeling Studietoelagen en bestond uit vertegenwoordigers van de Administratie Hoger onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, uit vertegenwoordigers van de hogeronderwijsgemeenschap via de representatieve organisaties VLIR, VLHORA en VVS en uit vertegenwoordigers gevraagd vanwege hun expertise in de betrokken materie.

De opdracht van de Task Force bestond erin na te gaan hoe de studiefinanciering kon geoptimaliseerd worden en hoe de verhouding tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen kon worden verduidelijkt.

Bij het schrijven van het decreet werd uitgegaan van volgende principes :

1. Studiefinanciering – op centraal niveau

- Studiefinanciering dient een instrument te blijven om de financiële drempels naar het hoger onderwijs op selectieve wijze te verlagen, op basis van niet-discretionaire criteria.
- Studiefinanciering is bedoeld voor die groep van studenten waar financiële redenen de doorstroom naar het hoger onderwijs belemmeren.
- Studiefinanciering wordt rechtstreeks aan de student uitgekeerd.

Samengevat wordt studiefinanciering beschouwd als een instrument dat bedoeld is voor personen met weinig bestaansmiddelen of ontplooiingskansen.

2. Studentenvoorzieningen op decentraal niveau

- Studentenvoorzieningen leveren een bijdrage aan de democratisering van het hoger onderwijs. Aan alle jongeren dienen volledige kansen tot vorming en intellectuele ontplooiing te worden gegeven, ongeacht hun afkomst, financiële mogelijkheden of sociaal-cultureel milieu.
- Studentenvoorzieningen leveren een bijdrage tot de verbetering van de randvoorwaarden voor alle studenten zoals huisvesting,

voeding, psycho-sociale-medische begeleiding, ...

Gelet op het feit dat studentenmobiliteit eveneens een studentgerelateerde financiering betreft, waarvoor nog geen decretale regeling bestond, werd beslist om dit luik mee op te nemen in onderhavig decreet.

II. STRUCTUUR VAN HET DECREET

TITEL I. Algemene bepalingen

Titel I handelt over de algemene bepalingen betreffende de studiefinanciering, de studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit in het hoger onderwijs. De gebruikte concepten en algemene principes worden hierin toegelicht.

TITEL II. Studiefinanciering

Titel II is opgedeeld in 10 hoofdstukken. Hoofdstuk I handelt over de algemene bepalingen. Hoofdstukken II, III, IV, V en VI lichten de voorwaarden toe om in aanmerking te komen voor studiefinanciering. Deze voorwaarden zijn enerzijds de algemene voorwaarden, de voorwaarden voor meeneembaarheid naar een andere gemeenschap of naar het buitenland, de pedagogische voorwaarden, de verschillende categorieën van leefeenheden waartoe een student dient te behoren en de financiële voorwaarden. In hoofdstuk VII wordt het bedrag en de berekeningswijze van de studiefinanciering besproken. Hoofdstuk VIII handelt over de procedure inzake studiefinanciering. De procedure voor het aanvragen en indienen van studiefinanciering wordt bepaald. De procedure voor een herziening, voor het aantekenen van bezwaar en de procedure voor het terugvorderen van studiefinanciering komen eveneens aan bod. Ten slotte behandelt hoofdstuk IX de overgangsbepalingen en hoofdstuk X de opheffingsbepalingen van het decreet.

TITEL III. Verhouding tussen de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen

Titel III bespreekt de relatie tussen de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen. Een duidelijke taakverdeling tussen beiden wordt beschreven. Er wordt eveneens bepaald op welke vlakken de samenwerking gebeurt. De oprichting van een overlegplatform wordt beschreven.

TITEL IV. Studentenmobiliteit

Titel IV regelt de studentenmobiliteit en de oprichting van een adviescommissie inzake studentenmobiliteit.

Titel V regelt de inwerkingtreding van het decreet.

Het voorliggende decreet voldoet aan de vereisten van reguleringsmanagement. Goede regelgeving dient te voldoen aan vijf criteria : noodzakelijkheid, doelmatigheid, duidelijkheid, uitvoerbaarheid en samenhang.

Het decreet is noodzakelijk omdat de wetgeving inzake de studiefinanciering, de studentenvoorzieningen en de studentenmobiliteit moet afgestemd zijn op de wijzigingen in het hogeronderwijslandschap en op de gewijzigde maatschappelijke evoluties.

Het decreet is doelmatig want het legt duidelijk vast welk doel belangrijk is en beperkt zich tot een algemeen kader. De concrete doelstellingen die dit decreet nastreeft, zijn de doorstroming naar het hoger onderwijs voor personen met minder financiële mogelijkheden of minder ontplooiingskansen, het verbeteren van de randvoorwaarden voor alle studenten en het garanderen van studentenmobiliteit aan alle studenten ongeacht de financiële situatie of sociale afkomst.

De wetgeving is bovendien duidelijk en beoogt een grondige vereenvoudiging, zowel op juridisch als op administratief vlak. In het kader van de wetsmatiging worden een aantal complexe regelingen vereenvoudigd, zoals het afschaffen van de toegelaten aftrekken inzake kapitaalsaflossingen en levensverzekeringen en het vereenvoudigen van de kadastraal-inkomentest. Ondanks deze inspanningen, blijft de wetgeving vanuit het oogpunt van de doelgroep complex. In de wetgeving wordt immers gezocht naar een evenwicht tussen een zo eenvoudig mogelijke en een zo rechtvaardig mogelijke wetgeving. In het kader van de beslissing van de Vlaamse regering om voortgang te maken met e-government en administratieve vereenvoudiging zal het proces van het indienen van een aanvraag en de verwerking van de aanvragen vereenvoudigd worden. Zo kan de administratieve last voor de burger tot een minimum herleid worden. Het principe van integratie van studiefinanciering en studentenvoorzieningen betekent ook een vereenvoudiging en verduidelijking van de regelgeving.

Het decreet is toepasbaar voor personen die verantwoordelijk zijn voor de opvolging van de studie-

financiering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit. De uitvoerbaarheid van de wetgeving zal door de vereenvoudiging eveneens verbeterd worden. Het is uitvoerbaar in het hogeronderwijsveld. Het decreet is tot stand gekomen in een gestructureerd overleg met hen.

De wetgeving is niet in tegenspraak met andere regelgeving en past binnen de grondige hervorming van het hoger onderwijs waarvan het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs de aanzet vormt.

III. ALGEMENE TOELICHTING

TITEL I. ALGEMENE BEPALINGEN

In het decreet worden de verschillende studentgerelateerde financiële aangelegenheden, namelijk studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit samengebracht.

TITEL II. STUDIEFINANCIERING

HOOFDSTUK I. Algemene bepalingen

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de participatie in het hoger onderwijs sterk afhankelijk is van het sociaal-economisch milieu waarin iemand opgroeit.

Uit het onderzoek 'Blijvende sociale ongelijkheden in het Vlaamse onderwijs'ⁱⁱ van het Centrum voor Sociaal Beleid blijkt dat de sociale ongelijkheden vrijwel ongewijzigd zijn in de tijd. De deelname van jongeren uit lagere sociale categorieën blijft beduidend onder die van hun leeftijdgenoten uit hogere sociale categorieën. Slechts 16 % van de kinderen van laaggeschoolde vaders en/of moeders volgen hoger onderwijs. Bij kinderen van hooggeschoolde ouders gaat het om 59%. Hetzelfde beeld komt naar voor als de sociaalprofessionele categorie van het gezinshoofd wordt beschouwd : 41% van de bediendekinderen volgt hoger onderwijs tegenover slechts 14% van de arbeiderskinderen.

In het jaarboek 'Sociale uitsluiting en armoede'ⁱⁱⁱ wordt aangetoond dat slechts 35% van de arbeiderskinderen naar het tertiair onderwijs doorstromen terwijl kinderen van hogere bedienden voor meer dan 75% doorstromen. Binnen het hoger onderwijs opteren drie op vijf arbeiderskinderen voor een opleiding van het korte type, tegenover één op vier kinderen van hogere bedienden. Op het einde van de rit behaalt minder dan één op drie arbeiderskinderen een diploma hoger onderwijs, tegenover drie op vier kinderen van hogere bedienden.

derskinderen een diploma hoger onderwijs, tegenover drie op vier kinderen van hogere bedienden.

Wetenschappelijk onderzoek wijst uit dat studiefinanciering een rol speelt in de democratisering van het hoger onderwijs. In de studie 'Materiële drempels in het onderwijs afbouwen'^{iv} van het HIVA wordt aangetoond dat financiële drempels duidelijk het keuzegedrag van jongeren beïnvloeden om verder te studeren of niet. Financiële hefboomen zoals studiefinanciering kunnen het keuzegedrag beïnvloeden en zo bijdragen tot de democratisering van het hoger onderwijs.

Het onderhavige decreet kadert in de intentie van de minister van Onderwijs en Vorming om gelijke kansen in het onderwijs geïntegreerd en gestructureerd aan te pakken. Studiefinanciering heeft tot doel de doorstroming naar het hoger onderwijs te bevorderen voor minvermogenden. Door het geven van ontplooiingskansen wordt een bijdrage geleverd aan het verhogen van de maatschappelijke inzetbaarheid van personen. Op die manier wordt de dualisering van de maatschappij, tussen hoger en lager opgeleide personen tegengegaan.

Fiscaliteit en de huidige definitie van gezin vormen echter steeds meer een vertekend beeld van de financiële draagkracht van een gezin. Er zijn wijzigingen in de samenleving die niet tot uiting komen in het decreet van 16 februari 2001. We denken o.a. aan nieuw samengestelde gezinnen, zelfstandige studenten, de instroom van buitenlanders,...

Bij de herdefiniëring van het begrip gezin wordt geopteerd voor een definitie die neutraal is ten opzichte van de samenlevingsvorm (gehuwd, samenwonend, homorelatie, nieuw samengesteld gezin, ...). Het gaat hier om de leefeenheid.

Uit onderzoek is gebleken dat in nieuw samengestelde leefeenheden, ook wel mozaïekgezinnen^v genoemd, de familiale situatie erg belastend kan zijn voor de student. Tevens is het financieel belastend aangezien de ouder waarvan de afstamming vaststaat dikwijls alleen een bijdrage levert voor de studiekost van de student. Dit veroorzaakt vaak ernstige financiële problemen waardoor de doorstroming naar hoger onderwijs wordt afgeremd.

Volgens het decreet van 16 februari 2001 worden de inkomens van de ouder(s) waarvan de afstamming vaststaat en de ouder waarvan de afstamming niet vaststaat, allebei in rekening genomen. Bij de uitvoering van het decreet zal hiermee rekening worden gehouden.

In de toekenning van studiefinanciering wordt gestreefd naar een spreiding van de draagkracht en

een financiering van de volledige studiekost. Bij het bepalen van de inkomensgrenzen en de studie-financiering wordt uitgegaan van de financiële draagkracht van de leefeenheid. De leefeenheid wiens inkomen een bepaalde grens (de maximum toegelaten inkomensgrens) overschrijdt, heeft voldoende draagkracht om de studiekost volledig zelf te financieren. De leefeenheid wiens inkomen onder een bepaalde grens (de minimum toegelaten inkomensgrens) valt, kan zich niet veroorloven om een fractie van het eigen inkomen aan studiekosten te spenderen.

Er wordt binnen de doelgroep minvermogenden een gedifferentieerd beleid gevoerd voor specifieke doelgroepen die moeilijk doorstromen naar het hoger onderwijs. Op die manier wordt de fiscale wetgeving waarmee studiefinanciering rekening houdt, sociaal gecorrigeerd. Naast het aantal personen ten laste in de leefeenheid wordt voor de studiefinanciering rekening gehouden met het aantal personen in de leefeenheid die fiscaal als personen met handicap worden aangemerkt of het aantal studenten die hoger onderwijs volgen in de leefeenheid.

Er worden corrigerende maatregelen toegepast aangezien de fiscaliteit niet altijd een correct beeld geeft van de financiële draagkracht van een leefeenheid en aangezien bepaalde personen in de leefeenheid niet steeds bijdragen in de studiekost.

Naast het inkomen wordt het bezit van onroerende goederen als vermogensindicator in rekening gebracht voor de berekening van de studiefinanciering. De zogenaamde kadastraal-inkomentest blijft ook behouden, maar wordt vereenvoudigd.

Naast financiële drempels voor het hoger onderwijs zijn er ook culturele barrières die de doorstroom belemmeren. Het creëren van gelijke kansen is dan ook een opdracht van zowel studiefinanciering als van studentenvoorzieningen. De studentenvoorzieningen treden hier complementair en complementair op. (Zie titel III)

HOOFDSTUK II. Algemene voorwaarden

HOOFDSTUK III. Meeneembaarheid

HOOFDSTUK IV. Pedagogische voorwaarden

HOOFDSTUK V. Categorieën van leefeenheden

Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen

Vlaanderen ondertekende op 13 juni 1999 de Bologna-verklaring en ging het engagement aan om binnen de gestelde termijn de principes ervan te implementeren. Vlaanderen kiest ervoor 'Bologna' aan te grijpen om een grondige herziening en aanpassing door te voeren van het hele hoger onderwijs in al zijn aspecten.

Ten eerste is er de bachelor-masterstructuur. Die herleidt het aantal studieniveaus in de wetgeving van 3 naar 2. In het huidige decreet wordt de hiërarchie in studieniveaus afgeschaft. De student krijgt de kans een aantal opleidingen te volgen in overeenstemming met de noden en behoeften. In het decreet van 16 februari 2001 werden meerdere opleidingen gefinancierd wanneer de student de hiërarchie in studieniveaus volgde. Dit betekent concreet dat hij achtereenvolgens een opleiding van de eerste cyclus, van de tweede cyclus en een academische opleiding diende te volgen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering. In het onderhavige decreet kan de student verschillende opleidingen met studiefinanciering volgen, ongeacht de volgorde waarin de student de studies volgt.

Ten tweede is er de flexibilisering van het hoger onderwijs.

De flexibilisering heeft tot gevolg dat een studietraject niet meer in studiejaar wordt uitgedrukt. Het systeem werkt op basis van studiepunten en opleidingsonderdelen. Inzake studiefinanciering betekent dit dat elke student een krediet aan studiepunten verwerft, namelijk het studiefinancieringskrediet. Het idee achter de jokerbeurs uit het decreet van 16 februari 2001 blijft behouden. Er wordt derhalve ook een jokerkrediet toegekend.

Ten slotte wordt in het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs de accreditatie van de hogeronderwijsopleidingen geïntroduceerd. Die accreditatie heeft eveneens een impact op de wetgeving van de studiefinanciering. Enkel studenten die een zogenaamde geaccrediteerde opleiding volgen, komen in aanmerking voor studiefinanciering. Uitzondering hierop vormen de schakelprogramma's, voorbereidingsprogramma's en lerarenopleiding als vervolgopleiding.

Levenslang leren

In de mededeling van de Europese Commissie 'Een Europese ruimte voor levenslang leren realiseren' (november 2001) wordt levenslang leren ruim gedefinieerd. Het betreft alle leeractiviteiten die gedurende het hele leven ontplooid worden om kennis, vaardigheden en competenties vanuit een persoonlijk, burgerlijk, sociaal en/of werkgelegenheidsperspectief te verbeteren.

Het levenslang leren omvat alle fasen van leren, van de tijd vóór de leerplicht tot de tijd ná de pensionering.

Zowel op Europees als op Vlaams vlak is het levenslang leren een topprioriteit. Op Europees niveau was er het Memorandum inzake levenslang leren van de Diensten van de Europese Commissie van februari 2001 waarop een maatschappelijk debat volgde dat uitmondde in een syntheserapport.

Op 7 juli 2000 werd een actieplan van de Vlaamse regering 'Een leven lang leren in goede banen' goedgekeurd. *"Het actieplan 'Een leven lang leren in goede banen' zal de Vlaamse regering in staat stellen een doortastend beleid te voeren inzake vorming en opleiding, waarbij de onderlinge coherentie, de samenhang en een goede samenwerking vooropstaat."* Verder bouwend op deze passus in de regeringsverklaring kan men stellen dat dit actieplan de bouwstenen aanreikt die gestalte geven aan 'het recht op een leven lang leren'. Het actieplan geeft concrete impulsen tot implementering.

In het kader van levenslang leren wordt het in aanmerking komen voor bepaalde tegemoetkomingen voor ziekte, werkloosheid, leefloon, ... niet beschouwd als een uitsluitingfactor voor het ontvangen van studiefinanciering.

Internationalisering

In de Bolognaverklaring van 1999 uitten de ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs de intentie om tot een Europese ruimte voor hoger onderwijs te komen. De mobiliteit van studenten, docenten, onderzoekers en administratieve medewerkers spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van een gezamenlijke Europese hogeronderwijsruimte. Die moet daarom binnen Europa aangemoedigd en gedemocratiseerd worden. Steeds meer studenten zullen kiezen voor een gedeeltelijke of volledige opleiding in het buitenland, mede

om hun kansen op een steeds veeleisender arbeidsmarkt te vergroten.

In principe moet een gelijke toegang tot mobiliteit gegarandeerd worden voor alle sociale groepen. In het Praag Communiqué is duidelijk naar voren gekomen dat de sociale dimensie van het Bologna-proces een noodzakelijke component is.

In de studie 'Enquête naar de sociaal-economische situatie van ERASMUS-studenten' van de Europese Commissie in 2000 werd echter aangetoond dat voornamelijk jongeren uit financieel goeude milieus in het buitenland gaan studeren. 69 procent van de ouders van Vlaamse ERASMUS-studenten hebben een managementfunctie. Bij amper 2 procent is vader of moeder werkloos. 75 procent van de ouders heeft zelf hoger onderwijs gevolgd en 50 procent heeft een hoger inkomen dan het gemiddelde.

De noodzaak van een doordacht en geïntegreerd beleid rond mobiliteit en de financiering ervan dringt zich dan ook op.

Er bestaan twee verschillende manieren waarop studenten hun studie geheel of gedeeltelijk in het buitenland kunnen volgen.

Ten eerste is er de horizontale mobiliteit. Het studieprogramma opgenomen in het buitenland maakt onderdeel uit van het studieprogramma dat de student in Vlaanderen volgt. De student blijft ingeschreven aan een instelling in Vlaanderen. Het studieprogramma wordt bij de terugkeer van de student erkend als integraal deel van zijn opleiding. In Vlaanderen verloopt horizontale mobiliteit hoofdzakelijk via het SOCRATES/ERASMUS-programma van de Europese Unie.

Ten tweede is er de verticale mobiliteit. Studenten zijn ingeschreven aan een instelling in het buitenland of een andere gemeenschap in België.

Beide soorten mobiliteit zullen voor studenten met een studiefinanciering gefaciliteerd worden.

De meeneembaarheid van de studiefinanciering wordt in de eerste plaats gezien als een onderdeel van het Bologna-proces.

Het decreet introduceert het concept studiefinancieringskrediet. Iedere student die zich inschrijft voor een aantal studiepunten met het oog op het behalen van een diploma van een bepaalde opleiding, kan in aanmerking komen voor een studiefinancieringskrediet. Voor elke in aanmerking ko-

mende student bevat dit twee bachelorkredieten, een masterkrediet, en een jokerkrediet. Dit stelt de student in staat één bachelor, twee bachelors of een bachelor-master traject te volgen. De mogelijkheid om na een bachelor-masteropleiding een tweede bachelor te volgen, wordt ook geboden. Voor het volgen van één schakelprogramma, één voorbereidingsprogramma of één lerarenopleiding als vervolgopleiding wordt een bijkomend krediet gegeven.

De berekening van het bachelor- en masterkrediet is gebaseerd op het aantal studiepunten dat de door de student gekozen opleiding omvat (bijvoorbeeld een bacheloropleiding van 240 studiepunten). De studiefinanciering wordt berekend op basis van het aantal studiepunten waarvoor de student zich inschrijft. Per academiejaar kunnen maximum 60 studiepunten betoelaagd worden, zelfs indien de student zich voor meer studiepunten heeft ingeschreven. Indien een student, bijvoorbeeld in het buitenland, een opleiding volgt die niet in studiepunten wordt uitgedrukt, wordt een studie van één academiejaar gelijkgesteld met 60 studiepunten. Wanneer de student bewijst dat hij geen voltijdse opleiding volgt, worden 30 studiepunten als opgenomen beschouwd.

Studenten kunnen tevens aanspraak maken op een jokerkrediet.

Enkel studenten die een geaccrediteerde opleiding volgen aan een ambtshalve geregistreerde instelling, komen in aanmerking voor studiefinanciering. Studenten die een opleiding volgen die erkend is als nieuwe opleiding of studenten die een opleiding volgen met een tijdelijke erkenning (bij ontstentenis van een accreditatiebesluit) komen eveneens in aanmerking voor studiefinanciering.

Voor voorbereidingsprogramma's, schakelprogramma's en lerarenopleidingen als vervolgopleiding wordt een uitzondering gemaakt op de algemene bepaling dat een opleiding geaccrediteerd dient te zijn.

In de overgangsbepalingen van het decreet wordt bepaald op welke manier gevolgde studies in rekening worden gebracht om het studiefinancieringskrediet van een student te bepalen. Het studietraject dat reeds voor de inwerkingtreding van het decreet werd gevolgd, al dan niet met toekenning van studiefinanciering, wordt in rekening gebracht bij het berekenen van het studiefinancieringskrediet. In grote lijnen worden de volgende opleidingen gelijkgesteld. Opleidingen van één cyclus worden gelijkgesteld met een bacheloropleiding. Opleidingen

van twee cycli en universitaire opleidingen worden gelijkgesteld met een masteropleiding. Bijkomend wordt elk gevolgd studiejaar uit het verleden gelijkgesteld met 60 studiepunten. Indien de student het recht op een jokerbeurs reeds heeft uitgeput, heeft hij geen recht meer op een jokerkrediet. Dezelfde logica wordt gevolgd voor studenten die reeds een lerarenopleiding als vervolgopleiding hebben gevolgd.

Voor de student die een opleiding volgt die omgevormd wordt naar de bachelor-masterstructuur, wordt eveneens een bachelor- en/of masterkrediet geopend waarbij de studiepunten in mindering worden gebracht van het studiefinancieringskrediet zoals hierboven toegelicht.

Tevens worden de voorwaarden bepaald volgens dewelke de studiefinanciering meeneembaar is en de nationaliteitsvoorwaarden waaraan een student dient te voldoen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering.

HOOFDSTUK VI. Financiële voorwaarden

Uitgangspunt voor het toekennen van studiefinanciering is de financiële draagkracht, deze wordt uitgedrukt aan de hand van inkomensgrenzen.

Om de maximum toegelaten inkomensgrens te bepalen, wordt rekening gehouden met het aantal personen ten laste in de leefeenheid, het aantal personen die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt en het aantal studenten in de leefeenheid buiten de kandidaat die hoger onderwijs volgen.

Het spanningsveld tussen de minimum- en maximuminkomensgrens dient als basis om de hoogte van de studiefinanciering te bepalen.

Om de financiële draagkracht te bepalen worden alle inkomsten van de leefeenheid van de student in aanmerking genomen. Een leefeenheid bestaat uit één of meerdere meerderjarigen met eventueel één of meerdere minderjarigen. De leefeenheid woont op een zelfde domicilie, welke wordt aange-toond door het rijksregister.

Er zijn verschillende categorieën van leefeenheden die in aanmerking komen voor studiefinanciering.

Om de financiële draagkracht te bepalen, kan uitgegaan worden van de inkomsten :

- van de ouder(s) of van een andere natuurlijke persoon van wie de student ten laste is ;

- van de student al dan niet met partner en/of kinderen (gehuwd, zelfstandig of alleenstaand student).

De factoren, waarmee rekening wordt gehouden om de toegelaten inkomensgrenzen te bepalen, worden vastgesteld op basis van de toestand van de leefeenheid op 31 december van het betrokken academiejaar.

De inkomstengrenzen worden gewogen ten opzichte van een referentiejaar. Afhankelijk van de categorie van leefeenheid en van de voorwaarden waaraan de verschillende categorieën van een leefeenheid moeten voldoen, kan dit referentiejaar verschillen.

HOOFDSTUK VII. Bedrag van de studiefinanciering

Studiefinanciering is een tegemoetkoming om financiële barrières te verminderen voor personen met minder bestaansmiddelen. Studiefinanciering is een 'in cash' tegemoetkoming die selectief wordt toegekend aan leefeenheden met minder financiële draagkracht.

Studiefinanciering mag geen uitzonderingssysteem worden ; het mag niet enkel gericht zijn op de minst bedeeden. Het beoogt bij te dragen aan de studiekost voor gezinnen die niet over de financiële draagkracht beschikken om zelf in te staan voor de studiekost.

Studiefinanciering beoogt bijgevolg de studiekost te dekken. Elke 5 jaar wordt onderzocht of de studiefinanciering nog aansluit met de werkelijke studiekost. Op basis van deze onderzoeken worden de beleidsmaatregelen afgestemd.

In de studie 'Studiekosten in het hoger onderwijs' uitgevoerd door het Hoger Instituut voor de Arbeid^{vi} worden de volgende kosten weergegeven :

- Inschrijvingskosten
- Vervoerskosten
- Verblijfskosten voor kotstudenten
- Handboeken, cursussen en kopieën
- Computer
- Duurzame uitrusting
- Verbruiksmaterialen en grondstoffen

- Studiebegeleiding
- Studiereizen en studiebezoeken
- Stages
- Eindwerk/eindverhandeling
- Buitenlandse studieverblijven.

Door te streven naar een rechtvaardige wetgeving die de doelgroep zo goed mogelijk wil vatten en die steunt op de fiscaliteit, zal de wetgeving complex blijven. De aanvraagprocedure e.d. moet wel transparant zijn voor de burger. E-government en de geïntegreerde samenwerking tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen bieden een oplossing voor dit probleem.

De financiële draagkracht wordt vastgesteld aan de hand van alle inkomsten van de leefeenheid.

Vermogen en draagkracht van de leefeenheid bepalen de grootte van de studiefinanciering. Om van dit vermogen en deze draagkracht een correcter beeld te krijgen dan het beeld dat enkel de fiscaliteit oplevert, worden bijkomende elementen in overweging genomen. Die elementen, die de drempels naar het hoger onderwijs verhogen, geven aanleiding tot extra ondersteuning. Omgekeerd wordt vermogen en extra draagkracht in een mindere studiefinanciering omgezet.

In het financieel beleid bepalen het aantal personen ten laste in de leefeenheid, het aantal personen met een handicap en het aantal studenten in het hoger onderwijs, het niveau van de maximum toegelaten inkomensgrens en van de minimum inkomensgrens.

De toelagebedragen die worden bepaald refereren aan de bovenvermelde HIVA-studie.

HOOFDSTUK VIII. Procedure

1. Afdeling 1 t.e.m. 4 : aanvraag, herziening, terugvordering, beroepprocedure

In de huidige werking van studietoelagen betekent de start van het academiejaar het moment waarop de procedure van het aanvragen van een studietoelage afgestemd wordt. Door de invoering van flexibilisering en de evolutie naar minder academiejaar gebonden systemen kunnen dergelijke vastgestelde momenten niet aangehouden blijven. Aanvragen voor studiefinanciering moeten dan ook gedurende

het ganse academiejaar kunnen worden aangevraagd. Dit betekent een versoepeling ten overstaan van het decreet van 16 februari 2001, waar de uiterste datum van indiening 31 oktober van het betrokken academiejaar is. De betaling van de studiefinanciering dient natuurlijk wel zo goed mogelijk aan te sluiten met het moment waarop de studiekosten worden gemaakt.

Elke burger heeft het recht de genomen beslissing in verband met studiefinanciering aan te vechten. Wanneer een burger meent dat een Vlaamse overheidsdienst hem niet heeft behandeld zoals het hoort, kan hij eveneens een klacht indienen bij de Vlaamse ombudsdienst^{vii}.

Onterecht ontvangen studiefinanciering dient teruggevorderd te worden. Toegekende studiefinanciering wordt eveneens teruggevorderd indien een student zich uitschrijft voor het betrokken academiejaar. Aangezien het systeem van studiefinanciering een in essentie niet kapitaalkrchtig publiek bedient en aangezien door deze studenten ook reëel een aantal kosten verbonden aan de studie werden gemaakt, wordt niet de volledige studiefinanciering teruggevorderd. Om de doorstroming naar het hoger onderwijs te stimuleren, wordt van studenten die zich voor de eerste keer inschrijven in hoger onderwijs uitbetaalde studiefinanciering niet teruggevorderd.

In de voorliggende wetgeving wordt reeds ingespeeld op evoluties inzake e-government.

De aanvragen voor studiefinanciering die ingediend worden vóór 30 juni van het lopende academiejaar, komen in aanmerking voor behandeling door de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen (hierna de dienst genoemd). De aanvragen die na 30 juni van het lopende academiejaar worden ingediend, worden niet meer in overweging genomen.

Indien een dossier onvolledig wordt ingediend, dienen de bijkomende documenten door de aanvrager te worden toegezonden, op straffe van afsluiting zonder gevolg uiterlijk 31 december van het kalenderjaar volgend op het einde van het betrokken academiejaar. Indien de student zijn dossier op die datum niet heeft vervolledigd, zal de aanvraag niet meer worden behandeld. Voor een dossier ingediend in het academiejaar 2004-2005 betekent dit dat bijkomende documenten uiterlijk 31 december 2006 toegezonden dienen te zijn. Wanneer er geen aanslagbiljet beschikbaar is, of er werd een bezwaarschrift, verzoekschrift tot ambtshalve ontheffing of een vordering voor een rechtbank inge-

leid, geldt de bovenstaande regeling niet en heeft de student het recht op een later tijdstip de nodige documenten over te maken.

Wanneer de aanvraag voor studiefinanciering gebeurt vóór 1 november van het betrokken academiejaar kan de student, die zich volgens zijn diplomacontract heeft ingeschreven voor een volledig academiejaar rekenen op de garantie dat zijn dossier, indien het een volledig dossier betreft, uiterlijk 31 december van het betrokken academiejaar afgewerkt wordt, en desgevallend uitbetaald wordt.

Een student die zich inschrijft in het eerste semester en zijn dossier volledig indient vóór 1 november van het betrokken academiejaar geniet eveneens deze garantie.

Een student die zich inschrijft in het tweede semester en zijn dossier volledig indient vóór 1 maart van het betrokken academiejaar, krijgt de garantie dat zijn dossier uiterlijk 30 april van het betrokken academiejaar wordt behandeld, en desgevallend uitbetaald.

Studentenvoorzieningen betalen soms aan studenten een voorschot op de studiefinanciering. In het decreet wordt bepaald dat dit voorschot, onder bepaalde voorwaarden, rechtstreeks terugbetaald wordt aan de studentenvoorzieningen. Het eventuele positieve saldo wordt aan de student betaald. De studentenvoorziening moet zo geen procedure tot terugvordering opstarten en de student heeft verder geen ongemakken meer. Op deze manier wordt bijgedragen tot administratieve vereenvoudiging. De student kan wijzigingen van de nationaliteitsvoorwaarden, van de leefeenheid, van de hoofdverblijfplaats en het al dan niet op kot gaan doorgeven tot 6 maanden na de kennisname van de nieuwe feiten.

Ieder dossier kan het voorwerp zijn van een herziening. De student zelf kan wijzigingen doorgeven en de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen kan in bepaalde gevallen, zoals bij de berekening van de studiefinanciering op basis van het vermoedelijk inkomen, zelf het initiatief nemen om een dossier te herzien.

Een herziening kan aanleiding geven tot een wijziging van een toelagebedrag. Wanneer het saldo positief is, wordt er bijbetaald. Wanneer het saldo negatief is, wordt er teruggevorderd. Een herziening kan ook aanleiding geven tot een status quo.

Het principe wordt gehanteerd dat alle ten onrechte toegekende of op oneerlijke wijze verworven

studiefinanciering, teruggevorderd wordt. Studiefinanciering wordt tevens teruggevorderd wanneer studenten zich uitschrijven. De som die teruggevorderd wordt, is in verhouding met het moment in het academiejaar dat men de studies stopzet, aangezien dit bepaalt hoeveel studiekosten reeds gemaakt zijn.

De instellingen voor hoger onderwijs zijn verplicht daartoe de nodige gegevens in verband met uitschrijvingen te verstrekken.

Iedere student die niet akkoord gaat met de beslissing inzake zijn studiefinanciering of de terugvordering ervan heeft het recht een beroep in te dienen.

HOOFDSTUK IX. Overgangsbepalingen

Het reeds gevolgde studietraject dient in rekening te worden gebracht en ingepast te worden binnen de nieuwe bachelor-masterstructuur.

Krachtens het decreet van 16 februari 2001 was een student toelagegerechtigd bij het successief doorlopen van de volgende studietrajecten : hoger onderwijs van 1 cyclus, hoger onderwijs van 2 cycli en universitair onderwijs.

Een student die een diploma heeft van hoger onderwijs van 2 cycli en ingeschreven is voor een academische opleiding in het academiejaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van het decreet, moet in de mogelijkheid gesteld worden deze aangevatte opleiding met behoud van studiefinanciering te beëindigen.

HOOFDSTUK X. Opheffingsbepalingen

Het decreet van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap en het besluit van de Vlaamse regering van 31 augustus 2001 betreffende de studietoelagen voor hoger onderwijs.

TITEL III. VERHOUDING TUSSEN STUDIEFINANCIERING EN STUDENTENVOORZIENINGEN

HOOFDSTUK I. Algemene bepalingen

In de wet van 3 augustus 1960 houdende toekenning van sociale voordelen aan de universiteiten en gelijkgestelde inrichtingen werd een permanente

bijdrage ten gunste van de diensten voor maatschappelijke hulp aan de studenten als beginsel gesteld. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat : "*Ingevolge de toeneming van het aantal studenten en de toelating tot de hogere studiën van jongelui uit minder gegoede sociale klassen, hebben de universiteiten, buiten hun traditionele zending, nieuwe opdrachten te vervullen om de student te helpen bij de oplossing van problemen die met het onderwijs niets te maken hebben : huisvesting, voeding, gezondheidszorgen, cultuur, sport, psychologische oriëntering en beroepsoriëntering.*". Deze nieuwe opdrachten, de beoogde doelgroepen, de werkvelden, noch de gewenste aanpakvormen werden gepreciseerd in de wet.

In het decreet betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 1994 wordt evenmin een precieze doelstelling, doelgroepformulering of beoogde aanpakvorm genoemd. Art. 207 vermeldt "*Binnen de perken en volgens de modaliteiten bepaald in dit decreet, draagt de Vlaamse Gemeenschap met jaarlijkse bijdragen, sociale toelagen genaamd, bij in de financiering van de sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten van de hogescholen.*" Wel bevat het decreet in art. 211 een opsomming van werkvelden : "De middelen bedoeld in artikel 209, § 1 en § 2, kunnen worden besteed voor de financiering van de volgende sociale voorzieningen : huisvesting ; voeding ; gezondheidszorg ; psycho-sociale begeleiding ; sociale dienst ; medische hulp ; plaatsingsdienst ; culturele activiteiten ; sportieve activiteiten.". Deze opsomming is evenwel eclectisch. Het onderscheid tussen gezondheidszorg en medische hulp is onduidelijk ; in de opsomming wordt middel (sociale dienst) en werkvorm (psycho-sociale begeleiding) verward. In het decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap van 12 juli 1991 wordt eveneens geen melding gemaakt van een precieze doelstelling, doelgroepformulering of beoogde aanpakvorm.

De gebruikelijke operationalisering van de dubbele doelstelling van de wet van '60 werd op het terrein voor het eerst geformuleerd op een sociaal symposium te Leuven, in 1964-65 en nadien in consensus tussen terrein en overheid geaccepteerd. Het gaat om volgende historische formulering^{viii} :

- Studentenvoorzieningen moeten een bijdrage leveren tot de democratisering van het universitair onderwijs.
- Studentenvoorzieningen moeten studenten die problemen hebben die voortspruiten uit of

nauw samenhangen met hun verblijf aan de universiteit informeren, opvangen en begeleiden.

Doelstellingen

De doelstellingen van de studentenvoorzieningen worden als volgt geconcretiseerd :

- Studentenvoorzieningen leveren een bijdrage aan de democratisering van het hoger onderwijs. Aan alle studenten dienen volledige kansen worden gegeven tot vorming en intellectuele ontplooiing, ongeacht hun afkomst, financiële mogelijkheden of sociaal-cultureel milieu.
- Studentenvoorzieningen leveren een bijdrage tot de verbetering van de randvoorwaarden voor het studeren.

Samenwerking

Op centraal niveau wordt door het studiefinancieringsstelsel financiële inspanningen gedaan voor de democratisering van het hoger onderwijs op basis van niet-discretionaire criteria.

Op decentraal niveau worden door de studentenvoorzieningen financiële inspanningen gedaan voor democratisering op basis van discretionaire criteria. De studentenvoorzieningen bieden bijkomende voorzieningen ter aanvulling van het studiefinancieringsstelsel dat vanuit een algemeen geldende wetgeving niet of onvoldoende kan tegemoetkomen aan alle specifieke financiële noden van studenten.

Momenteel bestaat op informele basis een overleggroep studiefinanciering. Op analoge wijze wordt een overleggroep studentenvoorzieningen opgericht.

Betreffende de sociaal-culturele drempels zijn er drie actoren : de instellingen voor hoger onderwijs, studiefinanciering en studentenvoorzieningen.

De taakverdeling tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen is gebaseerd op het principe van subsidiariteit of het principe "dat bij elke bevoegdheids- of taakverdeling de vraag wordt gesteld of een bevoegdheid of taak op het meest functionele niveau wordt ingevuld".

Om de uitgangspunten inzake complementariteit en complementariteit tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen te realiseren, wordt een

overlegplatform opgericht. Bedoeling is dat dit overlegplatform enerzijds een signaalfunctie heeft, noodzakelijk voor het uittekenen van het toekomstig beleid, en anderzijds instaat voor de evaluatie van het bestaande beleid.

De taakverdeling tussen de verschillende actoren wordt als volgt in het decreet opgenomen.

Op het vlak van het wegnemen van financiële drempels zijn studiefinanciering en studentenvoorzieningen verantwoordelijk. De studentenvoorzieningen zijn complementair en supplementair aan het studiefinancieringsstelsel. De vlakken waarop samenwerking tussen studiefinanciering en studentenvoorziening ontwikkeld wordt, zijn :

- vorming van actoren op het veld inzake studiefinanciering en voorzieningen ;
- gezamenlijke acties inzake communicatie en informatie van de studenten ;
- afspraken met betrekking tot studiefinanciering, zoals de regeling en de verrekening van voorschotten, regeling van studenten met verminderd inschrijvingsgeld,... ;
- informatie-uitwisseling betreffende het dossier van de aanvrager teneinde het dossier inzake studiefinanciering te vervolledigen en als doorverwijfsfunctie naar de studentenvoorzieningen voor studenten die in het algemeen stelsel niet kunnen worden opgevangen ;
- gezamenlijke acties inzake de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs ;
- gezamenlijke acties inzake de overgang van het onderwijs naar het beroepsleven ;
- wetenschappelijk onderzoek op bovenvermelde terreinen.

Er wordt een overlegplatform opgericht met als participanten : de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen, de dienst verantwoordelijk voor hoger onderwijs, één vertegenwoordiger van elke studentenvoorziening, één vertegenwoordiger per college van commissarissen van de Vlaamse regering en één vertegenwoordiger van de verschillende geledingen : VLIR, VLHORA en de studentenkoepelvereniging(en) in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen.

De taken van het overlegplatform zijn :

- opvolging van de uitvoering van het decreet inzake beoogde effecten, onder meer via de opvolging, uitwisseling en evaluatie van datagegevens ;
- coördinatie ;
- vervulling van een signaalfunctie inzake de noden aan wetenschappelijk onderzoek, de bijsturing van het beleid en het aangeven van mogelijke beleidsinitiatieven ;
- coördinatie van het internationaal beleid.

TITEL IV. STUDENTENMOBILITEIT

Studenten krijgen een mobiliteitstoelage, deels gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap en deels door de Europese Unie.

Op basis van het inkomen van de ouders, wordt de hoogte van de mobiliteitstoelage bepaald. Voor de berekening van de mobiliteitstoelage wordt gebruik gemaakt van dezelfde maximum- en minimumgrenzen als de studiefinanciering.

Enerzijds door de meeneembaarheid van de studiefinanciering, anderzijds door de mobiliteitstoelage wordt een gelijke toegang tot mobiliteit gegarandeerd voor alle studenten, ongeacht financiële situatie en sociale afkomst.

De berekening van de mobiliteitstoelage gebeurt door een daartoe opgerichte adviescommissie.

TITEL V. INWERKINGTREDING

Het decreet treedt in werking op 1 juli 2004.

IV. COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel situeert de behandelde materie binnen haar grondwettelijke context.

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 2 tot en met 5

Deze artikelen leggen het toepassingsgebied van het decreet, evenals de doelstellingen van studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit, vast.

Deze doelstellingen zijn :

- studiefinanciering levert, door het wegwerken van financiële drempels een bijdrage tot de democratisering van het hoger onderwijs ;
- studentenvoorzieningen leveren eveneens een bijdrage tot de democratisering van het hoger onderwijs en dragen bij tot de verbetering van de randvoorwaarden van dit onderwijs ;
- studentenmobiliteit beoogt het bevorderen van de mobiliteit van alle studenten.

Daarnaast wordt de taakomschrijving van studiefinanciering en studentenvoorzieningen geduid.

Artikel 6

Gelet op de beslissing van de Vlaamse regering inzake administratieve vereenvoudiging en transparantie van wetgeving en met de bedoeling om de begrippen een éénduidige betekenis te geven, worden in dit artikel de begrippen die in het decreet regelmatig terugkeren, omschreven.

Bovendien worden de gehanteerde begrippen afgestemd met deze van het structuurdecreet ; dit gebeurt door verwijzing naar het structuurdecreet.

Volgende begrippen uit de lijst zijn nieuw of hebben een nieuwe invulling gekregen :

- academiejaar ;
- bachelorskrediet ;
- buitenland ;
- credits ;
- Europese Hoger Onderwijsruimte ;
- fiscaal ten laste ;

- gehuwden ;
- halftijds modeltraject ;
- hoofdverblijfplaats ;
- jokerkrediet ;
- kadastraal inkomen ;
- kadastraal inkomen vreemd gebruik ;
- leefeenheid ;
- leefloon ;
- masterskrediet ;
- meeneembaarheid van de studiefinanciering ;
- modeltraject ;
- NARIC Vlaanderen ;
- opgenomen studiepunten ;
- opleidingsonderdelen ;
- studentenkoepelvereniging ;
- studentenvoorzieningen ;
- uitschrijven ;
- voltijds modeltraject.

TITEL II

Studiefinanciering

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 7

De doelstelling van dit decreet is om de studiefinanciering voor te behouden voor deze studenten waarvoor de kosten die studeren meebrengt een te zware belasting zijn voor het budget van de leefeenheid.

Studiefinanciering is een tegemoetkoming om de financiële barrières die studeren met zich brengt, te verminderen. Studiefinanciering dient derhalve

aangewend te worden om de studiegerelateerde kosten te dekken.

Artikel 8

Voor alle aanvragen die worden ingediend binnen een bepaald academiejaar dient de kandidaat, ongeacht het tijdstip van indienen van de aanvraag, op 31 december van het betrokken academiejaar te voldoen aan de voorwaarden inzake nationaliteit, hoofdverblijfplaats en leefeenheid.

Door deze maatregel worden alle studenten binnen één academiejaar gelijk behandeld, ongeacht of ze zich inschrijven voor een volledig academiejaar, dan wel voor twee opeenvolgende semesters.

Artikel 9

Aangezien in het verleden is gebleken dat het niet voor alle kandidaten duidelijk was dat om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering, tegelijkertijd aan de algemene, pedagogische en financiële voorwaarden moet worden voldaan, wordt dit omwille van de duidelijkheid in artikel 9 geëxpliciteerd.

Artikel 10

Dit artikel machtigt de ambtenaren van de betrokken administratie om alle inlichtingen die nodig zijn om een aanvraag voor een studiefinanciering af te handelen, rechtstreeks op te vragen bij deze diensten die over deze informatie beschikken.

Eenzijds wordt hiermee tegemoet gekomen aan die situaties waarin de student, omwille van een slechte verstandhouding met zijn ouders, niet mee zelf over de nodige gegevens beschikking krijgt ; anderzijds wordt hiermee een vermindering van administratieve belasting van de burger beoogd. Door het in leven roepen van samenwerkingsverbanden tussen de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen en de

andere betrokken diensten, wat een continue gegevensuitwisseling voor gevolg zal hebben, zal de burger zelf minder bevroegd moeten worden om zijn dossier te vervolledigen.^{1a}

HOOFDSTUK II

Algemene voorwaarden

Artikel 11

In artikel 11 worden de opleidingen en de voorwaarden waaraan de opleidingen moeten voldoen, bepaald.

In het decreet van 16 februari 2001 werd studiefinanciering verleend indien de opleiding werd gevolgd aan een door het departement Onderwijs gefinancierde, gesubsidieerde of erkende onderwijsinstelling. Dit was conform de vigerende wetgeving inzake hoger onderwijs. Het structuurdecreet voorziet in geaccrediteerde, erkend als nieuwe of tijdelijk erkende opleidingen. Het decreet inzake studiefinanciering werd conform hiermee aangepast.

Onderhavig decreet voorziet een uitbreiding van de in aanmerking te nemen opleidingen ten opzichte van het decreet van 16 februari 2001. Aangezien in de Bolognaresolutie de ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs de intentie hebben geuit om tot een Europese ruimte voor hoger onderwijs te komen enerzijds, en de studentenmobiliteit aan te moedigen en te democratiseren anderzijds, wordt studiefinanciering niet alleen meer toegekend voor het volgen van geaccrediteerde opleidingen aan een ambtshalve geregistreerde instelling in Vlaanderen, maar tevens voor opleidingen gevolgd in het buitenland.

In geval de student een opleiding volgt die werd geschrapt uit het Hoger Onderwijsregister vooraleer hij binnen de normale opleidingsduur de opleiding heeft voltooid, wordt, conform het structuurdecreet dat voorziet dat de student zijn opleiding zal kunnen verder zetten aan een andere binnenlandse of buitenlandse instelling, verder studiefinanciering verleend.

Een zelfde maatregel wordt genomen voor studenten die met studiefinanciering in het buitenland een studie hebben aangevat waarvan de erkenning wordt ingetrokken vooraleer de student zijn opleiding heeft voltooid.

Gelet op het belang van deze opleidingen, wordt eveneens studiefinanciering verleend voor het volgen van voorbereidings- en schakelprogramma's en voor de lerarenopleiding als vervolgopleiding. Aangezien deze opleidingen niet worden geaccrediteerd en niet zijn opgenomen in het Hoger onderwijsregister en hiermee wordt afgeweken van de algemene bepaling dat opleidingen dienen geaccrediteerd te zijn, worden ze expliciet opgenomen in het

^{1a} De Raad van State argumenteert dat de in het ontwerpdecreet opgenomen bevoegdheidstoewijzingen aan de dienst studiefinanciering strijden met artikel 87, §1 BWHI, volgens hetwelk het in de woorden van de Raad van State uitsluitend aan de regering toekomt de organisatie en werking van haar diensten te regelen.

Deze stelling kan evenwel niet onverkort en zeker niet in casu worden gevolgd.

Eerstens dient te worden gesteld dat artikel 87, §2 BWHI stelt dat iedere regering de personeelsformatie van haar diensten vaststelt en de benoemingen doet. De toegewezen bevoegdheid gaat dus niet verder dan deze aangelegenheden, waaraan door dit ontwerpdecreet overigens niet wordt geraakt (vgl. *VI. Parl.*, Parl. St. 1989-90, 359/9). De decreetgever kan het aldus in welbepaalde gevallen opportuun achten elementen van de organisatie van bepaalde diensten zelf te regelen.

Tweedens, en aansluitend bij het voorgaande, moet worden geduïd op het advies van de Raad van State bij het voorstel van decreet houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst. Dit decreet omvatte bepalingen die raakten aan de werking van de diensten van de regering. De Raad achtte de decreetgever daartoe bevoegd vanuit volgend oogpunt: "Het voor advies voorgelegde voorstel beoogt een nieuw recht, dat als een grondrecht kan worden gestempeld, in te voegen. Het aannemen van bepalingen die grondrechten effectueren, behoort, in de mate dat de grondwetgever zelf niet is opgetreden, tot de natuurlijke bevoegdheidssfeer van de wetgever". Omtrent het concept "studiefinanciering" heeft de Raad gesteld dat deze "tot doel heeft een sociaal correctief te bieden om aan eenieder een effectief recht op onderwijs te garanderen" (p. 9 van het advies nr. 36.625/1). Om die reden kan niet anders dan worden vastgesteld dat bepaalde werkingsaspecten van de dienst, bevoegd voor de studiefinanciering, zeer zeker decretaal kunnen worden verankerd. Inzonderheid is dit zo voor de informatie die door deze dienst kan worden opgevraagd, daar deze onlosmakelijk verbonden is met de effectuering van het recht op studiefinanciering, en voor de wijze waarop deze dienst bijdraagt tot een democratisch hoger onderwijs door middel van een samenwerking met de diensten, bevoegd voor studentenvoorzieningen. Beide aspecten worden door het ontwerpdecreet normatief verankerd.

Aanvullend kan worden gewezen dat éénzelfde ratio ertoe heeft bijgedragen de bevoegdheid en werking van de Dienst Voor Onderwijsontwikkeling (DVO) uit te werken in het decreet inspectie en pedagogische begeleiding van 1991 (bij wijzigingsdecreet van 13 april 1999).

decreet om studiefinanciering voor deze opleidingen te garanderen.

Artikel 12

Artikel 12 geeft aan dat ook inzake nationaliteit en hoofdverblijfplaats aan een aantal voorwaarden moet worden voldaan. De achterliggende filosofie, die ook reeds aanwezig was in het decreet van 16 februari 2001, dat een zekere duurzaamheid inzake verblijf is vereist, blijft behouden.

HOOFDSTUK III

Meeneembaarheid

Artikel 13 tot en met 15

Meeneembaarheid is voorzien naar de andere gemeenschappen van België. De wetgeving inzake studiefinanciering is tussen de gemeenschappen erg verschillend. Bij behoud van de regeling van het decreet van 16 februari 2001 wat betreft het volgen van studies in een andere gemeenschap, zou een student wel in aanmerking komen voor een studiefinanciering indien hij in een ander land gaat studeren, maar niet voor het volgen van een studie in een andere gemeenschap.

Het voordeel van studiefinanciering wordt uitgebreid tot het volgen van bepaalde opleidingen in het buitenland.

Binnen de Europese Hogeronderwijsruimte wordt studiefinanciering meeneembaar, ongeacht het feit dat in Vlaanderen een gelijkwaardige opleiding aangeboden wordt. Buiten de Europese Hogeronderwijsruimte blijft deze voorwaarde inzake equivalentie gelden.

Er worden een aantal voorwaarden opgelegd inzake te volgen opleiding en inzake de instelling waaraan deze opleiding worden gevolgd, evenals inzake hoofdverblijfplaats of inzake gevolgde vooropleiding. Zo moeten de opleiding of de instelling door de bevoegde overheid van de betrokken gemeenschap of het betrokken land erkend zijn.

Wat de hoofdverblijfplaats of de vooropleiding betreft, gelden de voorwaarden dat de student zijn hoofdverblijfplaats moet hebben in het Vlaamse Gewest; indien dit niet het geval is wordt als bijkomende voorwaarde vereist dat de student een diploma secundair onderwijs of een diploma hoger

onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap behaalde. Zonder deze beperkende maatregelen zou iedere student die in België woont en aan de diverse voorwaarden voldoet, ongeacht zijn hoofdverblijfplaats of opleiding, beroep kunnen doen op de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap.^{2a}

^{2a} In geval van verticale mobiliteit binnen de Europese Hogeronderwijsruimte dient een student wiens hoofdverblijfplaats niet is gelegen in het Vlaamse Gewest in het bezit te zijn van een studiebewijs afgeleverd door een onderwijsinstelling erkend en/of gefinancierd of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap, vooraleer hij in aanmerking kan komen voor studiefinanciering.

De vraag dient te worden gesteld of deze regeling verzoenbaar is met de stelregel dat de Gemeenschap niet rechtstreeks bevoegd is voor personen voor wat betreft het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Deze juridische vraag kan bevestigend worden beantwoord. Er moet immers worden opgemerkt dat bedoelde stelregel, vervat in artikel 127, §2 G.W., niet uitsluit dat de Gemeenschap onrechtstreeks, via de unicommunautaire instellingen waartoe zij zich richten, een beleid kunnen voeren ten aanzien van die personen:

1. De Raad van State heeft in een advies van 18 april 1991 over het voorontwerp van universiteitendecreet gesteld dat *“een gemeenschapsdecreet geen regels kan opleggen aan personen die bij afwezigheid van een regel van subnationaliteit, op het stuk van aanhorigheid aan een Gemeenschap op bij voorbaat vastgestelde en objectieve gronden niet identificeerbaar zijn”* (VI. Parl., Parl. St. 1990-91, 502/1).

De aanhorigheid bij de Vlaamse Gemeenschap is in casu evenwel zeer duidelijk vaststelbaar en objectiveerbaar aan de hand van het behaalde studiebewijs, waarbij opgemerkt dient te worden dat dit criterium vreemd is aan de invoering van enigerlei vorm van subnationaliteit, daar het niet gaat om louter personele criteria, doch wel om criteria die voortbouwen op de keuze voor de instelling waarbinnen een studiebewijs wordt behaald;

2. Aansluitend daarbij dient volgende passus uit voormeld advies bij het voorontwerp van universiteitendecreet te worden geciteerd:

“Vervolgens is het zo dat in zaken van inhoudelijke gemeenschapsbevoegdheid, de regel van de niet-gelding van de decreten geen algemene regel is”.

De Raad wijst er op dat de artikelen 127 en 129 G.W. de uitdrukking zijn *“van het in het constitutioneel bestel duidelijk aanwezige basisbeginsel dat in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad gemeenschapsdecreten gelding hebben [...] wanneer die tot geen communautaire fricties aanleiding kunnen geven”.*

Op te merken valt dat het criterium waarvan sprake de keuze voor een instelling betreft, die zeer duidelijk onder de hoede van de Vlaamse Gemeenschap staat, waardoor van een eventuele “communautaire frictie” geen sprake kan zijn;

3. Ten slotte dient te worden gewezen op het advies van de Raad van State bij het voorstel van decreet houdende de organisatie van de zorgverzekering (VI. Parl., Parl. St. 1998-99, 1239/3). De Raad heeft in dat advies - met betrekking tot de territoriale gelding van decreten inzake personele aangelegenheden (geregeld in het aan artikel 127, §2 G.W. analoge artikel 128, §2 G.W.) - gesteld dat de Vlaamse Gemeenschap een regeling vermag uit te werken, waarbij de inwoners van het tweetalig gebied, zowel Nederlands- als anderstaligen, zich vrijwillig kunnen aansluiten bij een door de Vlaamse regering erkende zorgkas, en aldus onder de toepassing van het besproken voorstel van decreet houdende de organisatie van de zorgverzekering kunnen vallen.

Deze principes kunnen bij analogie op voorliggend geval worden toegepast. De studenten waarvan sprake - Nederlands- of anderstaligen - kiezen vrij de instelling waarbinnen een studiebewijs wordt behaald, waardoor zij de studiefinanciering bij verticale mobiliteit kunnen genieten, voortvloeiend uit dit studiebewijs.

HOOFDSTUK IV

Pedagogische voorwaarden

Artikel 16 tot en met 22

In de artikelen 16 tot 22 worden de diverse pedagogische voorwaarden bepaald. De filosofie van het decreet van 16 februari 2001 blijft in grote lijnen behouden : enerzijds wordt studievoortgang gestimuleerd, anderzijds blijft de idee van de jokerbeurs als opvangnet behouden.

In het decreet werden een aantal aanpassingen doorgevoerd teneinde in overeenstemming te zijn met het structuurdecreet. Het decreet voert het begrip "studiefinancieringskrediet" in. Concreet betekent dit dat iedere student recht heeft op een krediet voor het volgen van twee bachelors en een master. Er wordt hierbij afgestapt van de hiërarchie in studieniveaus. Een student kan na het volgen van een bachelor- en een masteropleiding nog een tweede bacheloropleiding volgen. Bijkomende kredieten worden verleend voor het volgen van één voorbereidingsprogramma, één schakelprogramma en één lerarenopleiding als vervolgopleiding. Iedere student heeft bovendien recht op een jokerkrediet dat voor de hele studieduur geldt.

Naar aanleiding van het decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs zal de student voortaan bij zijn inschrijving een studiecontract sluiten met de betrokken onderwijsinstelling. Er werd voorzien in drie soorten studiecontracten : het diplomacontract (indien de student zich inschrijft voor een aantal studiepunten met het oog op het behalen van een graad of diploma), het attestcontract (indien de student zich inschrijft voor een aantal studiepunten met het oog op het behalen van een creditattest van één of meerdere opleidingsonderdelen) en het examencontract (indien de student zich uitsluitend inschrijft voor het afleggen van examens). Met het oog op de studievoortgang en het verkrijgen van een zekere maatschappelijke return, stelt het decreet als voorwaarde om in aanmerking te komen voor studiefinanciering dat de student een diplomacontract afsluit of heeft afgesloten met de betrokken onderwijsinstelling. Voor studenten die in een andere gemeenschap of land een opleiding volgen, wordt naar analogie hiervan geëist dat zij om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering een opleiding volgen die leidt tot een door de bevoegde overheid erkend diploma.

Gelet op flexibilisering en de wijzigingen in het hoger onderwijslandschap, wordt een opleiding uitgedrukt in studiepunten. Aangezien de studiepunten op basis van de studietijd (i.e. de in uren weergegeven tijd die van de normstudent wordt vergeerd om de voorgeschreven onderwijs-, studie- en toetsactiviteiten van een opleidingsprogramma af te ronden) aan de verschillende opleidingen worden toegekend, kan het aantal studiepunten variëren. Het krediet dat voor studiefinanciering in aanmerking komt, is afhankelijk van het aantal studiepunten van de gevolgde opleiding. Aangezien de student zich binnen een academiejaar voor een deel van de studiepunten kan inschrijven, zal het bedrag van de studiefinanciering dat wordt uitgekeerd afhankelijk zijn van het aantal studiepunten waarvoor de student zich in het betrokken academiejaar of semester heeft ingeschreven.

Het decreet vereist bovendien dat de student zich minimum voor dertig studiepunten heeft ingeschreven om in aanmerking te komen voor studiefinanciering. Bovendien worden maximum zestig studiepunten gefinancierd. Aangezien het decreet met betrekking tot flexibilisering voorziet in twee modeltrajecten, namelijk het voltijds modeltraject dat een studieprogramma heeft tussen 54 en 66 studiepunten en het halftijds modeltraject dat een studieprogramma heeft tussen 27 en 33 studiepunten, wordt de studieomvang van beide trajecten voor de toepassing van dit decreet gelijkgesteld met respectievelijk zestig en dertig studiepunten.

Wanneer de student een opleiding volgt waarvan de studieomvang niet wordt uitgedrukt in studiepunten, bijvoorbeeld wanneer hij een opleiding volgt in het buitenland, wordt de studieomvang van één academiejaar vastgesteld op 60 studiepunten, tenzij hij kan aantonen dat hij geen voltijdse opleiding volgt. In dit laatste geval wordt de studieomvang vastgesteld op 30 studiepunten.

Studievoortgang wordt gestimuleerd door een minimaal aantal studiepunten te vereisen om in aanmerking te kunnen komen voor studiefinanciering en door opleidingsonderdelen die de student reeds in het verleden volgde niet meer via het studiefinancieringskrediet te financieren. Hiervoor dient het jokerkrediet te worden aangewend.

De betrokken artikels bepalen eveneens op welke wijze de studiefinancieringskredieten worden beheerd.

HOOFDSTUK V

Categorieën van leefeenheden

In het luik financiële voorwaarden blijven de principes van het decreet van 16 februari 2001 behouden. Ook in onderhavig decreet wordt voorzien dat er een onderscheid wordt gemaakt in categorieën van studenten die in aanmerking komen voor een studiefinanciering en wordt uitgegaan van het referentie-inkomen om het recht op een studiefinanciering te bepalen.

Artikel 23

Bepaalde maatschappelijke evoluties kwamen onvoldoende tot uiting in het decreet van 16 februari 2001. Om die reden wordt bij het bepalen of een student in aanmerking komt voor studiefinanciering niet langer uitgegaan van het inkomen van het traditionele gezin. Het begrip gezin werd vervangen door een begrip dat neutraal is ten opzichte van de samenlevingsvorm : de leefeenheid. De leefeenheid bestaat uit één of meerdere meerderjarigen, ongeacht het geslacht, met eventueel één of meerdere minderjarigen, die hun hoofdverblijfplaats hebben op hetzelfde adres. Het betreft dus zowel gehuwden, als samenwonenden, homorelaties, nieuw samengestelde gezinnen, ...

Het decreet bepaalt welke de verschillende categorieën van leefeenheden zijn die in aanmerking worden genomen.

De verschillende categorieën van leefeenheden worden uitgebreid ten aanzien van de vroegere wetgeving. Door deze uitbreiding wordt nauwer aangesloten bij de maatschappelijke realiteit, zoals samenwonen, nieuw-samengestelde gezinnen, ...

Bij de vaststelling van de categorieën wordt nog steeds uitgegaan van een "oudergerelateerde" of een "studentgerelateerde" benadering van de leefeenheid. Telkens wordt een zo rechtvaardig mogelijke benadering van de draagkracht van de leefeenheid beoogd.

Artikel 23, § 2, expliciteert dat een student die een aanvraag voor een studiefinanciering indient op basis van de voorwaarden van een bepaalde categorie van leefeenheid, niet mee in aanmerking kan worden genomen om de studiefinanciering van een andere student van een andere leefeenheid te berekenen.

HOOFDSTUK VI

Financiële voorwaarden

Artikel 24 tot en met 27

Bij de toekenning van studiefinanciering wordt rekening gehouden met de draagkracht van de leefeenheid. Om dit te bepalen wordt uitgegaan van het referentie-inkomen van de leefeenheid.

Het referentie-inkomen wordt samengesteld uit alle inkomsten, ook vervangingsinkomsten, leefloon en tegemoetkomingen aan mindervaliden, en deze verworven in het buitenland of bij Europese instellingen. Deze inkomsten dienen bewezen te worden, hetzij via het aanslagbiljet, hetzij aan de hand van attesten van werkgevers, diensten of instellingen. Van welke personen de inkomsten worden genomen om het referentie-inkomen samen te stellen is afhankelijk van de leefeenheid waar de student zijn hoofdverblijfplaats heeft.

Het alimentatiegeld wordt voor 80% in aanmerking genomen naar analogie met de werkwijze van het Ministerie van Financiën dat alimentatiegelden voor 80 % belast.

Aftrekken voor kapitaalaflossing en levensverzekeringen en bijtellingen van aftrekbare giften zijn niet meer opgenomen. Enerzijds beoogt dit een rechtvaardiger behandeling ten aanzien van die kandidaten die onder meer om financiële redenen geen eigendom kunnen verwerven. Bovendien brengt deze maatregel een belangrijke vereenvoudiging mee, aangezien voor de berekening van de grootte van de studiefinanciering geen extra berekeningen dienen uitgevoerd te worden. Er kan gebruik gemaakt worden van het op het aanslagbiljet vermeld bedrag van het gezamenlijk belastbaar inkomen.

De forfaitaire aftrek voor beroepsinkomsten blijft toegepast indien het referentie-inkomen voor minstens 70 procent uit vervangingsinkomsten bestaat.

Aangezien het bezit van onroerende goederen ook als vermogensindicator geldt, wordt het kadastraal inkomen van de onroerend goederen vreemd eigen gebruik, dus niet voor eigen woning of beroepsdoeleinden, tweemaal in rekening gebracht om het referentie-inkomen te bepalen, het kadastraal inkomen van de onroerende goederen die voor beroepsdoeleinden worden gebruikt, wordt éénmaal in rekening gebracht om het referentie-inkomen te bepalen.

De toegelaten aftrekken voor kapitaalsaflossingen en levensverzekeringen worden niet meer in overweging genomen bij het bepalen van het referentie-inkomen. Op deze manier wordt enerzijds de administratieve vereenvoudiging bevordert, anderzijds wordt het inkomen op een rechtvaardiger manier gewogen en worden deze groepen die onvoldoende middelen hebben om een eigendom te verwerven niet benadeeld.

Het in aanmerking te nemen referentiejaar blijft hetzelfde als voorzien in het decreet van 16 februari 2001, namelijk het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het betrokken academiejaar. Het federale Ministerie van Financiën kan immers geen aanslagen afleveren die betrekking hebben op inkomstenjaren die dichter bij het betrokken academiejaar liggen.

Het principe dat de leefeenheid wiens referentie-inkomen een bepaalde grens overschrijdt, voldoende draagkracht heeft om de studiekost zelf te financieren, blijft behouden.

Artikel 28

Naast het inkomen wordt ook het bezit van onroerende goederen als vermogensindicator in rekening gebracht. De zogenaamde kadastraal inkomtest blijft behouden. De wijze waarop het kadastraal inkomen wordt gewogen, wordt bepaald, rekening houdend met vereenvoudiging en transparantie van de regelgeving.

In het verleden werd vaak de kritiek geuit dat de studiefinanciering terechtkomt bij fiscaal onderlegde hogere inkomstencategorieën die door middel van aangifte van fictief lage inkomsten studiefinanciering genieten. Om hieraan tegemoet te komen werd in het verleden de KI-test ingevoerd waarbij een weging plaats vindt van het KI ten aanzien van het inkomen. Deze KI-test bleek echter niet voldoende effectief om verschillende redenen: enerzijds werd de KI-test uitgehold door de mogelijkheid om het KI te wegen ten aanzien van het inkomen van een aansluitend kalenderjaar en het invoeren van een bodem KI, anderzijds trof de KI-test een aantal groepen die men niet beoogde (namelijk groepen met een laag inkomen, maar een hoog KI).

Om die redenen wordt de KI-test aangepast, waarbij wordt uitgegaan wordt van het recht op wonen en de noodzaak van onroerende goederen voor beroepsdoeleinden. Vandaar dat het KI van de eigen

woning en van de onroerende goederen die voor beroepsdoeleinden worden gebruikt, niet in aanmerking worden genomen. Enkel het zogenaamde KI vreemd eigen gebruik (onroerende goederen die kunnen verhuurd worden en echt vermogen uitmaken) wordt in de berekening opgenomen, waarbij het vermenigvuldigd wordt met drie om de KI-test uit te voeren. Indien dit KI hoger ligt dan 20 % van het referentie-inkomen komt de student niet meer in aanmerking voor studiefinanciering.

Door deze maatregel dienen de KI's van huurwoningen niet meer te worden opgevraagd. Evenmin dient nog een KI-test te worden uitgevoerd voor die kandidaten die enkel een woonst voor eigen huisvesting hebben. Dit brengt een aanzienlijke vereenvoudiging en versnelling mee voor de afhandeling van de dossiers, zonder afbreuk te doen aan de weging van het vermogen.

HOOFDSTUK VII

Bedrag van de studiefinanciering

Artikel 29 tot en met 35

Bij het bepalen van het bedrag van de studiefinanciering vertrekt men, net zoals in het verleden, van de maximum en minimum inkomensgrenzen. De leefeenheid wiens inkomen onder de minimum inkomensgrens valt, zal zich niet kunnen veroorloven om een fractie van het eigen inkomen aan studiekosten te spenderen. Hier zal de volledige studiekost moeten worden gefinancierd. De student ontvangt een volledige studiefinanciering.

Indien het referentie-inkomen zich situeert tussen de minimum en maximum toegelaten inkomensgrenzen, dient het spanningsveld tussen beide als basis voor de hoogte van de studiefinanciering.

Aangezien het inkomen van de leefeenheid geen volledige indicatie geeft van de financiële draagkracht, wordt bij het bepalen van de toepasselijke maximum en minimum inkomensgrens rekening gehouden met andere factoren, zoals het aantal personen ten laste in de leefeenheid, het aantal studenten hoger onderwijs aanwezig in de leefeenheid en het aantal personen aanwezig in de leefeenheid die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt. Per factor worden punten toegekend. Het aantal punten dat aan de leefeenheid wordt toegekend, bepaalt de hoogte van de toegelaten maximum inkomensgrens. In het decreet van 16 februari 2001

werd voor deze factoren het begrip ‘extra personen laste’ gehanteerd. Dit leidde tot heel wat verwarring, aangezien in sommige situaties gerefereerd werd naar fiscaal ten laste.

Teneinde het recht op studiefinanciering en de hoogte van het bedrag van de studiefinanciering te bepalen wordt rekening gehouden met minimum en maximum inkomensgrenzen.

Teneinde deze grenzen te bepalen werd voor de minimumgrens uitgegaan van de gehanteerde inkomensgrenzen voor het academiejaar 2002-2003 ; deze werden verhoogd met de index voor het academiejaar 2003-2004 en 2004-2005.

Bij het bepalen van de maximumgrens werd eveneens uitgegaan van de gehanteerde inkomensgrenzen voor het academiejaar 2002-2003. Deze werden eveneens verhoogd met de index voor het academiejaar 2003-2004 en 2004-2005. Er werd tevens rekening gehouden met het wegvallen van de aftrekken voor kapitaalaflossingen en levensverzekeringen. Het gemiddelde van de toegelaten aftrekken van het academiejaar 2002-2003 werd na verhoging met de index voor het academiejaar 2003-2004 en 2004-2005, bijgeteld bij de hierboven geïndexeerde maximumgrenzen.

Om de bedragen van de volledige studiefinanciering te bepalen, werd uitgegaan van de toelagebedragen voor het academiejaar 2002-2003 ; deze bedragen werden verhoogd met de index voor het academiejaar 2003-2004 en het academiejaar 2004-2005. Teneinde de bestaande kloof te dichten tussen de studiekost en de studiefinanciering stijgt daarbovenop de volledige studiefinanciering voor kotstudenten met 5 % en voor niet-kotstudenten met 2 %.

De minimum studiefinanciering werd op het niveau van het academiejaar 2002-2003 behouden.

Onder bepaalde voorwaarden ontvangt een groep van studenten waarvan het in aanmerking te nemen referentie-inkomen lager is dan 1/10 van de maximum toegelaten grens, een uitzonderlijke studiefinanciering.

Om de toegelaten maximum- en minimuminkomensgrenzen te bepalen wordt rekening gehouden met een aantal factoren. Zo wordt elke persoon die fiscaal ten laste is van de leefeenheid geteld voor één punt ; ook de studenten en leerlingen die nog niet voldoen aan de voorwaarden van de categorie van zelfstandig of gehuwd student en waarvan de toelage wordt berekend op basis van het referen-

tie-inkomen van een andere leefeenheid, wordt geteld voor één punt.

Elke persoon die buiten de kandidaat hoger onderwijs volgt tijdens het betrokken academiejaar wordt voor één punt geteld.

Elk persoon van wie het referentie inkomen voor de berekening van de studiefinanciering in aanmerking wordt genomen en die als gehandicapt wordt aangemerkt, wordt geteld voor één punt, andere personen in de leefeenheid die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt, worden met twee punten gelijkgesteld.

Elke oudergerelateerde leefeenheid en gehuwde student wordt voor één punt geteld.

Deze regeling is niet verschillend van de vroegere wetgeving. De corrigerende maatregelen zijn behouden gebleven. De terminologie werd evenwel aangepast, bovendien wordt een puntenstelsel ingevoerd aangezien het vroegere begrip “ten laste” vaak aanleiding gaf tot verwarring.

Tevens wordt bepaald dat een aantal categorieën van studenten steeds als kotstudent of niet-kotstudent worden beschouwd. Zo worden studenten die in het buitenland een opleiding volgen steeds beschouwd als kotstudent, zonder dat ze dit dienen te bewijzen door middel van een huurovereenkomst.

Net als in het decreet van 16 februari 2001 worden gehuwde, zelfstandige of alleenstaande studenten eveneens steeds beschouwd als kotstudent.

Studenten die zich slechts voor een periode korter dan een semester hebben ingeschreven, worden steeds beschouwd als niet-kotstudent.

Gelet op de flexibilisering is het mogelijk dat een student zich voor minder studiepunten heeft ingeschreven dan het normtraject. De hoogte van de studiefinanciering wordt derhalve niet meer alleen bepaald door het referentie-inkomen, maar ook door het aantal studiepunten waarvoor de student zich heeft ingeschreven, waarvoor hij studiefinanciering gerechtigd is.

Om aan de realiteit van de flexibilisering tegemoet te komen worden drie berekeningswijzen ingevoerd.

Berekeningswijze 1

Indien de student zich heeft ingeschreven voor een normtraject, en financieringsgerechtigd is voor alle

studiepunten, ontvangt hij een studiefinanciering voor een volledig academiejaar conform de berekeningswijze bepaald in het decreet.

Berekeningswijze 2

Indien de kotstudent voor minder dan 60 studiepunten studiefinancieringgerechtigd is, ontvangt hij 30% van de studiefinanciering die hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zou zijn. De resterende 70% van de studiefinanciering wordt gedeeld door zestig en vermenigvuldigd met het aantal studiepunten waarvoor hij studiefinancieringgerechtigd is.

De niet-kotstudent ontvangt 20% van de studiefinanciering die hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zou zijn. De resterende 80% wordt gedeeld door zestig en vermenigvuldigd met het aantal studiepunten waarvoor hij financieringsgerechtigd is.

Berekeningswijze 3

In afwijking hierop wordt voor de student die voor minder dan 30 studiepunten financieringsgerechtigd is, het bedrag van de studiefinanciering dat hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten financieringsgerechtigd is gedeeld door zestig en vermenigvuldigd met het aantal studiepunten waarvoor hij financieringsgerechtigd is.

Met deze regeling wordt tegemoet gekomen aan een deel van de doelgroep die, vaak om familiale redenen, ervoor opteert in een deeltijds traject te stappen, het betreft hier voornamelijk studenten die op latere leeftijd herintreden. Gezien het spreiden van een studietraject ook een meerkost betekent, onder meer inzake huisvesting of vervoer, wordt hieraan enigszins tegemoet gekomen met de voorgestelde regeling.

Indien de student geen 30 studiepunten meer financieringsgerechtigd is, ontvangt hij toch nog een toelage en wordt toch nog een bijdrage geleverd aan de door hem gemaakte kosten.

Met de voorgestelde regeling zullen studenten nooit meer dan de volledige studiefinanciering ontvangen ; indien zij zich binnen hetzelfde academiejaar tweemaal inschrijven, worden toch maximaal zestig studiepunten gefinancierd. Bovendien wordt de student die zich binnen het betrokken acade-

miejaar tweemaal inschrijft voor een halftijds modeltraject, voor de berekening van de studiefinanciering als een student die een voltijds modeltraject volgt, beschouwd.

Artikel 36

De minimum en maximum inkomensgrenzen en de bedragen van de studiefinanciering worden, zoals dit het geval was in het decreet van 16 februari 2001, jaarlijks voor de aanvang van het academiejaar geïndexeerd. Deze indexering wordt toegepast om de stijging van de studiekosten op te vangen en om de beoogde doelgroep te blijven vatten, gezien de aanpassing van de lonen aan de index.

Alle bedragen gelden voor een volledig academiejaar. Hierbij wordt de gelijke behandeling van alle studenten die een aanvraag indienen voor een studiefinanciering met betrekking tot hetzelfde academiejaar, beoogd.

Artikel 38 en 39

Studiefinanciering dient om te studiekost te dekken indien de leefeenheid onvoldoende financiële draagkracht heeft om de studiekost volledig te dragen. Om die reden wordt voorzien dat elke vijf jaar onderzocht wordt of de studiefinanciering nog aansluit met de werkelijke studiekost. Onder meer op basis van deze onderzoeken zullen in de toekomst de beleidsmaatregelen worden voorgesteld.

Bovendien wordt bepaald dat de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen reeds binnen drie jaar na de inwerkingtreding van dit decreet de beleidseffecten ervan zal evalueren en aanpassingen zal voorstellen. Hier wordt de samenstelling van het referentie-inkomen genoemd. Bij de uitwerking van dit decreet werd immers getracht de doelgroep zo goed mogelijk te bereiken. In de huidige regeling bevindt zich een zeker onevenwicht door niet alle inkomsten in aanmerking te nemen. Om die reden zal dus worden nagegaan of in de toekomst ook andere inkomsten mee in overweging moeten worden genomen.

HOOFDSTUK VIII

Procedure

AFDELING 1

Aanvraag

Artikel 40 tot en met 42

In het decreet van 16 februari 2001 was de aanvraagprocedure afgestemd op de start van het academiejaar, waarbij 31 oktober van het betrokken academiejaar als uiterste indieningsdatum werd gehanteerd. Door de invoering van flexibilisering en de evolutie naar minder academiejaar gebonden systemen is het noodzakelijk dat er meerdere momenten voor de aanvraag van een studiefinanciering worden ingebouwd. De aanvragen voor een studiefinanciering zullen om die reden ontvanke-lijk zijn tot uiterlijk 30 juni van het betrokken academiejaar. Aanvragen die na 30 juni worden ingediend, zullen – in tegenstelling met het decreet van 16 februari 2001 – onder geen beding worden behandeld.

Indien een dossier onvolledig werd ingediend vóór 30 juni van het betrokken academiejaar, krijgt de student toch nog de tijd tot 31 december van het kalenderjaar volgend op het einde van het betrokken academiejaar om zijn dossier te vervolledigen. Behoudens enkele uitzonderingen bepaald in artikel 41 zal het dossier worden afgesloten zonder gevolg indien het dossier niet voor die datum werd vervolledigd.

Er wordt voorzien in een soort “spoedprocedure”, dit om de student aan te moedigen om zijn dossier zo spoedig mogelijk volledig in te dienen, maar ook om de student de garantie te bieden dat de studiefinanciering zo dicht mogelijk bij het ogenblik waarop de studiekosten worden gemaakt, zal worden uitbetaald.

Artikel 43

De studentenvoorzieningen betalen, na onderzoek van de financiële situatie van de student, voorschotten uit op een eventuele studiefinanciering. Conform de regeling die reeds bestaat ten aanzien van de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn, wordt in onderhavig artikel bepaald dat deze voorschotten aan de studentenvoorzieningen

onder bepaalde voorwaarden worden terugbetaald. Dit brengt zowel voor de student als voor de studentenvoorzieningen een belangrijke lastenvermindering inzake administratie mee.

AFDELING 2

Herziening

Artikel 44 tot en met 46

In het decreet van 16 februari 2001 werd de mogelijkheid van herziening niet expliciet voorzien. Artikel 44 en 45 komen hieraan tegemoet. Indien de student een lager bedrag werd uitbetaald dan waarop hij effectief recht had, wordt het positieve saldo aan hem uitbetaald.

AFDELING 3

Terugvordering

Artikel 47 tot en met 51

Net als in het decreet van 16 februari 2001 wordt het principe gehanteerd dat alle ten onrechte toegekende of op oneerlijke wijze verworven studiefinanciering wordt teruggevorderd. Studiefinanciering wordt tevens teruggevorderd wanneer de studenten zich uitschrijven. In het verleden werd de dienst eerder bij toeval op de hoogte gebracht in geval van een uitschrijving. Meestal gebeurde dit door de betrokken student zelf. Dit leidde tot de onrechtvaardige situatie dat deze studenten wel hun studiefinanciering dienden terug te betalen, waar andere studenten die zich in een zelfde situatie bevonden geen terugbetaling dienden te doen. Aangezien studenten zich in hun instelling uitschrijven, wordt omwille van een gelijkwaardige behandeling van alle studenten aan de instelling gevraagd de gegevens in verband met uitschrijvingen mee te delen aan de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen.

In afwijking van het bovenstaande, wordt om de instroom naar het hoger onderwijs te stimuleren de studiefinanciering van studenten die zich voor de eerste maal inschrijven in het hoger onderwijs (generatiestudenten) niet teruggevorderd indien zij zich tijdens het academiejaar terug uitschrijven.

Aangezien het systeem van studiefinanciering een in essentie niet-kapitaalkrchtig publiek bedient en aangezien door deze studenten ook reëel een aantal kosten verbonden aan de studie werden gemaakt, wordt om sociale redenen niet de volledige studiefinanciering teruggevorderd. De som die teruggevorderd wordt, is in verhouding met het moment in het academiejaar dat men de studies stopzet, aangezien dit bepaalt hoeveel studiekosten reeds gemaakt zijn.

Het aantal studiepunten dat werd opgenomen bij de inschrijving, zal evenwel worden verrekend op het betrokken studiefinancieringskrediet.

AFDELING 4

Beroepsprocedure

Artikel 52

In dit artikel wordt voorzien in een bezwaarprocedure, indien de student niet akkoord gaat met de negatieve beslissing op zijn aanvraag tot studiefinanciering, indien hij het bedrag van de studiefinanciering onjuist berekend acht of indien hij niet akkoord gaat met de terugvordering.

De concrete modaliteiten van de bezwaarprocedure worden geregeld in het uitvoeringsbesluit.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen

Artikel 53 tot en met 56

Om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering dient de student een diplomacontract conform de bepalingen in het flexibiliseringdecreet, te hebben afgesloten. Voor deze studies die nog niet werden geflexibiliseerd en waarvoor derhalve geen diplomacontract kan worden afgesloten, wordt in artikel 53 bepaald dat indien de student is ingeschreven met het oog op het behalen van een diploma, aan de voorwaarde van een diplomacontract is voldaan.

In artikel 54 worden de regels vastgesteld om reeds gevolgde studies in rekening te brengen op het studiefinancieringskrediet. Het studietraject dat reeds voor de inwerkingtreding van het decreet werd gevolgd, al dan niet met studiefinanciering, wordt in rekening gebracht bij het berekenen van het krediet.

Artikel 55 bepaalt de modaliteiten van de overgangsregeling voor die studenten die reeds aan hun opleiding zijn begonnen op het ogenblik van de omvorming van de door hen gevolgde opleiding naar een bachelor- of masterstructuur.

Daar waar het decreet van 16 februari 2001 voorziet in drie studieniveaus, namelijk het hogeschool onderwijs van één cyclus, het hogeschool onderwijs van twee cycli en het universitair onderwijs, voorziet het huidig decreet maar in twee niveaus : de bachelor en de master. Aangezien in onderhavig decreet de student een studiefinancieringskrediet wordt toegekend van twee bachelorkredieten en één masterkrediet, zouden deze studenten die conform het decreet van 16 februari 2001 eerst een opleiding hoger onderwijs van één cyclus, vervolgens een opleiding hoger onderwijs van twee cycli zouden gevolgd hebben en bij het in voege treden van onderhavig decreet een opleiding volgen van academisch niveau, conform de overgangsbepalingen voorzien in artikel 54 hun studiefinancieringskrediet reeds hebben uitgeput en dus niet meer in aanmerking komen voor studiefinanciering. Om hieraan tegemoet te komen, wordt in artikel 56 bepaald dat deze studenten tot het behalen van dit laatste diploma in aanmerking komen voor een studiefinanciering.

HOOFDSTUK X

Opheffingsbepaling

Artikel 57

De oude regelgeving inzake studiefinanciering voor het hoger onderwijs wordt opgeheven.

TITEL III

Verhouding tussen studiefinanciering
en studentenvoorzieningen

Artikel 58 tot en met 62

Studiefinanciering en studentenvoorzieningen werken complementair en supplementair ten opzichte van elkaar. De taakverdeling tussen beide is gebaseerd op de subsidiariteit, waarbij bij elke bevoegdheids- of taakverdeling de vraag wordt gesteld of een bevoegdheid of taak op het meest functionele niveau wordt ingevuld. In artikel 58 worden de vlakken waarop kan worden samengewerkt verduidelijkt.

Bovenstaande principes worden geformaliseerd door de oprichting van een overlegplatform dat enerzijds een signaalfunctie heeft, noodzakelijk voor het uittekenen van het toekomstig beleid, en anderzijds instaat voor de evaluatie van het bestaande beleid.

TITEL IV

Studentenmobiliteit

HOOFDSTUK I

Voorwaarden

Artikel 63

Deze artikelen behandelen de studentenmobiliteit, waarbij studenten hoger onderwijs via het Erasmus/Socratesprogramma de kans krijgen een deel van hun opleiding in het buitenland te volgen. Deze studenten ontvangen onder bepaalde voorwaarden een mobiliteitstoelage, die deels gefinancierd wordt door de Europese Commissie, en deels door de Vlaamse gemeenschap. Deze materie werd voorheen nooit decretaal geregeld, maar was jaarlijks het voorwerp van een ministerieel besluit.

Het bepalen van de bedragen van deze mobiliteitstoelage gebeurt op basis van het advies van een daartoe opgerichte adviescommissie.

Studenten krijgen een mobiliteitstoelage, deels gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap en deels door de Europese Unie.

Om voor deze mobiliteitstoelage in aanmerking te komen dient de student gedurende minimum drie maanden en maximum een volledig academiejaar in het buitenland door te brengen. Hij dient bovendien ingeschreven te zijn aan een Vlaamse ambts-halve geregistreerde instelling die beschikt over een Erasmus University Charter én hij moet door deze instelling geselecteerd zijn om via het Erasmusprogramma een studieperiode in het buitenland door te brengen.

HOOFDSTUK II

Berekening van de mobiliteitstoelage

Artikel 64 en 65

Bij de berekening van het bedrag van de mobiliteitstoelage worden de studenten ingedeeld in verschillende categorieën. Hierbij wordt rekening gehouden met de doelstelling om de mobiliteit van studenten te stimuleren en te democratiseren. Van daar dat bij de indeling in categorieën uitgegaan wordt van een aantal principes die ook in studiefinanciering worden toegepast.

De eerste categorie betreft de bijna-beursstudenten en de studenten die studiefinancieringgerechtigd zijn in de Vlaamse Gemeenschap. De tweede categorie bestaat uit de studenten van wie het referentie-inkomen hoger ligt dan bij categorie 1, maar toch lager ligt dan een door de adviescommissie bepaald bedrag. De derde categorie bestaat uit studenten van wie het referentie-inkomen hoger ligt dan bij categorie 1 en 2, maar toch lager ligt dan een door de adviescommissie bepaald bedrag. De vierde categorie bestaat uit studenten die niet vallen onder een van deze categorieën.

HOOFDSTUK III

Procedure

Artikel 66 en 67

Het vaststellen van het bedrag van bovenvermelde categorieën van studenten en het formuleren van voorstellen met betrekking tot de aanvragen gebeurt op basis van het advies van een adviescommissie. Bovendien bepaalt deze commissie de wijze waarop de mobiliteitstoelage wordt uitgekeerd en

de factoren waarmee hierbij rekening moet worden gehouden. De adviescommissie is samengesteld uit vertegenwoordigers van de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen, vertegenwoordigers van de dienst verantwoordelijk voor hoger onderwijs, vertegenwoordigers van de ambtshalve geregistreerde instellingen en vertegenwoordigers van de studentenvoorzieningen van de ambtshalve geregistreerde instellingen.

Deze adviescommissie heeft tevens een aantal bijkomende opdrachten. Zo dient zij erover te waken dat de studentenmobiliteit en de studiefinanciering op mekaar afgestemd zijn, volgt zij de trends op inzake internationale studentenmobiliteit en staat ze in voor de vorming van actoren op het veld inzake studentenmobiliteit en voert ze gezamenlijke acties inzake communicatie en informatie van de studenten.

TITEL V

INWERKINGTREDING

Artikel 68

De inwerkingtreding wordt voorzien op 1 juli 2004 en zal dus voor het eerst toepassing vinden voor het academiejaar 2004-2005.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

BART SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

MARLEEN VANDERPOORTEN

- i **Nicaise, I., Bollens, J., Groenez, S., Verhaeghe, J., Ackaert, L.,** *Studiekosten, studietoelagen en participatie in het hoger onderwijs. Syntheserapport*, Leuven: HIVA, / Gent: Vakgroep Onderwijskunde R. U. Gent, 2000.
Tan, B., *Blijvende sociale ongelijkheden in het Vlaamse onderwijs*, Antwerpen: CSB, 1998, p. 15-20.
- ii Ibid.
- iii **Vranken, J.,** *Armoede en sociale uitsluiting: jaarboek 2001*, Leuven: Acco, 2001
- iv **Bollens, Nicaise, e.a.,** *Materiële drempels in het hoger onderwijs afbouwen*, Leuven, HIVA, 2000
- v **Van Cauwenberge, G., Renoirte, S.,** *Gaten in het studiefinancieringsnet, studenten uit mozaïekgezinnen*. Leuven: 2001
- vi **Bollens, J., Groenez, S., Vleugels, I.,** *Studiekosten in het hoger onderwijs: Wat het kost om deel te nemen aan het hogeschool- en universitair onderwijs*. Leuven/Gent: HIVA / Universiteit Gent, 2000
- vii Door het decreet van 7 juli 1998 houdende instelling van de Vlaamse ombudsdienst werd de ombudsdienst ondergebracht bij het Vlaams Parlement.
- viii **De Vuyst, J.,** *En dat was maar het begin! Sociale voorzieningen voor het hoger onderwijs vlak voor de millenniumwende*. Leuven, ACCO, 1999, p. 13.

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs
van de Vlaamse Gemeenschap

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 2

Dit decreet regelt het toekennen van studiefinanciering evenals de samenwerking tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen, en de studentenmobiliteit.

Artikel 3

De studiefinanciering heeft tot doel een bijdrage te leveren tot de democratisering van het hoger onderwijs door het wegwerken van financiële drempels.

Artikel 4

De sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten van het hoger onderwijs, hierna voorzieningen genoemd, hebben tot doel een bijdrage te leveren tot :

- 1° de democratisering van het hoger onderwijs, waarbij aan alle studenten volledige kansen worden gegeven tot vorming en intellectuele ontplooiing, ongeacht afkomst, financiële mogelijkheden of sociaal-cultureel milieu ;
- 2° de verbetering van de randvoorwaarden voor het studeren.

Artikel 5

De studentenmobiliteit heeft tot doel de mobiliteit van alle studenten aan te moedigen en te bevorderen.

Artikel 6

In dit decreet wordt verstaan onder :

- academiejaar : periode van één jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar ;

- bachelorkrediet : een krediet voor studiefinanciering voor het volgen van een bacheloropleiding zoals bepaald in artikel 12, §§ 1 tot en met 3 van het structuurdecreet, met uitzondering van bacheloropleidingen die volgen op een andere bacheloropleiding ;
- creditattest : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, vijfde streepje, van het structuurdecreet ;
- diplomacontract : begrip zoals gedefinieerd in artikel 79 bis van het structuurdecreet ;
- elders verworven kwalificatie : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, zesde streepje, van het structuurdecreet ;
- eerder verworven competentie : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, zevende streepje, van het structuurdecreet ;
- Europese Hogeronderwijsruimte : alle Europese landen en regio's die ofwel de Bolognaverklaring, Joint declaration of the European Ministers of Education Convened in Bologna on the 19th of June 1999, hebben ondertekend ofwel na die datum hebben onderschreven en op een Bologna follow-up conferentie van Europese ministers bevoegd voor hoger onderwijs als lid van het Bolognaproces zijn aanvaard ;
- halftijds modeltraject : een modeltraject met een studieprogramma tussen 27 en 33 studiepunten ;
- hoofdverblijfplaats : plaats waar een persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven ;
- jokerkrediet : deel van het studiefinancieringskrediet dat onder welbepaalde voorwaarden kan worden opgenomen ;
- kadastraal inkomen : het kadastraal inkomen overeenkomstig TITEL IX van het Wetboek van de inkomstenbelastingen ;
- kalenderjaar : periode van 1 januari tot en met 31 december ;
- leefeenheid : één of meerdere meerderjarigen, ongeacht het geslacht, met eventueel één of meerdere minderjarigen die hun hoofdverblijfplaats hebben op hetzelfde adres ;
- masterkrediet : een krediet voor studiefinanciering voor het volgen van een masteropleiding zoals bepaald in artikel 12, §§ 4 en 5 van het structuurdecreet met uitzondering van de masteropleidingen die volgen op een masteropleiding ;
- modeltraject : een studietraject zoals bedoeld in artikel 20 en artikel 80 van het structuurdecreet ;
- opgenomen studiepunten : deel van de opleiding, uitgedrukt in het totaal aantal studiepunten dat dit omvat, waarvoor een student zich aan een hogeronderwijsinstelling heeft ingeschreven ;
- schakelprogramma : programma zoals gedefinieerd in artikel 66, §§ 4 en 6 van het structuurdecreet ;
- structuurdecreet : het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- studentenkoepelvereniging : de studentenkoepelvereniging in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen ;
- studentenvoorzieningen : dienst of organisatie die instaat voor de voorzieningen ten behoeve van de studenten van het hoger onderwijs ;
- studieomvang : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, vijftiengste streepje, van het structuurdecreet ;
- studiepunt : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, zesentwintigste streepje, van het structuurdecreet ;

- uitschrijven : het schriftelijk verzoek van de student aan de onderwijsinstelling om dat deel van de opleiding waarvoor de student zich voor het betrokken academiejaar heeft ingeschreven, vroegtijdig te beëindigen ;
- verworven studiepunten : deel van de opleiding, uitgedrukt in het totaal aantal studiepunten dat dit omvat, waarvoor aan de student een creditattest werd uitgereikt ;
- voltijds modeltraject : een modeltraject met een studieprogramma tussen 54 en 66 studiepunten ;
- voorbereidingsprogramma : een specifiek of geïndividualiseerd voorbereidingsprogramma, zoals bedoeld in artikel 65, § 3, artikel 66, §§ 2 en 4 en artikel 69, §§ 3 en 5 van het structuurdecreet.

TITEL II

Studiefinanciering

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 7

De Vlaamse regering verleent studiefinanciering overeenkomstig de regels die zij vaststelt.

Artikel 8

De studiefinanciering mag slechts worden gebruikt voor het dekken van de kosten voor het onderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs.

Artikel 9

Voor de toepassing van dit decreet wordt voor het bepalen van de nationaliteit en hoofdverblijfplaats, bepaald in artikel 13 en de toestand van de leefeenheid, bepaald in artikel 20 en artikel 21, rekening gehouden met de toestand op 31 december van het betrokken academiejaar.

Artikel 10

Om in aanmerking te komen voor studiefinanciering, dient de student tegelijkertijd te voldoen aan de algemene, de pedagogische en de financiële voorwaarden, bepaald in hoofdstuk II van dit decreet.

Artikel 11

De ambtenaren van de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, hierna de dienst genoemd, kunnen alle inlichtingen inwinnen die zij nuttig achten voor de toepassing van dit decreet.

HOOFDSTUK II

Voorwaarden

AFDELING 1

Algemene voorwaarden

Artikel 12

§ 1. Om in aanmerking te komen voor studiefinanciering dient de student te zijn ingeschreven voor een opleiding die :

- 1° geaccrediteerd, erkend als nieuwe opleiding, of tijdelijk erkend is en georganiseerd wordt door een ambtshalve geregistreerde instelling, zoals bepaald in Art. 7 van het structuurdecreet ; of
- 2° gevolgd wordt in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, waarbij de opleiding door de bevoegde overheid in de betrokken gemeenschap of het betrokken land, is erkend, of waarbij de opleiding wordt gevolgd aan een door de bevoegde overheden erkende instelling.

Wordt eveneens beschouwd als een opleiding die valt onder het toepassingsgebied van lid 1, 1° :

- 1° de opleiding die valt onder het toepassingsgebied van Art. 62 van het structuurdecreet ;
- 2° de opleiding die in het verleden viel onder het toepassingsgebied van lid 1, 2° en waarbij de erkenning van de opleiding of de instelling vervalt alvorens de student binnen de normale opleidingsduur de opleiding heeft voltooid.

De Vlaamse regering bepaalt de bijkomende voorwaarden waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te komen voor studiefinanciering indien de student een opleiding volgt zoals bepaald in lid 1, 2°.

§ 2. In afwijking van § 1, lid 1, 1°, komen de volgende opleidingen tevens in aanmerking voor het verkrijgen van een studiefinanciering :

- 1° een voorbereidingsprogramma ;
- 2° een schakelprogramma ;
- 3° een lerarenopleiding als vervolgopleiding.

§ 3. In afwijking van § 1 kan de Vlaamse regering bijkomende opleidingen en voorwaarden bepalen.

Artikel 13

De Vlaamse regering bepaalt de criteria inzake nationaliteit en hoofdverblijfplaats waaraan studenten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering.

AFDELING 2

Pedagogische voorwaarden

Artikel 14

§ 1. Iedere student die zich inschrijft voor een aantal studiepunten met het oog op het behalen van een diploma van een bepaalde opleiding, kan in aanmerking komen voor een studiefinancieringskrediet, bestaande uit twee bachelorkredieten, een masterkrediet, een jokerkrediet en bijkomende kredieten voor het volgen van :

1° één voorbereidingsprogramma ;

2° één schakelprogramma ;

3° één lerarenopleiding als vervolgopleiding.

§ 2. De student die een opleiding volgt die valt onder het toepassingsgebied van artikel 12, § 1, lid 1, 1°, kan enkel in aanmerking komen voor een studiefinanciering indien hij een diplomacontract afsluit overeenkomstig artikel 79 bis van het structuurdecreet.

De student die een opleiding volgt die valt onder het toepassingsgebied van artikel 12, § 1, lid 1, 2°, kan enkel in aanmerking komen voor een studiefinanciering indien de betrokken opleiding leidt tot een door de bevoegde overheid erkend diploma.

§ 3. Het tweede bachelorkrediet kan slechts worden geopend na het behalen van een eerste bachelordiploma.

Artikel 15

§ 1. De berekening en toekenning van de in artikel 14, § 1 vermelde kredieten gebeurt op basis van de opleiding en het daaraan verbonden aantal studiepunten.

§ 2. Het jokerkrediet geldt voor de hele studieduur.

Artikel 16

§ 1. Bij de berekening van het bedrag van de studiefinanciering wordt het aantal studiepunten waarvoor de student zich in het betrokken academiejaar inschrijft, mee in rekening gebracht.

Per academiejaar kunnen maximaal zestig studiepunten gefinancierd worden.

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden met betrekking tot het aantal studiepunten waarvoor de student zich minimaal moet inschrijven om in aanmerking te komen voor studiefinanciering, waarbij de studiepunten tegelijkertijd uit verschillende van de in artikel 14, § 1 vermelde kredieten kunnen geput worden.

§ 2. Wanneer de studieomvang van de opleiding wordt uitgedrukt in studiepunten, wordt de studieomvang van een voltijds modeltraject gelijkgesteld met zestig studiepunten en van een halftijds modeltraject met dertig studiepunten.

§ 3. Wanneer de studieomvang van de opleiding niet wordt uitgedrukt in studiepunten, wordt de studieomvang voor één academiejaar vastgesteld op 60 studiepunten.

Indien de student kan aantonen dat hij geen voltijdse opleiding volgt, wordt de studieomvang vastgesteld op 30 studiepunten.

Artikel 17

§ 1. Opgenomen en verworven studiepunten waarvoor al dan niet studiefinanciering werd toegekend, worden in mindering gebracht op de in artikel 14, § 1 vermelde kredieten, tenzij anders bepaald.

§ 2. Voor opleidingen gevolgd in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, wordt na advies van de betrokken overheid of Naric Vlaanderen geoordeeld van welke in artikel 14, § 1 vermelde kredieten de studiepunten in mindering moeten worden gebracht.

Artikel 18

Studiepunten met betrekking tot opleidingsonderdelen die reeds in het verleden werden opgenomen, maar niet verworven, en waarvoor studiefinanciering wordt aangevraagd, dienen te worden aangerekend op het jokerkrediet.

De Vlaamse regering bepaalt de bijkomende voorwaarden inzake studievoortgang en inzake de aanwending van het jokerkrediet.

Artikel 19

§ 1. De instellingen voor hoger onderwijs delen aan de dienst de volgende informatie betreffende de studenten die een studiefinanciering aanvragen, mee :

- 1° het diplomacontract met betrekking tot het betrokken academiejaar ;
- 2° de creditattesten en de gegevens in verband met de niet-verworven studiepunten waarvoor de student tijdens het vorige academiejaar was ingeschreven.

Informatie in verband met de opleiding, opleidingsonderdelen en hiermee verbonden verworven en niet-verworven studiepunten waarvoor de student tijdens andere academiejaren was ingeschreven, worden door de student aan de dienst meegedeeld.

§ 2. Overeenkomstig artikel IV.2 van het decreet van [...] betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, delen die instellingen die met betrekking tot de door hen aangeboden opleidingen de bepalingen van voornoemd decreet nog niet hebben ingevoerd, alle gegevens in verband met de inschrijving en het behaalde resultaat aan de dienst mee.

§ 3. Voor opleidingen gevolgd in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, deelt de student alle gegevens in verband met de in de andere gemeenschap of in het buitenland gevolgde opleidingen en de behaalde resultaten aan de dienst mee op basis van inschrijvingsbewijzen, diploma's en attesten, afgeleverd door de bevoegde overheid in de betrokken gemeenschap of het betrokken land.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten volgens dewelke de gegevens in § 1 en § 2 dienen te worden meegedeeld.

AFDELING 3

Financiële voorwaarden

Artikel 20

Bij het bepalen of een student in aanmerking komt voor studiefinanciering, wordt uitgegaan van de leefeenheid van de student en het referentie-inkomen van deze leefeenheid.

Artikel 21

§ 1. De Vlaamse regering bepaalt de verschillende categorieën van leefeenheden op basis waarvan de studiefinanciering van de student wordt berekend.

§ 2. Indien een student bij de berekening van zijn studiefinanciering wordt beschouwd als behorende tot een bepaalde leefeenheid, kan hij bij de berekening van de studiefinanciering van een andere student niet worden beschouwd als behorende tot een andere leefeenheid.

Artikel 22

De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling van het referentie-inkomen.

Artikel 23

De student van wie het referentie-inkomen van de leefeenheid waartoe hij behoort de maximuminkomensgrens bepaald in artikel 26 niet overschrijdt, wordt voor de toepassing van dit decreet beschouwd als recht-hebbende op een studiefinanciering.

Artikel 24

De Vlaamse regering bepaalt het in aanmerking te nemen kalenderjaar waarop het referentie-inkomen wordt bepaald.

Artikel 25

Het kadastraal inkomen van de leefeenheid van de student wordt gewogen om te bepalen of de student in aanmerking komt voor studiefinanciering.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop het kadastraal inkomen wordt gewogen en de onroerende goederen die hiervoor in aanmerking worden genomen.

HOOFDSTUK III

Bedrag van de studiefinanciering

Artikel 26

§ 1. Een student heeft recht op een volledige studiefinanciering, indien het referentie-inkomen, bepaald in uitvoering van artikel 22, gelijk is aan of lager is dan de voor zijn leefeenheid in aanmerking te nemen minimuminkomensgrens.

Een student heeft geen recht op een studiefinanciering indien het referentie-inkomen, bepaald in uitvoering van artikel 22, hoger is dan de voor zijn leefeenheid in aanmerking te nemen maximuminkomensgrens.

Een student heeft recht op de minimumstudiefinanciering indien het referentie-inkomen, bepaald in uitvoering van artikel 22, gelijk is aan de maximuminkomensgrens.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de minimum- en maximuminkomensgrenzen, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende factoren :

1° het aantal personen ten laste in de leefeenheid ;

2° het aantal andere studenten aanwezig in de leefeenheid die tijdens het betrokken academiejaar hoger onderwijs volgen ;

3° het aantal personen aanwezig in de leefeenheid die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt.

De Vlaamse regering kan bijkomende factoren bepalen.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt welke personen voor de toepassing van dit decreet als ten laste van de leefeenheid worden beschouwd, evenals de waarde van elke factor uitgedrukt in punten, en de verschillende minimum- en maximuminkomensgrenzen die van toepassing zijn naargelang het aantal punten van de leefeenheid.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de minimumstudiefinanciering die wordt toegekend indien het referentie-inkomen, bepaald in uitvoering van artikel 22, gelijk is aan of lager is dan de maximuminkomensgrens.

Artikel 27

De Vlaamse regering bepaalt het bedrag van een volledige studiefinanciering, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen kotstudenten en niet-kotstudenten.

Wordt beschouwd als kotstudent de student die met het oog op het volgen van een hoger onderwijsopleiding zich overeenkomstig zijn diplomacontract heeft ingeschreven voor respectievelijk een volledig academiejaar of een semester, en een huurovereenkomst heeft gesloten voor respectievelijk minimum acht of vier maanden met betrekking tot een kamer, appartement of huis dat gelegen is op een verschillend adres dan zijn hoofdverblijfplaats.

In afwijking van lid 2 kan de Vlaamse regering bepaalde categorieën steeds als kotstudent of niet-kotstudent beschouwen.

De Vlaamse regering streeft bij het bepalen van het bedrag van een volledige studiefinanciering naar een gelijkschakeling met de directe studiekosten, zoals die uit onderzoek blijken. Zij kan in uitzonderlijke gevallen of bij bijzonder lage inkomens grotere of afzonderlijke bedragen toekennen.

De Vlaamse regering bepaalt de berekeningswijze inzake studiefinanciering indien de student voor minder dan zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd is.

Artikel 28

Wanneer het in aanmerking te nemen referentie-inkomen, bepaald in artikel 22, hoger is dan de minimum-inkomensgrens vermeld in artikel 26, § 1, lid 1, doch lager is dan de maximuminkomensgrens vermeld in artikel 26, § 1, lid 2, wordt een studiefinanciering verleend waarvan het bedrag gelijk is aan het bedrag van een volledige studiefinanciering, bepaald in uitvoering van artikel 27, vermenigvuldigd met de coëfficiënt van de formule $(\text{maximuminkomensgrens} - \text{referentie-inkomen}) / (\text{maximuminkomensgrens} - \text{minimuminkomensgrens})$.

Het berekende bedrag van de studiefinanciering wordt afgerond tot twee cijfers na de komma.

Artikel 29

De bedragen door de Vlaamse regering bepaald in uitvoering van artikel 26 en artikel 27, worden jaarlijks voor de aanvang van het academiejaar geïndexeerd.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop deze indexering wordt toegepast.

Artikel 30

Alle bedragen inzake inkomensgrenzen en studiefinanciering gelden voor een volledig academiejaar, ongeacht het ogenblik waarop de student zijn aanvraag indient.

Artikel 31

In de loop van het derde jaar vanaf de inwerkingtreding van onderhavig decreet evalueert de dienst de beleidseffecten ervan. Op basis van deze evaluatie beslist de Vlaamse regering uiterlijk op 1 januari 2007 over de samenstelling van het referentie-inkomen, bepaald in uitvoering van artikel 22.

De Vlaamse regering onderzoekt minstens om de vijf jaar of de werkelijke kosten voor het onderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerde bedragen van studiefinanciering.

Artikel 32

Jaarlijks, naar aanleiding van het opmaken van de rekeningen, maakt de Vlaamse regering statistieken bekend betreffende de evolutie van de relevante parameters inzake studiefinanciering in het hoger onderwijs.

HOOFDSTUK IV

Procedure

AFDELING 1

Aanvraag

Artikel 33

De aanvraag voor een studiefinanciering wordt door de student bij de dienst ingediend uiterlijk op 30 juni van het betrokken academiejaar.

De aanvraag die wordt ingediend na 30 juni van het betrokken academiejaar wordt niet meer behandeld.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de aanvraag voor een studiefinanciering moet ingediend worden.

Artikel 34

Indien een dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering onvolledig werd ingediend, dienen de gevraagde documenten op straffe van afsluiting zonder gevolg uiterlijk op 31 december van het kalenderjaar volgend op het einde van het betrokken academiejaar aan de dienst te worden bezorgd, tenzij :

- 1° het aanslagbiljet voor de in aanmerking te nemen inkomsten nog niet beschikbaar is ;
- 2° een bezwaarschrift of een verzoekschrift tot ambtshalve ontheffing van belasting werd ingediend overeenkomstig de artikelen 366 tot en met 376 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, of een vordering voor de rechtbank werd ingeleid.

In geval van de uitzonderingen bepaald in lid 1, 1° en 2°, dient het nieuwe aanslagbiljet of attest te worden overgemaakt aan de dienst uiterlijk 6 maanden na het verkrijgen ervan.

Artikel 35

§ 1. Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract inschrijft voor een volledig academiejaar en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 november, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

§ 2. Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract enkel inschrijft voor het eerste semester en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 november, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract enkel inschrijft voor het tweede semester en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 maart, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

§ 3. De studiefinanciering wordt ten vroegste uitbetaald vanaf 1 september van het betrokken academiejaar.

Artikel 36

Indien een voorschot op de studiefinanciering door een studentenvoorziening werd betaald aan de student, wordt dat bedrag door de dienst terugbetaald aan de studentenvoorziening, voor zover de student recht heeft op een studiefinanciering.

Dit bedrag kan, ongeacht het voorschot, nooit hoger zijn dan de studiefinanciering waarop de student recht heeft.

Het eventuele positieve saldo ten voordele van de student wordt rechtstreeks aan de student uitbetaald.

AFDELING 2

Herziening

Artikel 37

Indien zich in de algemene en financiële voorwaarden, bepaald in artikel 13, artikel 20 tot en met artikel 22 en artikel 25, wijzigingen voordoen, kan de student tot zes maanden na kennisname van de nieuwe feiten vragen aan de dienst zijn dossier te herzien.

Indien zich met betrekking tot het diplomacontract of de door de student gesloten huurovereenkomst, zoals bedoeld in artikel 27, lid 2, wijzigingen voordoen, kan de student tot 30 juni van het betrokken academiejaar vragen aan de dienst zijn dossier te herzien.

Artikel 38

In de volgende gevallen kan op initiatief van de dienst de studiefinanciering worden herzien :

- 1° indien de studiefinanciering onjuist werd berekend, al dan niet op basis van bedrieglijke handelingen of valse of wetens en willens onvolledige verklaringen ;
- 2° indien de studiefinanciering werd berekend op basis van een inkomen dat nog niet nagezien werd door de Administratie der Directe Belastingen en waarvoor nog geen aanslagbiljet voorhanden is en indien nadien blijkt dat dit vermoedelijk inkomen verschillend is van het reëel inkomen ;
- 3° na kennisname van nieuwe feiten waardoor blijkt dat één van de voorwaarden voor toekenning van studiefinanciering niet was vervuld.

Artikel 39

Indien de herziening aanleiding geeft tot een hoger bedrag van de studiefinanciering, wordt het positieve saldo ten voordele van de student aan de student bijbetaald.

AFDELING 3

Terugvordering

Artikel 40

In de gevallen bepaald in artikel 37 en artikel 38, wordt de toegekende en reeds uitbetaalde studiefinanciering waarop de student geen recht had, teruggevorderd.

Artikel 41

In geval van uitschrijving wordt in afwijking van artikel 40 de terugvordering als volgt geregeld :

- 1° indien de student zich uitschrijft voor de opleiding waarvoor hij studiefinanciering ontving, wordt de studiefinanciering teruggevorderd in verhouding tot het moment in het academiejaar waarop de student zich uitschrijft ;
- 2° in afwijking van 1°, wordt bij studenten die zich voor de eerste maal inschrijven in het hoger onderwijs de studiefinanciering voor het betrokken academiejaar niet teruggevorderd. De studiepunten die overeenkomen met de opleiding waarvoor de student studiefinanciering ontving, worden als opgenomen beschouwd, tenzij hij de studiefinanciering volledig terugbetaalt.

Lid 1, 1° is niet van toepassing op de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract inschrijft voor een tijdsperiode die korter is dan een semester.

Artikel 42

Sommen die onverschuldigd werden uitbetaald, zijn voorgoed verkregen door diegenen die ze hebben ontvangen wanneer de terugvordering daarvan niet gevraagd wordt binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf 1 januari van het begrotingsjaar waarop de uitgave is aangerekend, tenminste indien zij die niet door bedrieglijke handelingen of door valse of wetens en willens onvolledige verklaringen hebben verkregen.

Artikel 43

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten inzake de terug te vorderen sommen, de terugvorderingprocedure en de verhoudingsgewijze terugvordering, bepaald in artikel 41, alsmede inzake het in rekening brengen van de studiepunten.

Artikel 44

De instellingen voor hoger onderwijs delen de gegevens in verband met de uitschrijvingen van studenten mee aan de dienst.

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten volgens dewelke deze gegevens dienen te worden medege-deeld.

AFDELING 4

Bezwaarprocedure

Artikel 45

Een bezwaar kan worden ingediend bij de dienst door :

- 1° de student die niet akkoord gaat met een negatieve beslissing op zijn aanvraag tot studiefinanciering ;
- 2° de student die het bedrag van de toegekende studiefinanciering onjuist berekend acht ;
- 3° de student die niet akkoord gaat met een terugvordering krachtens artikel 40 en artikel 41.

De Vlaamse regering bepaalt de procedure die moet worden gevolgd bij het indienen van het in lid 1 bepaald bezwaar.

HOOFDSTUK V

Overgangsbepalingen

Artikel 46

Het studietraject dat reeds voor de inwerkingtreding van dit decreet werd gevolgd, al dan niet met toekenning van studiefinanciering, wordt in rekening gebracht bij het berekenen van de in artikel 14, § 1 bedoelde kredieten. Hierbij worden de volgende bepalingen in acht genomen :

- 1° De in artikel 14, § 1 bedoelde kredieten worden verminderd met :
 - een bachelorkrediet indien de student een opleiding bekroond met een diploma van het hogeschoolonderwijs van één cyclus, een diploma van de eerste cyclus van het hogeschoolonderwijs van twee cycli of een diploma van de eerste cyclus van het academisch onderwijs heeft voltooid ;
 - een masterkrediet indien de student een opleiding bekroond met een diploma van de tweede cyclus van het hogeschoolonderwijs van twee cycli of een diploma van de tweede cyclus van het academisch onderwijs heeft voltooid ;
 - een krediet voor het volgen van een lerarenopleiding als vervolgopleiding, indien de student een lerarenopleiding als vervolgopleiding bekroond met een diploma voor geaggregeerde voor secundair onderwijs groep 2 of groep 3 heeft voltooid ;
 - het jokerkrediet indien de student de jokerbeurs, bepaald in het decreet van 16 februari 2001, heeft uitgeput.
- 2° Ieder reeds gevolgd studiejaar, ook indien de opleiding niet met een diploma werd bekroond, wordt beschouwd als 60 opgenomen studiepunten.

Artikel 47

Voor de student die een opleiding volgt die het voorwerp uitmaakt van de omvorming naar de bachelor-masterstructuur, wordt afhankelijk van de gevolgde opleiding een bachelor- en/of masterkrediet geopend, waarop in overeenstemming met artikel 46, 2° studiepunten in mindering worden gebracht.

Artikel 48

De student die, overeenkomstig artikel 4 van het decreet van 16 februari 2001, in het verleden reeds een diploma behaalde van een opleiding van hogeschoolonderwijs van twee cycli en in het academiejaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van onderhavig decreet een opleiding volgde die voor de betrokkene resulteert in een academisch diploma die overeenkomt met een masterdiploma, komt tot het behalen van dit diploma in aanmerking voor een studiefinanciering.

HOOFDSTUK VI

Opheffingsbepaling

Artikel 49

Wat de toekenning van studiefinanciering in het hoger onderwijs betreft, worden opgeheven :

- 1° het decreet van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 2° het besluit van de Vlaamse regering van 31 augustus 2001 betreffende de studietoelagen voor hoger onderwijs.

TITEL III

Verhouding tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen

Artikel 50

De dienst en de verschillende studentenvoorzieningen werken samen met betrekking tot :

- 1° de vorming van actoren op het veld inzake studiefinanciering en voorzieningen ;
- 2° gezamenlijke acties inzake communicatie en informatie van de studenten ;
- 3° de afstemming van studiefinanciering en voorzieningen ;
- 4° informatie-uitwisseling met het oog op het vervolledigen of doorverwijzen van het dossier van een student ;
- 5° gezamenlijke acties inzake de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs ;
- 6° gezamenlijke acties inzake de overgang van het onderwijs naar het beroepsleven ;

- 7° de verrekening van uitbetaalde voorschotten op de studiefinanciering door de studentenvoorzieningen ;
- 8° wetenschappelijk onderzoek op bovenvermelde terreinen.

De Vlaamse regering kan de in lid 1 opgesomde samenwerkingsterreinen uitbreiden.

Artikel 51

De taakverdeling tussen de dienst en de verschillende studentenvoorzieningen is gebaseerd op het principe van subsidiariteit.

Artikel 52

Een overlegplatform wordt opgericht bestaande uit :

- 1° vertegenwoordigers van de dienst ;
- 2° een vertegenwoordiger van de dienst verantwoordelijk voor hoger onderwijs ;
- 3° een vertegenwoordiger van elke studentenvoorziening ;
- 4° een vertegenwoordiger van de Vlaamse Interuniversitaire Raad ;
- 5° een vertegenwoordiger van de Vlaamse Hogescholenraad ;
- 6° twee vertegenwoordigers van de studentenkoepelverenigingen ;
- 7° een vertegenwoordiger per college van commissarissen van de Vlaamse regering.

Artikel 53

De dienst organiseert de werking van het overlegplatform. De dienst organiseert minstens twee keer per jaar een bijeenkomst van het overlegplatform. Elk lid van het overlegplatform kan de dienst vragen het overlegplatform bijeen te roepen.

Artikel 54

De taken van het overlegplatform bestaan uit :

- 1° de opvolging van de uitvoering van dit decreet inzake beoogde effecten ;
- 2° coördinatie ;
- 3° het vervullen van een signaalfunctie inzake de noden aan wetenschappelijk onderzoek, het bijsturen van het beleid en het aangeven van mogelijke beleidsinitiatieven ;
- 4° de coördinatie van het internationaal beleid.

TITEL IV

Studentenmobiliteit

Artikel 55

Studenten die een studieperiode in het buitenland doorbrengen kunnen in aanmerking komen voor een mobiliteitstoelage van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de modaliteiten voor het berekenen van deze mobiliteitstoelage.

Artikel 56

De berekening van de in artikel 55 bepaalde toelage gebeurt door een daartoe opgerichte adviescommissie.

De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling en de bijkomende opdrachten van deze adviescommissie.

TITEL V

Inwerkingtreding

Artikel 57

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2004.

De minister-president van de Vlaamse regering,

BART SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming,

Marleen VANDERPOORTEN

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel

Raad Hoger Onderwijs
10 februari 2004
RHO/RBE/ADV/008

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse gemeenschap

1 Situering

Op 9 februari '04 vroeg minister Vanderpoorten advies aan de Vlor over het voorontwerp van decreet betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap én over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

De Raad Hoger Onderwijs keurt dit advies goed in zijn vergadering van 17 februari '04. Er zijn 15 stemgerechtigde leden aanwezig.

2 Eerdere standpunten van de Raad Hoger Onderwijs

In zijn visietekst over *Samenwerkingsinitiatieven in het hoger onderwijs* (19 februari 2002; RHO/RBE/DOC/037c) pleitte de Raad Hoger Onderwijs voor regionale samenwerking tussen diensten voor sociale voorzieningen. De belangen van de student moeten daarbij het uitgangspunt zijn.

Op 11 februari 2003 formuleerde de raad op eigen initiatief een *Advies over de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet betreffende de studiefinanciering en de studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs* (RHO/RBE/ADV/001).

In zijn *Advies over flexibilisering in het hoger onderwijs* (13 mei 2003, RHO/RBE/ADV/006) wees de raad erop dat de invoering van een creditsysteem gepaard moet gaan met een herziening van de stelsels van studiefinanciering en kinderbijslag.

3 Advies

3.1 Algemeen

De Raad Hoger Onderwijs onderschrijft het opzet van de minister om in één decreet zowel de studiefinanciering, de studentenvoorzieningen als de studentenmobiliteit te regelen. Het voorontwerp van decreet bevat een aantal maatregelen die de democratisering van het (hoger) onderwijs bevorderen op een geïntegreerde en gestructureerde wijze. De raad onderschrijft dan ook de doelstellingen van het decreet. Anderzijds vreest de raad dat door de beperkte financiële ruimte waarin dit decreet gestalte krijgt, de voorgestelde maatregelen nog onvoldoende waarborgen inhouden voor financiële toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Met dit decreet is het beginsel van gelijke kansen zeker nog niet gerealiseerd. Bij de goedkeuring in 2001 van een nieuw decreet over studietoelagen hoger onderwijs,

noemde men dit een overgangsdecreet, want dat een grondige herziening zich opdrong om tegemoet te komen aan een gewijzigde maatschappelijke context. De Raad Hoger Onderwijs vreest dat het nieuwe decreet opnieuw een overgangsdecreet zal zijn. De raad vraagt dan ook dat alternatieve beleidspistes verkend worden, gebaseerd op een analyse van de onvolkomenheden van het huidige stelsel (o.a. fiscaliteit als basis). De raad verwacht in die zin veel van het recente OBPWO-onderzoek 03.04 *Student in de 21ste eeuw. Wegen naar een alternatieve studiefinanciering voor het hoger onderwijs* (promotoren: B.Cantillon en G.Verbist, Universiteit Antwerpen). De raad beklemtoont dat een nieuw stelsel gebaseerd moet blijven op sociale rechtvaardigheid. Solidariteit en herverdeling zijn daarbij sleutelbegrippen.¹

De Raad Hoger Onderwijs stelt vast dat in de voorliggende versie van het voorontwerp het gedeelte dat de regionale samenwerking tussen studentvoorzieningen regelt, weggevallen is. De raad betreurt dat de overheid onvoldoende financiële middelen heeft voorzien om een doorbraak in dit dossier te bewerkstelligen en dat mee daardoor de ongelijke onderwijskansen bestendig blijven. De raad suggereert dat het decreet (of het BVR) de opdrachten voor de studentenvoorzieningen van hogescholen en universiteiten nu al zou stroomlijnen.

De Raad Hoger Onderwijs stelt dat het de democratisering van het onderwijs ten goede zou komen als de overheid ook in regelgeving voorziet voor studiefinanciering van diverse vormen van 'postsecundair' onderwijs (vierde graad, specialisatiejaren, ...).

3.2 Studiefinanciering

In zijn advies op eigen initiatief (11 februari 2003, RHO/RBE/ADV/001) stelde de Raad Hoger Onderwijs dat hij de volgende uitgangspunten kon onderschrijven:

- *Het basisprincipe blijft behouden: studiebeurzen worden selectief toegekend aan 'minvermogene' studenten. Het fiscale inkomen blijft het criterium.*
- *Een definitie van de leefeenheid die neutraal is ten opzichte van de samenlevingsvorm (bijv. nieuw samengestelde gezinnen).*
- *Er komt een stimulansenbeleid voor bijzondere doelgroepen (bijv. extra jokers).*
- *De maximumgrens zal opgetrokken worden zodat meer studenten een beurs krijgen.*
- *Een vereenvoudiging van het aantal aftrekken en bijtellingen op het fiscale inkomen.*
- *Iedereen die een verblijfsvergunning heeft in België wordt beursgerechtigd.*
- *De student kan de beurs meenemen naar andere Europese landen (en in bepaalde gevallen ook verder).*
- *Er komt een duidelijke beroepsprocedure.*
- *Studenten kunnen de beurs ook elektronisch aanvragen (e-governement).*
- *Studiebeurzen worden toegekend in functie van het aantal studiepunten waarvoor de student inschrijft (i.p.v. studiejaren), voor een minimum van 30 studiepunten (met een spreiding van 27 tot 33).*

¹ De studenten in de Raad Hoger Onderwijs vragen de opportuniteit te onderzoeken van een stelsel van basisbeurzen, waarmee alle studenten hun minimale studie- en leefkosten kunnen dekken? Daarnaast worden dan aanvullende beurzen voorzien voor minvermogene studenten.

- *Elke beursstudent krijgt een studiefinancieringskrediet (voor twee bacheloropleidingen en voor één masteropleiding) en een jokerkrediet. Er is geen hiërarchie tussen de opleidingen.*

De raad stelt vast dat in het voorontwerp van decreet de meeste van deze uitgangspunten behouden zijn, maar ook dat enkele belangrijke niet weerhouden werden. In het bijzonder betreurt de raad het dat de voorgestelde inkomensgrenzen niet echt wijzigen waardoor meer studenten een toelage zouden kunnen ontvangen en dat ook de beursbedragen slechts beperkt stijgen. Uit onderzoek blijkt dat er een kloof bestaat tussen de maximumbeurs en de reële studiekost. Bovendien is die hoogste toelage slechts weggelegd voor een heel kleine groep studenten. Studiekosten vormen een zware last voor veel gezinnen. Zeker voor gezinnen die net op of onder de armoedegrens leven, blijft het aandeel van de studiekosten in het gezinsbudget onaanvaardbaar groot. Te veel studenten zijn gedwongen om naast hun studies een job te zoeken om in hun studiekosten te voorzien.

De Raad Hoger Onderwijs pleit dan ook voor extra middelen voor studietoelagen in het hoger onderwijs, zodat enerzijds de inkomensgrenzen kunnen worden aangepast en anderzijds de toegekende bedragen meer in overeenstemming zijn met de reële studiekost. Dit mag evenwel niet ten koste zijn van de werkingsmiddelen van de instellingen, die minder inkomsten dan zullen vertalen in bijkomende rekeningen voor de studenten. Indien er nu onvoldoende financiële middelen kunnen vrijgemaakt worden, pleit de raad er alleszins voor dat de overheid een groeipad voor de studiefinanciering uittekent.

De Raad Hoger Onderwijs meent dat het Vlaamse stelsel van studiefinanciering al langer bijdraagt tot het vergroten van de toegankelijkheid van het onderwijs². Een indicator daarvan is het aantal hoger opgeleiden in Vlaanderen. Dat is groter dan in ons omringende landen.³ Het overgangsdecreet van 2001 hield verschillende belangrijke verbeteringen in: jokerbeurs, 'vermoedelijk' inkomen, tegemoetkoming aan eenoudergezinnen, ... Het voorontwerp van dit decreet brengt op zijn beurt nog bijkomende verfijningen aan het bestaande stelsel aan:

- De optie om het begrip 'leefeenheid' in te voeren beantwoordt aan een maatschappelijke realiteit (mozaïekgezinnen), al is het de vraag of de overheid alle consequenties hiervan volledig heeft ingeschat. De vertaling van theorie naar praktijk is hier soms moeilijk.
- Het afbouwen van de hiërarchie tussen opleidingen is zeker wenselijk.
- De versoepeling van de nationaliteitsvoorwaarden is een terechte sociale maatregel t.a.v. buitenlandse studenten en vluchtelingen. Wel signaleert de raad dat door art. 5 van het *Voorontwerp van BVR* studenten uit het Brussels Gewest dreigen gediscrimineerd te worden ten opzichte van studenten uit het Vlaamse Gewest!
- Het is zinvol dat de uiterste datum om de aanvraag in te dienen verschoven werd naar 30 juni.
- De zogenaamde kadastraal-inkomentest werd vereenvoudigd. Voortaan is die alleen gebaseerd op het kadastraal inkomen vreemd gebruik (zie *Voorontwerp van besluit Vlaamse regering*).

² In vergelijking met ons omringende landen heeft het huidige stelsel van studiefinanciering in Vlaanderen volgende kenmerken:

- giftenstelsel (geen terugbetaling);
- inkomensafhankelijk (inkomen van de ouders);
- niet-kostendekkend;
- fiscaliteit als aanvulling op het stelsel van studiefinanciering;
- een stelsel van kinderbijslag.

³ *Education at a Glance: OECD indicators 2003*, pp. 55-56.

- Er is een goed uitgewerkte bezwaarprocedure.

De Raad stelt ook vast dat het voorontwerp van decreet aansluit bij de implementatie van het structuurdecreet en het aangekondigde flexibiliseringsdecreet in het Vlaamse hoger onderwijs. De Raad onderschrijft dan ook:

- het concept studiefinancieringskrediet bestaande uit twee bachelorkredieten, een masterkrediet en een jokerkrediet;
- een bijkomend krediet voor het volgen van één schakelprogramma, één voorbereidingsprogramma of één lerarenopleiding.
- het berekenen van het bedrag van de studiefinanciering in functie van het aantal studiepunten waarvoor de student inschrijft.

De Raad Hoger Onderwijs betreurt dat een jokerkrediet in de toekomst niet gebruikt kan worden voor het volgen van een tweede masteropleiding. De raad signaleert ook dat het niet duidelijk is of een student eenmalig recht heeft op een bijkomend krediet of dat hij meerdere keren zo een krediet kan krijgen, zoals de *Memorie van toelichting* suggereert (artikelsgewijze bespreking art. 14). De raad vraagt zich af of de richtlijn die studiefinanciering beperkt tot studenten die inschrijven met het oog op het behalen van een diploma, wenselijk is. Ook heeft de raad vragen bij de minimumgrens van 30 studiepunten. De raad stelt dat het decreet betreffende studiefinanciering coherent moet zijn met het decreet over flexibilisering van het hoger onderwijs.

Ondanks alle verfijningen, meent de Raad Hoger Onderwijs dat het nieuwe stelsel ingewikkeld blijft en nog niet voldoende transparant is voor de betrokkenen. In de volgende jaren moet de overheid daar nog meer werk van maken.

De Raad Hoger Onderwijs stelt vast dat er in verschillende ons omringende landen sprake is van een forse stijging van de inschrijvingsgelden aan instellingen hoger onderwijs. De raad wijst erop dat het laag houden van die inschrijvingsgelden sterk bijdraagt tot de democratisering van het hoger onderwijs. In dit verband wijst de raad nogmaals op zijn eerder advies over het structuurdecreet waarin hij de problematiek van lagere inschrijvingsgelden voor beursstudenten aankaartte. Binnen de huidige regelgeving heeft een democratisch bedoelde maatregel in feite een omgekeerd effect: beursstudenten betalen minder inschrijvingsgeld waardoor instellingen met veel beursstudenten minder middelen krijgen om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. De raad pleit er dan ook opnieuw voor om deze anomalie weg te werken. Dit mag in geen geval ten nadele van de beursstudenten zijn. De raad suggereert bijv. dat beursstudenten geen inschrijvingsgeld meer betalen en dat de overheid dat bedrag volledig aan de instellingen bezorgt. Naar aanleiding van het uitwerken van nieuwe mechanismen (1 jan 2007) voor de basisfinanciering van opleidingen zal men hiermee moeten rekening houden.

De Raad Hoger Onderwijs betreurt dat het nieuwe decreet niet uitdrukkelijker aangeprezen wordt om een stimulansenbeleid te voeren voor bijzondere doelgroepen (o.a. gehandicapte studenten en studenten uit arme en allochtone gezinnen).

3.3 Verhouding studiefinanciering en studentenvoorzieningen

Titel III van het voorontwerp regelt de verhouding tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen. De domeinen van samenwerking worden opgesomd. De samenwerking tussen beide is gebaseerd op het principe van subsidiariteit. Een overlegplatform wordt opgericht. Zoals boven al gesteld betreurt de Raad Hoger Onderwijs

dat dit gedeelte over studentenvoorzieningen niet verder is uitgewerkt, zoals in eerdere werkteksten wel gebeurde. Het opzet om in één decreet alle studentgerelateerde financiering te bundelen, met name studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit (cf. Memorie van Toelichting, p.3) is dan ook niet gerealiseerd.

De Raad Hoger Onderwijs betreurt ten zeerste dat de financiering van studentenvoorzieningen van universiteiten en hogescholen nog altijd niet gelijkgeschakeld wordt. Dat is niet alleen onrechtvaardig, het bemoeilijkt ook de gesprekken over regionale samenwerking. Er is immers een ongelijkheid tussen de partners. In afwachting van een gelijkschakeling van de financiering moet de overheid minstens overgangsmodaliteiten voorzien. Er kan worden gedacht aan investeringskredieten voor de studentenvoorzieningen van hogescholen. De raad signaleert overigens het gevaar dat hogescholen en universiteiten in de context van de regionale samenwerking zelf geen eigen middelen meer zullen investeren in de studentenvoorzieningen. Daardoor dreigen die uiteindelijk minder middelen te hebben.

3.4 Studentenmobiliteit

Het voorontwerp van decreet behandelt ook de studentenmobiliteit, waarbij studenten via het Erasmus/Socratesprogramma de kans krijgen een deel van hun opleiding in het buitenland te volgen. De studenten krijgen onder bepaalde voorwaarden een mobiliteitstoelage. Deze materie werd voorheen niet decretaal, maar bij ministerieel besluit geregeld. Het voorontwerp van decreet stelt dat er hierover een adviescommissie zal komen. Omdat het hier een studentgerelateerde financiering betreft, is het zinvol dat deze materie in de context van dit decreet geregeld wordt. De Raad Hoger Onderwijs onderkent dat de sociale afkomst van studenten een belangrijke factor is die de ongelijke participatie aan Europese programma's mee verklaart. Door de meeneembaarheid van de beurzen (horizontale mobiliteit) te vergroten, draagt het stelsel bij tot meer gelijke kansen om te participeren aan internationale uitwisselingsprogramma's. In het kader van de democratisering van het hoger onderwijs zal het beleid in de toekomst nog meer dan nu aandacht moeten besteden aan de sociale aspecten van studentenmobiliteit.

Rik Belmans
secretaris

Joris Roos
wnd. voorzitter

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 18 februari 2004
990003_Advies_studiefinanciering HO

Advies

Studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs

1. Inleiding

De Vlaamse Minister van onderwijs en vorming heeft de SERV op 9 februari 2004 om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet en het voorontwerp van besluit betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse gemeenschap. Het advies werd hoogdringend gevraagd, dat wil zeggen dat de SERV 5 werkdagen kreeg om het advies uit te brengen.

De herziening van het studiefinancieringssysteem en het systeem van studentenvoorzieningen moet gebeuren gezien een aantal recente evoluties in het hoger onderwijs (structuurdecreet, flexibilisering), maatschappelijke ontwikkelingen (nieuwe samenlevingsvormen, oud- en nieuwkomers,...) en internationalisering (bv. toegenomen mobiliteit van studenten).

Voorafgaandelijk maakt de Raad volgende algemene opmerkingen:

- er moet vrij snel een grondige evaluatie gebeuren van het nieuwe stelsel en een debat starten over de bovenvermelde tekortkomingen met het oog op eventuele aanpassingen aan het systeem;
- de aanpak van een aantal van bovenvermelde tekortkomingen vertegenwoordigt een budgettaire meerkost. De vraag kan worden gesteld of de budgettaire beleidsruimte niet eerder moet gaan naar essentiële verbeteringen als de aanpak van de lage inkomensgrenzen, de totale dekking – binnen die budgettaire ruimte – van de studiekosten voor de laagste inkomens en de uitbreiding tot HOKTSP en secundair onderwijs (na het leerplichtonderwijs), dan wel naar de financiering van een tweede bachelor of de uitholling van de KI-toets.

2. Advies

Gezien het beperkte tijdsbestek is de Raad enkel in staat een advies op hoofdlijnen te formuleren.

In het Pact van Vilvoorde hebben de sociale partners mee onderschreven dat voortgang moet gemaakt worden met de democratisering van het hoger onderwijs. Zowel de studietoelagen als de studentenvoorzieningen zijn daartoe belangrijke instrumenten.

De Raad erkent:

- de noodzaak om het studiefinancieringsstelsel op korte termijn aan te passen gezien de op stapel staande Bolognahervorming;

- dat de voorgestelde regeling een aantal belangrijke verbeteringen inhoudt, in het bijzonder naar jongeren die niet meer kunnen terugvallen op de steun van hun ouders;
- de verbeteringen die er hoe dan ook inzitten naar volwassenen die op latere leeftijd een bachelor of master willen behalen.

De Raad heeft echter ook enkele fundamentele bemerkingen te formuleren bij de voorgestelde hervorming:

- de administratieve vereenvoudiging is een stap in de goede richting, maar moet nog verder doorgetrokken worden opdat in de toekomst de studiefinanciering automatisch kan toegekend worden aan iedereen die daar recht op heeft;
- met de administratieve vereenvoudiging van de aanvraag zou men er in de toekomst moeten naar streven om de termijn van twee maanden waarbinnen een beslissing valt over een aanvraag voor 1 november gevoelig te verminderen zodat de uitbetaling nog beter aansluit bij de periode waarin men de meeste kosten maakt;
- de verhoging van de bedragen die toegekend worden is positief, maar zijn nog altijd niet voldoende om de totale, directe studiekosten te dekken voor diegenen waarvoor elke bijkomende kost te veel is. Zelfs met de voorziene indexering komt het bedrag nog maar op het niveau van wat momenteel is voorzien. Er moet – binnen de budgettaire mogelijkheden – gestreefd worden naar een zo groot mogelijke dekking van de directe studiekosten. Immers, de decreetgever geeft zelf aan ernaar te streven het bedrag van de volledige studiefinanciering gelijk te schakelen met de directe studiekosten zoals die uit het onderzoek blijken;
- de inkomensgrenzen die worden gehanteerd blijven zich op een erg laag niveau situeren, waardoor alleen maar (de moeilijkheden om het reële inkomen in te schatten daargelaten) de leefeenheden met zeer laag inkomen worden bereikt; het democratiseringsvraagstuk stelt zich echter ook op het inkomensniveau daarboven;
- het in rekening brengen van het kadastraal inkomen voor het inschatten van de draagkracht wordt bijna volledig uitgehold. Voortaan worden nog de KI's in rekening gebracht van huizen die men verhuurt. Uit alle wetenschappelijk onderzoek blijft echter dat deze correctie voor het kadastraal inkomen in het verleden uitermate doelmatig was om tot een selectievere toekenning te komen op basis van de reële draagkracht. Dit had onvermijdelijk een beperkt aantal onbedoelde effecten, maar die werden in het verleden reeds voor een belangrijk deel geredieerd. De Raad ziet geen enkele redenen om, op basis van een beperkt aantal overblijvende onbedoelde effecten, het kind geheel met het badwater weg te gooien en pleit, in afwachting van een gedegen evaluatie en een grondig debat, voor het behoud van huidige techniek;
- art. 5 § 1 van het ontwerp van besluit voert diplomacriteria in. De vraag stelt zich in welke mate dit verenigbaar is met de mogelijkheid die nu reeds is voorzien om ook

- toegang tot het hoger onderwijs te verlenen aan personen zonder diploma secundair onderwijs op basis van erkenning van verworven competenties (EVC);
- inzake de mogelijkheid van terugvordering van de studiefinanciering is nu voorzien dat bij stopzetting in de loop van het jaar terugvordering gebeurt in verhouding tot het moment waarop de student zich uitschrijft. De Raad wijst er evenwel op dat de zwaarste kosten zich situeren in het begin van het academiejaar, zodat de modaliteiten van terugvordering hiermee best rekening houden;
 - wat de bezwaarprocedure betreft, is onduidelijk of het hier gaat om een klachtenprocedure, dan wel een beroepsprocedure. De Raad pleit voor een beroepsprocedure;
 - wat de definitie van zelfstandige student betreft in het ontwerp van besluit, stelt de Raad vast dat geen rekening werd gehouden met onderbrekingsuitkeringen voor loopbaanonderbreking of tijdskrediet, noch met aanmoedigingspremies;
 - de Raad stelt vast dat het nieuwe stelsel beperkt blijft tot de “Bologna-opleidingen”, enkel uitgebreid tot de lerarenopleidingen (en tijdelijk ook een aantal lopende opleidingen). Dergelijke beperking is voor de Raad niet aanvaardbaar:
 - o wat met de opleidingen die geen accreditatie krijgen in het kader van Bologna;
 - o wat met de opleidingen op niveau hoger onderwijs binnen het volwassenenonderwijs;
 - o en vooral ook: wat rechtvaardigt de ongelijke behandeling tussen jongeren die na het leerplichtonderwijs doorstromen naar specialisatiejaren van TSO-BSO en 4de graad secundair onderwijs (of volwassenen die er naar terugkeren) enerzijds en de jongeren en volwassenen die na het leerplichtonderwijs participeren aan het hoger onderwijs? De jongeren die doorstromen binnen het secundair onderwijs en hun ouders moeten nu terugvallen op een veel zwakker stelsel van studietoelagen secundair onderwijs. In het kader van de herwaardering van de technische opleidingen en beroepen is het aangewezen deze inzake studiefinanciering en –voorzieningen gelijk te schakelen met Bologna-onderwijs;
 - er is internationaal een discrepantie tussen de kosten die de studenten moeten dragen voor hun masteropleidingen. Dit mag niet leiden tot een financieel ongelijke behandeling tussen Vlaamse studenten in het buitenland en buitenlandse studenten die in Vlaanderen komen studeren;

De Raad acht het hoe dan ook aangewezen dat vrij snel een grondige evaluatie gebeurt van het nieuwe stelsel en een debat kan starten over de bovenvermelde tekortkomingen, in de mate dat deze niet onmiddellijk in de voorliggende ontwerpen zouden worden aangepakt, dit met het oog op eventuele aanpassingen aan het systeem.

De Raad betreurt ook dat de huidige ongelijkheid inzake studentenvoorzieningen tussen hogescholen en universiteiten in stand wordt gehouden. Dit is een punt dat prioritair door de nieuwe regering moet worden aangepakt.

Wat betreft het overlegplatform dat wordt gecreëerd, stelt de Raad vast dat de opdrachten voor een belangrijk deel hebben te maken met strategische beleidsvoorbereiding, zodat het aangewezen is deze opdrachten eerder in te bedden in de Vlaamse Onderwijsraad. Dit zou ook een bredere participatie van het maatschappelijke middenveld garanderen.

De Raad beseft dat de aanpak van een aantal van bovenvermelde tekortkomingen een budgettaire meerkost vertegenwoordigt. Dit roept echter ook de vraag op naar prioriteiten. De vraag kan worden gesteld of de budgettaire beleidsruimte niet eerder moet gaan naar essentiële verbeteringen als de aanpak van de lage inkomensgrenzen, de totale dekking – binnen die budgettaire ruimte – van de studiekosten voor de laagste inkomens en de uitbreiding tot HOKTSP en secundair onderwijs (na het leerplichtonderwijs), dan wel naar de financiering van een tweede bachelor of de uitholling van de KI-toets.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.625/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 19 februari 2004 door de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming verzocht haar, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "betreffende de studiefinanciering en studentenvoorzieningen in het hoger onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap", heeft op 24 februari 2004 het volgende advies gegeven:

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid dat

- "1. Als gevolg van het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs van 4 april 2004 zullen studenten vanaf september 2004 in het eerste jaar hoger onderwijs ingeschreven zijn in een bacheloropleiding. Het decreet houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap van 16 februari 2001 is echter niet op maat van de bachelor- en masteropleidingen. Indien dit decreet niet in werking treedt op 1 juli 2004 zullen de studenten in een bacheloropleiding binnen de huidige regelgeving geen recht meer hebben op een studiebeurs. Momenteel ontvangen 22.733 studenten in het eerste jaar hoger onderwijs een studiebeurs.
2. Het hiernavolgende dient te worden gelezen in het kader van de vergaderagenda van het Vlaams Parlement. De laatste plenaire vergadering van deze legislatuur wordt gehouden op 28 april 2004. Daarbij dient te worden gesteld dat in de Commissie onderwijs thans volgende dossiers in behandeling zijn:
 - het verzoekschrift van de heer Bruno Cornelis over het recht op een studiebeurs (2002-2003, nr. 57)
 - het verzoekschrift van de heer Eric Van As over het Begeleid Individueel Studeren (2002-2003, nr. 71)
 - het verzoekschrift van de heer Guy Aelterman c. s. over de financiering van het hogescholenonderwijs (2003-2004, nr. 10)
 - het voorstel van decreet van de heer Etienne Van Vaerenbergh houdende regeling van het gebruik van de talen in het basisonderwijs in het Nederlandse taalgebied (1999-2000, nr. 390)
 - het voorstel van decreet van de heer Eddy Schuermans houdende gelijkstelling van een aantal diploma's (2002-2003, 1657/1)
 - het voorstel van decreet van de heren Jan Van Duppen en Guy Swennen houdende gelijke kansen inzake preventie van tandbederf in het kleuter- en leerplichtonderwijs (2002-2003, 1676/1)
 - het voorstel van decreet van de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht en Joris Van Hauthem houdende wijziging van het koninklijk besluit van 15 december 1982 tot vaststelling van de benaming en de structuur van de door de Staat georganiseerde inrichtingen voor secundair onderwijs, wat de benaming van de inrichtingen betreft (2000-2001, 630/1)
 - het ontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (2003-2004, 1960/1). Op dit ontwerpdecreet

36.625/1

werden uitvoerige amendementen ingediend, die thans aan Uw Raad voor advies zijn voorgelegd .

- het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de participatie in het hoger onderwijs en de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen (2003-2004, 1961/1). Op dit ontwerp van bijzonder decreet werden uitvoerige amendementen ingediend, die thans aan Uw Raad voor advies zijn voorgelegd .

Het is geweten dat de eerste vergadering van de nieuwe legislatuur plaatsvindt op de vierde maandag van september (in casu betekent dit dat het academiejaar 2004-2005 in een aantal gevallen reeds zal zijn aangevat).

Eén en ander leidt ertoe dat voorontwerpen van decreet, waarvan, zoals in casu (zie onder), vaststaat dat deze lopende deze legislatuur dienen te worden aangenomen, uiterst dringend neergelegd moeten worden in het Vlaams Parlement om de stemming ervan tijdig mogelijk te maken.

- 3 . De overheid heeft zich formeel geëngageerd om de herziening van de studiefinanciering rond te krijgen vóór het academiejaar 2004-2005 - vandaar ook de inwerkingtredingsdatum van 1 juli 2004 .

De overheid kon deze hervorming, door middel van dit voorontwerp van decreet, evenwel niet eerder aan . Uw Raad voorleggen, gelet op het feit dat de hervorming zeer zeker afgestemd diende te worden op de bepalingen van het met het hogeronderwijsveld uitvoerig besproken voorontwerp van decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, waarover Uw raad op 15 januari 2004 het advies nr. 36 .359/1 heeft gegeven.

Bedoeld formeel engagement werd ondermeer tekstueel neergelegd in de Memorie van Toelichting bij het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen: "Om de ganse hervorming af te ronden en aldus de basis te leggen voor een hoger onderwijs dat de uitdagingen van de komende decennia aankan, nog verschillende decreten nodig zijn. [...] Heel in het bijzonder moeten nog decreten tot stand komen die zullen instaan voor:

- ...;
- een aangepaste regeling van de sociale voorzieningen voor studenten in het hoger onderwijs en de hervorming van studiefinanciering;
- ...;

De opsomming is richtinggevend zonder dat de volgorde een hiërarchie vertolkt. Het is evenwel duidelijk dat het streefdoel blijft ze te realiseren voor de aanvang van het academiejaar 2004-2005".

De tijdige uitwerking van dit engagement vooronderstelt uiteraard dat de decretale bepalingen ter zake deze legislatuur nog worden aangenomen . Enkel op deze wijze kunnen zij tijdig worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

4. De overheid heeft evenzeer een internationaal engagement aangegaan om de meeneembaarheid van studiefinanciering in het kader van de studentenmobiliteit tijdig te realiseren.
In het Communiqué of the Conference of Ministers Responsible for Higher Education (Berlijn, 19 september 2003) wordt het volgende geconcludeerd:

They reaffirm their intention to make every effort to remove all obstacles to mobility within the European Higher Education Area . With a view to promoting student mobility, Ministers will take the necessary steps to enable the portability of national loans and grants.

Ministers ask the Follow-up Group to coordinate activities for progress of the Bologna Process as indicated in the themes and actions covered by this Communiqué and report on them in time for the next ministerial meeting in 2005.

De volgende opvolgconferentie in het kader van de Bolognaverklaring is inderdaad voorzien voor mei 2005.

Men kan niet voorbijgaan aan het feit dat de bepalingen van het geciteerde communiqué zoniet de rechtsplicht dan toch een zeer sterk, want internationaal, engagement inhouden om de meeneembaarheid van studiefinanciering te realiseren vóór het academiejaar 2004-2005.

Enkel op deze wijze kan op de opvolgconferentie verklaard worden dat de Vlaamse Gemeenschap aan de geformuleerde engagementen invulling heeft gegeven.

De tijdige uitwerking van deze engagementen vooronderstelt zoals aangegeven dat de decretale bepalingen ter zake deze legislatuur nog worden aangenomen . Enkel op deze wijze kunnen zij tijdig worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

5. Nu vaststaat dat de overheid gebonden is aan zeer sterke engagementen om één en ander te realiseren voorafgaand aan het academiejaar 2004-2005 moet aanvullend gewezen worden op het volgende.

De nieuwe en noodzakelijke systematiek van studiefinanciering noopt tot fundamentele aanpassingen aan het informaticasysteem van de Afdeling Studietoelagen van het departement Onderwijs.

Op grond van de uiteindelijk aangenomen decretale tekst zal zeer intensief moeten worden nagegaan welke aanpassingen zich in concreto opdringen. Op basis van dit onderzoek zal een lastenboek moeten worden opgemaakt en een overheidsopdracht moeten worden uitgeschreven.

Op grond van deze overheidsopdracht zullen de ingrijpende aanpassingen aan bedoeld informaticasysteem dienen te gebeuren.

Een voorzichtige raming van het vereiste tijdsbestek, rekening houdend met gelijkaardige operaties in het verleden, bedraagt 4 maanden.

Eén en ander ondersteunt bijkomend het feit dat op zeer korte termijn rechtszekerheid dient te bestaan over het aan Uw Raad voorgelegde voorontwerp van decreet.

6. Evenzeer aanvullend moet worden geduid op de sterke inhoudelijke samenhang tussen het thans voorgelegde voorontwerp van decreet en het door Uw Raad geadviseerde voorontwerp van decreet betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

36.625/1

Eén en ander maakt het zeer zeker noodzakelijk dat beide ontwerp teksten gelijktijdig in het Vlaams Parlement kunnen worden behandeld, zoniet verdwijnt elke samenhang tussen de bespreking van de flexibele leerwegen en de inherent daarmee verbonden flexibilisering van de studiefinanciering, en daarmee in belangrijke mate de efficiëntie van het parlementair debat .

7. Concluderend dient, uitgaande van de aangetoonde noodzakelijkheid om het voorontwerp van decreet lopende deze legislatuur aan te nemen, te worden gesteld dat dergelijke aanname slechts mogelijk is indien het huidige voorontwerp begin maart in het Vlaams Parlement wordt neergelegd, rekening houdend met de gebruikelijke parlementaire behandelingstermijn (commissie en plenaire vergadering) van anderhalve maand."

*

* *

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

* *

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

1. Het om advies voorgelegde voorontwerp strekt ertoe het overgangsdecreet ⁽¹⁾ van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap te vervangen door een nieuwe regeling. Die nieuwe regeling houdt een grondige herziening in van de financiële tussenkomst van de Vlaamse Gemeenschap in de studiekosten in het hoger onderwijs.

In de memorie van toelichting worden de doelstellingen van de hervorming als volgt omschreven:

- het optimaliseren van de studiefinanciering;
- het overeenstemmen van studiefinanciering met de maatschappelijke realiteit;
- het perfectioneren van de verhouding studiefinanciering en studenten-voorzieningen;
- studiefinanciering aansluiting laten vinden bij het structuurdecreet en het flexibiliseringsdecreet;
- het bundelen van alle studentgerelateerde financiering, met name studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit;
- het incorporeren van studentenmobiliteit in de materie van studiefinanciering.

⁽¹⁾ De term is afkomstig uit de memorie van toelichting bij het om advies voorgelegde voorontwerp. Tijdens de bespreking van het voorstel van decreet dat het decreet van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap is geworden, werd in de commissie gesteld dat het om een "tussenstap" en geen "eindpunt" ging (Parl. St., Vl. Parl., 2000-2001, nr. 475/3, 4).

36.625/1

2. Het ontwerp van decreet bevat vijf titels.

Titel I (artikelen 2 tot 6) bevat een aantal algemene bepalingen betreffende studiefinanciering, studentenvoorzieningen en studentenmobiliteit.

Titel II van het ontwerp heeft betrekking op de studiefinanciering en bevat zes hoofdstukken. Hoofdstuk I (artikelen 7 tot 11) bevat algemene bepalingen. Hoofdstuk II handelt over de "voorwaarden" en heeft betrekking op algemene voorwaarden (afdeling 1 - artikelen 12 en 13), pedagogische voorwaarden (afdeling 2 - artikelen 14 tot 19) en financiële voorwaarden (afdeling 3 - artikelen 20 tot 25). Hoofdstuk III (artikelen 26 tot 32) heeft betrekking op het bedrag en de berekeningswijze van de studiefinanciering. Hoofdstuk IV regelt de procedure met bepalingen over de aanvraag (afdeling 1 - artikelen 33 tot 36), de herziening (afdeling 2 - artikelen 37 tot 39), de terugvordering (afdeling 3 - artikelen 40 tot 44) en de bezwaarprocedure (afdeling 4 - artikel 45). Hoofdstuk V (artikelen 46 tot 48) bevat overgangsbepalingen; hoofdstuk VI (artikel 49) bevat een opheffingsbepaling.

Titel III (artikelen 50 tot 54) van het ontwerp bevat bepalingen met betrekking tot de verhouding tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen.

Titel IV (artikelen 55 en 56) van het voorontwerp betreft de studentenmobiliteit.

Titel V (artikel 57) tenslotte bepaalt dat het decreet in werking treedt op 1 juli 2004.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. De ontworpen regeling dient in overeenstemming te zijn met artikel 13 van het internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (hierna ESCR-verdrag), opgemaakt te New York op 19 december 1966⁽²⁾. Dat artikel bepaalt:

⁽²⁾ Goedgekeurd bij decreet van 25 januari 1983. De Nederlandse tekst is een vertaling.

- "1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. (...).
2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen:
(...)
- c) Het hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt;
(...)
- e) (...) een verantwoord stelsel van studiebeurzen in het leven dient te worden geroepen (...)."

Artikel 2, lid 1, van het ESCR-verdrag bepaalt:

"Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich maatregelen te nemen, zowel zelfstandig als binnen het kader van de internationale hulp en samenwerking, met name op economisch en technisch gebied, en met volledige gebruikmaking van de hem ter beschikking staande hulpbronnen, ten einde met alle passende middelen, inzonderheid de invoering van wettelijke maatregelen, tot een algehele verwezenlijking van de in dit Verdrag erkende rechten te komen."

Uit de gecombineerde lezing van artikel 13, lid 2, c), en artikel 2, lid 1 van het ESCR-verdrag blijkt volgens de rechtspraak van het Arbitragehof⁽³⁾ dat de - door het verdrag opgelegde - gelijke toegankelijkheid van het hoger onderwijs geleidelijk moet worden ingevoerd in de verdragsluitende staten, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de situatie van de overheidsfinanciën eigen aan elk van die staten, en niet volgens strikt uniforme temporele voorwaarden. Volgens die rechtspraak heeft artikel 13, lid 2, c), van het verdrag dan ook geen rechtstreekse werking in de interne rechtsorde en doet het op zichzelf geen recht op kosteloze toegang ontstaan tot ander onderwijs dan het lager onderwijs. Wel verzetten die bepalingen zich ertegen dat België - en bij uitbreiding de gemeenschappen -, na de inwerkingtreding van het verdrag ten aanzien van België - op 6 juli 1983 - maatregelen zou nemen die ingaan tegen de

⁽³⁾ Arbitragehof, arrest nr. 40/94 van 19 mei 1994, B.2.2 en B.2.3.

36.625/1

doelstelling van de kosteloosheid, die onmiddellijk moet worden bereikt wat het lager onderwijs betreft en geleidelijk moet worden ingevoerd wat het hoger onderwijs betreft.

Eenzelfde redenering kan worden gevolgd wat de gecombineerde lezing van de artikelen 2, lid 1 en 13, lid 2, e), van het verdrag betreft, en inzonderheid inzake de verplichting een verantwoord stelsel van studiebeurzen in het leven te roepen. De genoemde bepalingen houden een standstill-verplichting in, die zich er tegen verzet dat de ontworpen regeling een stap achteruit zou betekenen ten opzichte van de situatie inzake studiebeurzen die in 1983 bestond.

De stellers van het ontwerp zullen derhalve in staat moeten zijn om aan te tonen dat "rekening houdend met de economische mogelijkheden en de situatie van de overheidsfinanciën" ⁽⁴⁾ eigen aan de Vlaamse Gemeenschap, het geheel van de ontworpen maatregelen toelaat om "een verantwoord stelsel van studiebeurzen in het leven te roepen".

⁽⁴⁾ Om de bewoordingen van het Arbitragehof te gebruiken (arrest nr. 40/94, B.2.3).

2. Artikel 24, § 5, van de Grondwet bepaalt :

"De inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld door de wet of het decreet."

Volgens de rechtspraak van het Arbitragehof drukt die bepaling de wil uit van de Grondwetgever om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, de erkenning of subsidiëring betreft, doch verbiedt zij niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden gegeven. Artikel 24, § 5, vereist volgens het Arbitragehof dat de door de decreetgever verleende opdrachten slechts op de tenuitvoerlegging van de door de decreetgever zelf vastgestelde beginselen betrekking hebben. Via die opdrachten kan een gemeenschapsregering of een andere overheid de onnauwkeurigheid van die beginselen niet opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet verfijnen ⁽⁵⁾.

Aangezien de studiefinanciering tot doel heeft een sociaal correctief te bieden om aan eenieder een effectief recht op onderwijs te garanderen, dient ze als een essentieel aspect van de inrichting en de subsidiëring van het onderwijs te worden beschouwd ⁽⁶⁾. Het bepalen van de beginselen op grond waarvan het bedrag van de studietoelagen dient te worden vastgesteld, is derhalve een zaak van de decreetgever. In ieder geval kunnen essentiële beleidskeuzes niet zonder meer aan de regering worden overgelaten.

Het ontwerp bevat heel wat bepalingen waarin een opdracht of delegatie wordt gegeven aan de Vlaamse regering. In dit verband dient te worden verwezen naar volgende bepalingen van het ontwerp:

⁽⁵⁾ Zie bijvoorbeeld Arbitragehof, arrest nr. 1/2003 van 8 januari 2003, B.16.

⁽⁶⁾ Zie ook de adviezen 32.329/1 van 22 november 2001 en 33.553/1 van 4 juni 2002, Parl. St., Vl. Parl., 2002-2003, nr. 1355/1, 388-390.

36.625/1

- artikel 7;
- artikel 12, § 1, derde lid, § 3;
- artikel 13;
- artikel 16, § 1, derde lid;
- artikel 18, tweede lid;
- artikel 19, § 4;
- artikel 21, § 1;
- artikel 22;
- artikel 24;
- artikel 25, tweede lid;
- artikel 26, § 2, eerste en tweede lid, §§ 3 en 4;
- artikel 27, eerste, derde, vierde en vijfde lid;
- artikel 29, eerste en tweede lid;
- artikel 31, eerste en tweede lid;
- artikel 32;
- artikel 33, derde lid;
- artikel 43;
- artikel 44, tweede lid;
- artikel 45, tweede lid;
- artikel 50, tweede lid;
- artikel 55, tweede lid;
- artikel 56, tweede lid.

De vraag rijst of elk van deze opdrachten of delegaties aan de Vlaamse regering te rijmen is met het legaliteitsbeginsel van artikel 24, § 5, van de Grondwet. Dat zal hierna nader worden onderzocht, bij de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp. Het eindoordeel over de vraag of de aan de Vlaamse regering gelaten beleidsvrijheid de toets van artikel 24, § 5, van de Grondwet doorstaat, komt evenwel, in geval van betwisting, het Arbitragehof toe.

3. Overeenkomstig artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen komt het uitsluitend aan de regering toe de organisatie en de werking van haar diensten te regelen. De vermelde bepaling van de bijzondere wet

staat eraan in de weg dat de decreetgever zich inlaat met de organisatie en de werking van de diensten van de regering. Het komt de decreetgever met andere woorden niet toe om taken op te dragen aan bepaalde diensten van de regering en zodoende in te grijpen in de organisatie en de werking van die diensten.

De in het ontwerp opgenomen bevoegdheidstoewijzingen aan de dienst, bedoeld in artikel 11 van het ontwerp, strijden derhalve met voormelde bepaling van de bijzondere wet ⁽⁷⁾.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 7

Artikel 7 van het voorontwerp bevat een delegatie aan de Vlaamse regering, enerzijds om geval per geval studiefinanciering te verlenen, anderzijds om algemene regels vast te stellen voor het verlenen van studiefinanciering.

De opdracht om algemene regels voor het verlenen van studiefinanciering vast te stellen, is niet beperkt tot procedureregels en slechts in het algemeen begrensd ⁽⁸⁾, zodat een grote beleidsruimte aan de regering wordt gelaten. Aldus wordt het nemen van fundamentele opties nodig voor de toepassing van de regeling, overgelaten aan de regering. Deze delegatie is daarom te ruim om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Artikel 12

Artikel 12, § 1, derde lid, van het ontwerp bepaalt dat de Vlaamse regering de bijkomende voorwaarden bepaalt waaraan moet worden voldaan om in aanmerking te

⁽⁷⁾ Zie bijvoorbeeld de artikelen 37, 44, 45, 50 en 53 van het ontwerp.

⁽⁸⁾ Inzonderheid door de artikelen 8, 9 en 12 tot 25 van het ontwerp.

36.625/1

komen voor studiefinanciering indien de student een opleiding volgt als bepaald in het eerste lid, 2°, van artikel 12, § 1.

Artikel 12, § 3, van het ontwerp machtigt de Vlaamse regering om in afwijking van het bepaalde in paragraaf 1 bijkomende opleidingen en voorwaarden te bepalen. Hierdoor kan de Vlaamse regering op essentiële punten in het vaststellen van de studiefinanciering ingrijpen, zonder dat de grenzen van deze delegatie voldoende nauwkeurig zijn omschreven.

Hier geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 16

Artikel 16, § 1, derde lid, van het ontwerp bevat een opdracht aan de Vlaamse regering om de voorwaarden te bepalen met betrekking tot het aantal studiepunten waarvoor de student zich minimaal moet inschrijven om in aanmerking te komen voor studiefinanciering. Hier geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 18

Artikel 18, tweede lid, van het ontwerp machtigt de Vlaamse regering om bijkomende voorwaarden inzake studievoortgang⁽⁹⁾ en inzake de aanwending van het jokerkrediet te bepalen. Ook hier geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 21

Artikel 21, § 1, van het ontwerp draagt de Vlaamse regering op om de verschillende categorieën van leefeenheden te bepalen, op basis waarvan de studie-

⁽⁹⁾ Het begrip "studievoortgang" wordt overigens niet gedefinieerd in artikel 6 van het ontwerp.

financiering van de student wordt berekend. Het begrip "leefeenheid" is essentieel in het nieuwe systeem van de studiefinanciering. Ook hier geldt derhalve de opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 22

Artikel 22 van het ontwerp geeft de Vlaamse regering de opdracht om de samenstelling van het referentie-inkomen te bepalen. Het begrip "referentie-inkomen" is essentieel in het nieuwe systeem van de studiefinanciering. Ook hier geldt derhalve dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 25

Artikel 25 van het ontwerp laat het aan de Vlaamse regering over om te bepalen hoe de weging van het kadastraal inkomen van de leefeenheid gebeurt om te bepalen of een student in aanmerking komt voor studiefinanciering. Hier geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 26

Artikel 26, § 2, eerste lid, van het ontwerp geeft de Vlaamse regering de opdracht de minimum- en maximuminkomensgrenzen te bepalen, uiteraard belangrijke elementen bij het uittekenen van het beleid inzake studiefinanciering. Hierbij dient zij echter wel rekening te houden met drie in het ontwerp vermelde factoren, namelijk het aantal personen ten laste in de leefeenheid, het aantal andere studenten in de leefeenheid die tijdens het betrokken academiejaar hoger onderwijs volgen en het aantal personen aanwezig in de leefeenheid die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt. In artikel 26, § 2, tweede lid, van het ontwerp wordt er echter aan toegevoegd dat de Vlaamse regering bijkomende factoren kan bepalen, zodat de delegatie geacht moet worden te ruim te zijn.

Artikel 26, §§ 3 en 4, van het ontwerp bevat opdrachten aan de Vlaamse regering met betrekking tot het bepalen van de personen die voor de toepassing van het decreet als ten laste van de leefeenheid worden beschouwd, van de waarde van elke factor, van de verschillende minimum- en maximuminkomensgrenzen (§ 3) en van de

36.625/1

minimumstudiefinanciering die wordt toegekend indien het referentie-inkomen, gelijk is aan of lager is dan de maximuminkomensgrens (§ 4).

In elk van deze gevallen geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 27

Artikel 27 van het ontwerp bepaalt dat bij het vaststellen, door de Vlaamse regering, van het bedrag van een volledige studiefinanciering, een onderscheid moet worden gemaakt tussen kotstudenten en niet-kotstudenten. Voorts krijgt de regering de bevoegdheid om, in afwijking van het tweede lid, categorieën te bepalen die steeds als kotstudent of niet-kotstudent te beschouwen zijn - dus blijkbaar ook als ze dit volgens de definitie in het tweede lid in werkelijkheid niet zouden zijn. In de memorie van toelichting wordt niet duidelijk gemaakt waarom dergelijke delegatie aan de Vlaamse regering nuttig of noodzakelijk zou zijn.

Artikel 27, vierde en vijfde lid, bevat opdrachten aan de Vlaamse regering met betrekking tot het bedrag en de berekeningswijze van de studiefinanciering. Weliswaar wordt een streefdoel aangereikt, namelijk de gelijkschakeling met de directe studiekosten. Met het vaststellen van dit streefdoel laat de decreetgever echter nog een bijzonder grote beleidsruimte aan de Vlaamse regering.

Daarenboven kan de Vlaamse regering in uitzonderlijke gevallen of bij bijzonder lage inkomens grotere of afzonderlijke bedragen toekennen. Ook hiervoor zijn geen concrete criteria voorhanden in het ontwerp.

Ook de opdracht in artikel 27, vijfde lid, aan de Vlaamse regering om de berekeningswijze inzake studiefinanciering te bepalen indien de student voor minder dan zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd is, blijkt erg ruim te zijn.

Op al deze punten strijdt het ontwerp met artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Artikel 29

Om in overeenstemming te zijn met artikel 24, § 5, van de Grondwet, zou de decreetgever zelf moeten vastleggen welke index wordt gebruikt (bijvoorbeeld: het indexcijfer der consumptieprijzen, de zogenaamde gezondheidsindex, enzovoort). De concrete uitwerking van de indexering kan dan wel zonder bezwaar aan de Vlaamse regering worden overgelaten.

Artikel 43

Artikel 43 van het ontwerp machtigt de Vlaamse regering de nadere regels inzake het terugvorderen van sommen, de terugvorderingsprocedure en de verhoudingsgewijze terugvordering te bepalen, "alsmede inzake het in rekening brengen van de studiepunten". De betekenis van dat laatste zinsdeel is de Raad van State, afdeling wetgeving, niet duidelijk, zodat dat zinsdeel niet aan artikel 24, § 5, van de Grondwet kon worden getoetst.

Artikel 49

Artikel 49 van het ontwerp bevat een opheffingsbepaling. Het is niet duidelijk of het de bedoeling is dat het decreet van 16 februari 2001, en het besluit van de Vlaamse regering van 31 augustus 2001 betreffende de studietoelagen voor hoger onderwijs, in hun geheel worden opgeheven, dan wel slechts ten dele. De woorden "wat de toekenning van studiefinanciering in het hoger onderwijs betreft" staan terzake een rechtszekere regeling in de weg ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ De op te heffen regelingen hebben formeel betrekking op "studietoelagen", niet op "studiefinanciering". Ook in dit opzicht zou onduidelijkheid kunnen ontstaan, en grond voor betwistingen. Zie trouwens artikel 27 van het decreet van 16 februari 2001 dat, met uitzondering van de artikelen 5, laatste zin, 10, tweede lid, en 20, de wet van 19 juli 1971 betreffende de toekenning van studietoelagen heeft opgeheven, "wat de toekenning van studietoelagen in het hoger onderwijs betreft".

36.625/1

Aangezien het decreet van 16 februari 2001 en het besluit van 31 augustus 2001 enkel betrekking lijken te hebben op de studietoelagen voor het hoger onderwijs, beogen de stellers van het ontwerp echter meer dan waarschijnlijk een volledige opheffing. Indien dit inderdaad het geval is, dienen de woorden "wat de toekenning van studiefinanciering in het hoger onderwijs betreft" te worden geschrapt ⁽¹¹⁾.

Artikel 55

Artikel 55, tweede lid, van het ontwerp geeft de Vlaamse regering de opdracht om de voorwaarden en nadere regels te bepalen voor het berekenen van de mobiliteitstoelage aan de studenten die een studieperiode in het buitenland doorbrengen, zonder dat terzake in het ontwerp de essentiële beginselen worden bepaald. Hier geldt dezelfde opmerking als die welke is gemaakt bij artikel 7.

Artikel 56

Artikel 56 van het ontwerp heeft betrekking op de berekening van de in artikel 55 bepaalde mobiliteitstoelage door een adviescommissie (eerste lid), waarvan de samenstelling en de bijkomende opdrachten worden bepaald door de Vlaamse regering (tweede lid).

Het is niet duidelijk waarom een zogenaamde "adviescommissie" de berekening moet uitvoeren van de mobiliteitstoelage. Uit de artikelsgewijze bespreking in de memorie van toelichting blijkt dat de adviescommissie de bedragen bepaalt van de mobiliteitstoelage, zonder dat nader wordt verklaard of verduidelijkt waarom dit niet zou kunnen gebeuren door de Vlaamse regering of haar administratie. Het is evenmin duidelijk waarom de Vlaamse regering de bijkomende opdrachten van de adviescommissie zou moeten of kunnen bepalen.

⁽¹¹⁾ In het andere geval zal in de memorie dienen te worden aangegeven wat de bedoeling is.

Voor zover daarvoor een adviescommissie in het leven kan en dient te worden geroepen, kan het bepalen van het bedrag van de mobiliteitstoelage slechts aan een dergelijke commissie worden toevertrouwd voor zover de eigenlijke toetsingscriteria door de decreetgever en - binnen de grenzen aangegeven door de rechtspraak van het Arbitragehof - bij delegatie door de Vlaamse regering zijn bepaald en de berekening van de concrete toelage een loutere toepassing van die criteria vereist.

36.625/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS,	staatsraden,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. R. AERTGEERTS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Artikel 6

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 2

Dit decreet regelt het toekennen van studiefinanciering evenals de samenwerking tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen, en de studentenmobiliteit.

Artikel 3

De studiefinanciering heeft tot doel een bijdrage te leveren tot de democratisering van het hoger onderwijs door het wegwerken van financiële drempels.

Artikel 4

De sociale voorzieningen ten behoeve van de studenten van het hoger onderwijs, hierna voorzieningen genoemd, hebben tot doel een bijdrage te leveren tot :

- 1° de democratisering van het hoger onderwijs, waarbij aan alle studenten volledige kansen worden gegeven tot vorming en intellectuele ontplooiing, ongeacht afkomst, financiële mogelijkheden of sociaal-cultureel milieu ;
- 2° de verbetering van de randvoorwaarden voor het studeren.

Artikel 5

De studentenmobiliteit heeft tot doel de mobiliteit van alle studenten aan te moedigen en te bevorderen.

In dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° academiejaar : periode van één jaar die ten vroegste op 1 september en uiterlijk op 1 oktober begint en eindigt op de dag voor het begin van het volgende academiejaar ;
- 2° bachelorskrediet : een krediet voor studiefinanciering voor het volgen van een bachelorsopleiding zoals bepaald in artikel 12, §§1 tot en met 3, van het structuurdecreet, met uitzondering van bachelorsopleidingen die volgen op een andere bachelorsopleiding ;
- 3° buitenland : buiten het grondgebied van het Rijk ;
- 4° credits : studiepunten verbonden aan een opleidingsonderdeel waarvoor aan de student een creditbewijs werd uitgereikt ;
- 5° Europese Hogeronderwijsruimte : alle Europese landen en regio's die ofwel de Bolognaverklaring, Joint declaration of the European Ministers of Education Convened in Bologna on the 19th of June 1999, hebben ondertekend ofwel na die datum hebben onderschreven en op een Bologna follow-up conferentie van Europese ministers bevoegd voor hoger onderwijs als lid van het Bolognaproces zijn aanvaard ;
- 6° fiscaal ten laste : ten laste volgens de artikelen 136 tot en met 145 van het Wetboek op de Inkomstenbelasting ;
- 7° gehuwden : gehuwden en wettelijk samenwonenden overeenkomstig artikel 1467 van het burgerlijk wetboek, zoals bepaald bij de wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning ;
- 8° halftijds modeltraject : een modeltraject met een studieprogramma tussen 27 en 33 studiepunten ;
- 9° hoofdverblijfplaats : plaats waar een persoon in de bevolkingsregisters is ingeschreven ;
- 10° jokerkrediet : deel van het studiefinancieringskrediet dat onder welbepaalde voorwaarden kan worden opgenomen ;
- 11° kadastraal inkomen : het kadastraal inkomen overeenkomstig titel IX van het Wetboek van de inkomstenbelastingen ;

- 12° kadastraal inkomen vreemd gebruik : kadastraal inkomen van de onroerende goederen die noch voor eigen woning, noch voor eigen beroepsdoeleinden worden gebruikt ;
- 13° kalenderjaar : periode van 1 januari tot en met 31 december ;
- 14° leefeenheid : één of meerdere meerderjarigen, ongeacht het geslacht, met eventueel één of meerdere minderjarigen die hun hoofdverblijfplaats hebben op hetzelfde adres ;
- 15° leefloon : uitkering overeenkomstig de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie ;
- 16° lerarenopleiding als vervolgopleiding : lerarenopleiding die niet georganiseerd wordt als een bachelorsopleiding en niet bekroond wordt met een Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid ;
- 17° masterskrediet : een krediet voor studiefinanciering voor het volgen van een mastersopleiding zoals bepaald in artikel 12, §§4 en 5, van het structuurdecreet met uitzondering van de mastersopleidingen die volgen op een mastersopleiding ;
- 18° meeneembaarheid van de studiefinanciering : het krijgen van een studiefinanciering voor een studieprogramma of opleiding gevolgd in een andere gemeenschap of in het buitenland ;
- 19° modeltraject : een studietraject zoals bedoeld in artikel 20 en artikel 80 van het structuurdecreet ;
- 20° NARIC Vlaanderen : het National Academic (& Professional) Recognition and Information Centre opgericht in de schoot van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 21° opgenomen studiepunten : deel van de opleiding, uitgedrukt in het totaal aantal studiepunten dat dit omvat, waarvoor een student zich aan een hogeronderwijsinstelling heeft ingeschreven ;
- 22° opleidingsonderdelen : begrip zoals gedefinieerd in artikel 3, achttiende streepje, van het structuurdecreet ;
- 23° structuurdecreet : het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen ;
- 24° studentenkoepelvereniging : de studentenkoepelvereniging in de zin van het decreet van 30 maart 1999 houdende de subsidiëring van studenten- en leerlingenkoepelverenigingen ;
- 25° studentenvoorzieningen : dienst of organisatie die instaat voor de voorzieningen ten behoeve van de studenten van het hoger onderwijs ;
- 26° uitschrijven : het vroegtijdig beëindigen van dat deel van de opleiding waarvoor de student zich voor het betrokken academiejaar heeft ingeschreven, op schriftelijk verzoek van de student ;
- 27° voltijds modeltraject : een modeltraject met een studieprogramma tussen 54 en 66 studiepunten.

TITEL II

Studiefinanciering

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 7

De Vlaamse regering verleent studiefinanciering aan minvermogende studenten in het hoger onderwijs, overeenkomstig de regelen die bij en krachtens dit decreet zijn vastgesteld.

De studiefinanciering mag slechts worden gebruikt voor het dekken van de kosten voor het onderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs.

Artikel 8

Voor de toepassing van dit decreet wordt voor het bepalen van de nationaliteit en hoofdverblijfplaats, en de toestand van de leefeenheid rekening gehouden met de toestand op 31 december van het betrokken academiejaar.

Artikel 9

Om in aanmerking te komen voor studiefinanciering, dient de student tegelijkertijd te voldoen aan de algemene, de pedagogische en de financiële voorwaarden, bepaald in hoofdstuk II tot en met VI van dit decreet.

Artikel 10

De ambtenaren van de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorzieningen van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, hierna de dienst genoemd, kunnen alle inlichtingen inwinnen die zij nuttig achten voor de toepassing van dit decreet.

HOOFDSTUK II

Algemene voorwaarden

Artikel 11

§ 1. Om in aanmerking te komen voor studiefinanciering dient de student te zijn ingeschreven voor een opleiding die :

- 1° geaccrediteerd, erkend als nieuwe opleiding, of tijdelijk erkend is en georganiseerd wordt door een ambtshalve geregistreerde instelling, zoals bepaald in artikel 7 van het structuurdecreet ; of
- 2° gevolgd wordt in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, waarbij de opleiding door de bevoegde overheid in de betrokken gemeenschap of het betrokken land, is erkend, of waarbij de opleiding wordt gevolgd aan een door de bevoegde overheden erkende instelling.

Wordt eveneens beschouwd als een opleiding die valt onder het toepassingsgebied van het eerste lid, 1° :

- 1° de opleiding die valt onder het toepassingsgebied van artikel 56, § 2, van het structuurdecreet ;
- 2° de opleiding die in het verleden viel onder het toepassingsgebied van het eerste lid, 2°, en waarbij de erkenning van de opleiding of de instelling vervalt alvorens de student binnen de normale opleidingsduur de opleiding heeft voltooid.

§ 2. In afwijking van § 1, eerste lid, 1°, komen de volgende opleidingen tevens in aanmerking voor het verkrijgen van een studiefinanciering :

- 1° een voorbereidingsprogramma ;
- 2° een schakelprogramma ;
- 3° een lerarenopleiding als vervolgopleiding.

Artikel 12

Studiefinanciering kan worden toegekend aan de volgende categorieën van studenten die in België verblijven :

- 1° studenten met de Belgische nationaliteit ;
- 2° de in België verblijvende kinderen van onderdanen van een lidstaat van de Europese Unie die in België arbeid verrichten of verricht hebben en die zich kunnen beroepen op artikel 12 van de verordening (EU) 1612/68 van de Raad van 15 oktober 1968 betreffende het vrije verkeer van werknemers binnen de Unie ;
- 3° studenten met een buitenlandse nationaliteit die toegelaten of gemachtigd zijn voor een verblijf van onbepaalde duur in België zoals bepaald door de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, te bewijzen door middel van de verblijfskaart van een onderdaan van een lidstaat van de Europese Gemeenschappen (bijlage 8 of bijlage 9), of de identiteitskaart voor vreemdeling (bijlage 7) of het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (bijlage 6), overeenkomstig artikel 31 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondge-

bied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen ;

4° kandidaat-vluchtelingen van wie de asielaanvraag ontvankelijk is verklaard, alsook hun kinderen, te bewijzen door middel van :

- a) de bijlage 25 afgegeven aan de grens aan een asielzoeker of de bijlage 26 afgegeven in het Rijk aan een asielzoeker overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen ; en
- b) een attest van immatriculatie (bijlage 4) overeenkomstig het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen ; en
- c) het attest van ontvankelijkheid van de asielaanvraag, uitgereikt door het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

HOOFDSTUK III

Meeneembaarheid

Artikel 13

In geval van meeneembaarheid van studiefinanciering, wordt er een onderscheid gemaakt tussen horizontale en verticale mobiliteit.

Bij horizontale mobiliteit is de student ingeschreven voor het volgen van een opleiding en volgt de student in het kader van deze opleiding een opleidingsonderdeel in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, waarbij dit opleidingsonderdeel integraal deel uitmaakt van de opleiding waarvoor de student is ingeschreven.

Bij verticale mobiliteit is de student ingeschreven voor het volgen van een opleiding aan een instelling in een andere gemeenschap of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, waarbij de opleiding door de bevoegde overheid in de betrokken gemeenschap of in het betrokken land is erkend, of waarbij de opleiding wordt gevolgd aan een door de bevoegde overheid erkende instelling.

Artikel 14

Binnen en buiten de Europese Hogeronderwijsruimte kunnen studenten, zowel bij horizontale als verticale mobiliteit, in aanmerking komen voor studiefinanciering.

Artikel 15

§ 1. In geval van verticale mobiliteit binnen en buiten de Europese Hogeronderwijsruimte kan een student in aanmerking komen voor studiefinanciering indien de student voldoet aan één van de volgende voorwaarden :

- a) de student heeft zijn hoofdverblijfplaats in het Vlaamse Gewest ;
- b) de student heeft een diploma secundair onderwijs, afgeleverd door een door het Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap gefinancierde, gesubsidieerde of erkende instelling ;
- c) de student heeft een diploma hoger onderwijs van een volgens de bepalingen van het structuurdecreet geaccrediteerde, erkend als nieuwe of tijdelijk erkende opleiding gevolgd aan een ambtshalve geregistreerde instelling ;
- d) de student heeft een graad zoals opgesomd in artikel 128, § 4, of artikel 129, § 5, van het structuurdecreet.

§ 2. Indien de student in geval van verticale mobiliteit een opleiding volgt buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, geldt als bijkomende voorwaarde dat er voor de te volgen opleiding geen gelijkwaardige opleiding bestaat tussen de volgens de bepalingen van het structuurdecreet geaccrediteerde, erkend als nieuwe of tijdelijk erkende opleidingen. De dienst roept ter beoordeling van deze voorwaarde het advies in van Naric Vlaanderen.

HOOFDSTUK IV

Pedagogische voorwaarden

Artikel 16

§ 1. Iedere student die zich inschrijft voor een aantal studiepunten met het oog op het behalen van een diploma van een bepaalde opleiding, kan in aanmerking komen voor een studiefinanciering-

krediet, bestaande uit twee bachelorskredieten, een masterskrediet, een jokerkrediet en bijkomende kredieten voor het volgen van :

- 1° één voorbereidingsprogramma ;
- 2° één schakelprogramma ;
- 3° één lerarenopleiding als vervolgopleiding.

§ 2. De student die een opleiding volgt die valt onder het toepassingsgebied van artikel 11, § 1, eerste lid, 1°, kan enkel in aanmerking komen voor een studiefinanciering indien hij een diplomacontract afsluit.

De student die een opleiding volgt die valt onder het toepassingsgebied van artikel 11, § 1, eerste lid, 2°, kan enkel in aanmerking komen voor een studiefinanciering indien de betrokken opleiding leidt tot een door de bevoegde overheid erkend diploma.

§ 3. Het tweede bachelorskrediet kan slechts worden geopend na het behalen van een eerste bachelordiploma.

Artikel 17

De berekening en toekenning van de in artikel 16, § 1, vermelde kredieten gebeurt op basis van de opleiding en het daaraan verbonden aantal studiepunten.

Het jokerkrediet geldt voor de hele studieduur.

Artikel 18

§ 1. Bij de berekening van het bedrag van de studiefinanciering wordt het aantal studiepunten waarvoor de student zich in het betrokken academiejaar inschrijft, mee in rekening gebracht.

Per academiejaar kunnen maximaal zestig studiepunten gefinancierd worden.

§ 2. Om in aanmerking te komen voor studiefinanciering dient de student zich in te schrijven voor minimum dertig studiepunten, waarbij de studiepunten tegelijkertijd uit verschillende van de in artikel 16, § 1, vermelde kredieten kunnen geput worden.

In afwijking van § 2, eerste lid, komt de student in aanmerking voor een studiefinanciering indien bij een laatste inschrijving met het oog op het behalen van een diploma in het betrokken academiejaar of semester blijkt dat het resterende aantal studiepunten voor het behalen van het betrokken diploma lager ligt dan dertig studiepunten.

§ 3. Wanneer de studieomvang van de opleiding wordt uitgedrukt in studiepunten, wordt de studieomvang van een voltijds modeltraject gelijkgesteld met zestig studiepunten en van een halftijds modeltraject met dertig studiepunten.

§ 4. Wanneer de studieomvang van de opleiding niet wordt uitgedrukt in studiepunten, wordt de studieomvang voor één academiejaar vastgesteld op 60 studiepunten.

Indien de student kan aantonen dat hij geen voltijdse opleiding volgt, wordt de studieomvang vastgesteld op 30 studiepunten.

Artikel 19

Opgenomen studiepunten en credits waarvoor al dan niet studiefinanciering werd toegekend, worden in mindering gebracht op de in artikel 16, § 1, vermelde kredieten, tenzij anders bepaald.

Voor opleidingen gevolgd in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, wordt na advies van de betrokken overheid of Naric Vlaanderen geoordeeld van welke in artikel 16, § 1, vermelde kredieten de studiepunten in mindering moeten worden gebracht.

Artikel 20

Studiepunten met betrekking tot opleidingsonderdelen die reeds in het verleden werden opgenomen, maar niet verworven, en waarvoor studiefinanciering wordt aangevraagd, dienen te worden aangerekend op het jokerkrediet.

Artikel 21

Het jokerkrediet omvat zestig studiepunten en kan opgenomen worden voor het volgen van :

- 1° opleidingsonderdelen van een bachelors- of mastersopleiding, een voorbereidings- of schakelprogramma of lerarenopleiding als vervolgopleiding, die de student reeds volgde maar waarvoor hij niet geslaagd was ;
- 2° opleidingsonderdelen van een andere bachelors- of mastersopleiding, voorbereidings- of schakelprogramma of lerarenopleiding als vervolgopleiding dan een reeds gevolgde bachelors- of mastersopleiding, voorbereidings- of schakelprogramma of lerarenopleiding als vervolgopleiding, zonder dat de student de reeds gevolgde bachelors- of mastersopleiding, voorbereidings- of schakelprogramma of lerarenopleiding als vervolgopleiding, met succes voltooide ;
- 3° een actualiseringprogramma voor credits waarvan de geldigheidsduur is verstreken.

Bij toepassing van eerste lid, 2°, worden bij het herberekenen van het bachelors-, masters-, of in artikel 16, § 1, opgesomd bijkomend krediet, de reeds opgenomen studiepunten van de reeds gevolgde bachelors- of mastersopleiding, voorbereidings- of schakelprogramma of lerarenopleiding als vervolgopleiding afgetrokken van het bachelors-, masters-, of in artikel 16, § 1, opgesomd bijkomend krediet dat overeenkomt met de nieuwe opleiding.

Het bachelors-, masters- of een in artikel 16, § 1, opgesomd bijkomend krediet kan niet worden opgenomen voor opleidingsonderdelen van een bachelors- of mastersopleiding, een voorbereidings- of schakelprogramma, of een lerarenopleiding als vervolgopleiding die vallen onder het toepassingsgebied van het jokerkrediet.

Artikel 22

§ 1. De instellingen voor hoger onderwijs delen aan de dienst de volgende informatie betreffende de studenten die een studiefinanciering aanvragen, mee :

- 1° het diplomacontract met betrekking tot het betrokken academiejaar ;
- 2° de creditbewijzen en de gegevens in verband met de niet-verworven studiepunten waarvoor de student tijdens het vorige academiejaar was ingeschreven.

Informatie in verband met de opleiding, opleidingsonderdelen en hiermee verbonden verworven en niet-verworven studiepunten waarvoor de stu-

dent tijdens andere academiejaren was ingeschreven, worden door de student aan de dienst meegegeeld.

§ 2. Overeenkomstig artikel IV.2 van het decreet van [...] betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, delen die instellingen die met betrekking tot de door hen aangeboden opleidingen de bepalingen van voornoemd decreet nog niet hebben ingevoerd, alle gegevens in verband met de inschrijving en het behaalde resultaat aan de dienst mee.

§ 3. Voor opleidingen gevolgd in een andere gemeenschap van België of in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, deelt de student alle gegevens in verband met de in de andere gemeenschap of in het buitenland gevolgde opleidingen en de behaalde resultaten aan de dienst mee op basis van inschrijvingsbewijzen, diploma's en attesten, afgeleverd door de bevoegde overheid in de betrokken gemeenschap of het betrokken land.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten volgens dewelke de gegevens in § 1 en § 2 dienen te worden meegegeeld.

HOOFDSTUK V

Categorieën van leefeenheden

AFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 23

§ 1. Er wordt rekening gehouden met de volgende categorieën van leefeenheden :

- 1° de leefeenheid waar de student zijn hoofdverblijfplaats heeft bij één of beide ouders van wie zijn afstamming vaststaat ;
- 2° de leefeenheid waar de student ingevolge een gerechtelijke uitspraak, een tussenkomst van een comité voor bijzondere jeugdzorg of van een andere publiekrechtelijke overheid of instelling fiscaal ten laste is van een andere natuurlijke persoon dan de ouders van wie zijn afstamming vaststaat, of de leefeenheid waar de student minstens drie jaar hoofdverblijfplaats heeft bij of fiscaal ten laste is van een andere

natuurlijke persoon dan één of beide ouders van wie zijn afstamming vaststaat ;

3° gehuwde studenten ;

4° zelfstandige studenten ;

5° alleenstaande studenten.

§ 2. Indien een student bij de berekening van zijn studiefinanciering wordt beschouwd als behorende tot een bepaalde leefeenheid, kan hij bij de berekening van de studiefinanciering van een andere student niet worden beschouwd als behorende tot een andere leefeenheid.

§ 3. De Vlaamse regering kan een nadere begripsomschrijving uitwerken van de verschillende categorieën van leefeenheden, op basis waarvan de studiefinanciering van de student wordt berekend.

HOOFDSTUK VI

Financiële voorwaarden

Artikel 24

Bij het bepalen of een student in aanmerking komt voor studiefinanciering, wordt uitgegaan van de leefeenheid van de student en het referentie-inkomen van deze leefeenheid.

Artikel 25

Het referentie-inkomen bestaat uit :

1° het gezamenlijk belastbare inkomen ;

2° het afzonderlijk belastbare inkomen ;

3° 80 % van de aan de persoon of personen van wie het referentie-inkomen voor de berekening van de studiefinanciering wordt genomen en aan de ten laste zijnde kinderen uitbetaalde onderhoudsgelden, voor zover deze nog niet begrepen zijn in het gezamenlijk belastbaar inkomen ;

4° tweemaal het geïndexeerd kadastraal inkomen vreemd gebruik en éénmaal het geïndexeerd kadastraal inkomen dat voor eigen beroepsdoeleinden wordt aangewend ;

5° de inkomensvervangende tegemoetkoming toegekend in het raam van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten ;

6° het leefloon toegekend in het raam van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie ;

7° het bestaansminimum toegekend in het raam van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum ;

8° de niet belastbare beurs zoals opgesomd in artikel 53 van het koninklijk besluit van 27 augustus 1993 tot uitvoering van artikel 90, 2°, tweede lid, van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992, voor zover onderworpen aan de sociale zekerheid.

Wanneer het in het eerste lid bedoelde referentie-inkomen voor minstens 70 procent bestaat uit vervangingsinkomsten, worden deze vervangingsinkomsten verminderd met een bedrag gelijk aan de forfaitaire aftrek voor beroepskosten die op fiscaal vlak wordt toegepast op bezoldigingen en baten.

Artikel 26

De student van wie het referentie-inkomen van de leefeenheid waartoe hij behoort de maximuminkomensgrens bepaald in artikel 32, § 2, niet overschrijdt, wordt voor de toepassing van dit decreet beschouwd als rechthebbende op een studiefinanciering.

Artikel 27

De Vlaamse regering bepaalt het in aanmerking te nemen kalenderjaar waarop het referentie-inkomen wordt bepaald evenals de afwijkingen hierop indien het inkomen van het kalenderjaar waarin het betrokken academiejaar begint, vermoedelijk lager ligt dan het inkomen van het in aanmerking te nemen kalenderjaar of indien de student slechts na het in aanmerking te nemen kalenderjaar voldoet aan de voorwaarden van de leefeenheid waartoe hij behoort.

Artikel 28

Het kadastraal inkomen van de leefeenheid van de student wordt gewogen om te bepalen of de student in aanmerking komt voor studiefinanciering.

Een student heeft geen recht op studiefinanciering indien het verdrievoudigd geïndexeerd kadastraal inkomen vreemd gebruik van de personen van wie het inkomen overeenkomstig artikel 23 als uitgangspunt wordt genomen voor de berekening van het referentie-inkomen, hoger is dan 20 % van het referentie-inkomen, bepaald in artikel 25, verminderd met artikel 25, eerste lid, 4°.

HOOFDSTUK VII

Bedrag van de studiefinanciering

Artikel 29

§ 1. Een student heeft recht op een volledige studiefinanciering, indien het referentie-inkomen, bepaald in artikel 25, gelijk is aan of lager is dan de voor zijn leefeenheid in aanmerking te nemen minimuminkomensgrens, bepaald in artikel 32, § 1.

§ 2. Een student heeft geen recht op een studiefinanciering indien het referentie-inkomen, bepaald in artikel 25, hoger is dan de voor zijn leefeenheid in aanmerking te nemen maximuminkomensgrens, bepaald in artikel 32, § 2.

§ 3. Wanneer het in aanmerking te nemen referentie-inkomen, bepaald in artikel 25, hoger is dan de minimuminkomensgrens vermeld in artikel 32, § 1, doch lager is dan de maximuminkomensgrens vermeld in artikel 32, § 2, wordt een studiefinanciering verleend waarvan het bedrag gelijk is aan het bedrag van een volledige studiefinanciering, bepaald in artikel 34, § 2, vermenigvuldigd met de coëfficiënt van de formule (maximuminkomensgrens min referentie-inkomen) / (maximuminkomensgrens min minimuminkomensgrens).

§ 4. De student ontvangt een uitzonderlijke studiefinanciering indien zijn in aanmerking te nemen referentie-inkomen, bedoeld in artikel 25, gelijk is aan of lager is dan 1/10 van de maximuminkomensgrens bepaald in artikel 32, § 2, en hij voldoet aan één van de volgende voorwaarden :

1° de student valt onder het toepassingsgebied van artikel 23, § 1, 3°, 4°, 5° ;

2° het voor de student in aanmerking te nemen referentie-inkomen bestaat voor minstens 70 procent uit vervangingsinkomsten ;

3° het voor de student in aanmerking te nemen referentie-inkomen bestaat voor minstens 70 procent uit alimentatiegelden ;

4° het voor de student in aanmerking te nemen referentie-inkomen bestaat voor minstens 70 procent uit leefloon, toegekend in het raam van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie, of het bestaansminimum, toegekend in het raam van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum ;

5° het voor de student in aanmerking te nemen referentie-inkomen bestaat voor minstens 70 procent uit een inkomensvervangende tegemoetkoming, toegekend in het raam van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten.

§ 5. Een student heeft recht op de minimumstudiefinanciering indien het referentie-inkomen, bepaald in artikel 25, gelijk is aan de maximuminkomensgrens, bepaald in artikel 32, § 2.

Artikel 30

§ 1. Bij het vastleggen van de minimum- en maximuminkomensgrenzen wordt rekening gehouden met de volgende factoren :

1° het aantal personen ten laste in de leefeenheid ;

2° het aantal andere studenten aanwezig in de leefeenheid die tijdens het betrokken academiejaar hoger onderwijs volgen ;

3° het aantal personen aanwezig in de leefeenheid die fiscaal als gehandicapt worden aangemerkt.

§ 2. De waarde van elke factor wordt uitgedrukt in punten.

Artikel 31

Worden voor de berekening van de maximum- en minimuminkomensgrenzen gelijkgesteld met één punt :

- 1° elke persoon die fiscaal ten laste is van de persoon of personen van wie het referentie-inkomen voor de berekening van de studiefinanciering in aanmerking wordt genomen ;
- 2° elke student die niet meer fiscaal ten laste is van de persoon of personen van wie het referentie-inkomen voor de berekening van de studiefinanciering in aanmerking wordt genomen omdat ze bestaansmiddelen hebben gehad, op voorwaarde dat ze niet in aanmerking komen voor het statuut van gehuwd, zelfstandig student of alleenstaand student ;
- 3° elke leerling die niet meer fiscaal ten laste is van een ouder maar niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 4 en artikel 5 van het koninklijk besluit van 23 augustus 1972 tot vaststelling van de minvermogensgrenzen van kandidaten voor een studietoelage ;
- 4° elke persoon die valt onder 1° en 2° en die buiten de kandidaat nog hoger onderwijs volgt tijdens het betrokken academiejaar ;
- 5° elke persoon van wie het referentie-inkomen voor de berekening van de studiefinanciering in aanmerking wordt genomen die op 31 december van het betrokken academiejaar fiscaal als gehandicapt wordt aangemerkt ;
- 6° de student die valt onder het toepassingsgebied van artikel 23, §1, 1°, 2° en 3°.

In afwijking van het eerste lid, wordt elke persoon die valt onder het eerste lid, 1°, 2° en 3°, en die op 31 december van het betrokken academiejaar fiscaal als gehandicapt wordt aangemerkt, niet met één maar met twee punten gelijkgesteld.

Artikel 32

§ 1. De minimum- en maximuminkomensgrenzen worden vastgelegd aan de hand van een puntensysteem, gaande van nul tot twintig punten :

- de minimuminkomensgrens stemt voor een leefeenheid met nul punten overeen met 6.200,56 euro en voor een leefeenheid met twintig punten met 29.408,72 euro ;
- de maximuminkomensgrens stemt voor een leefeenheid met nul punten overeen met 13.667,62 euro en voor een leefeenheid met twintig punten met 71.086,03 euro.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de nadere regeling inzake de bepaling van de minimum- en maximuminkomensgrenzen.

Artikel 33

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen kotstudenten en niet-kotstudenten.

Wordt beschouwd als kotstudent de student die met het oog op het volgen van een hoger-onderwijsopleiding zich overeenkomstig zijn diplomacontract heeft ingeschreven voor respectievelijk een volledig academiejaar of een semester, en een huurovereenkomst heeft gesloten voor respectievelijk minimum acht of vier maanden met betrekking tot een kamer, appartement of huis dat gelegen is op een verschillend adres dan zijn hoofdverblijfplaats.

In afwijking van het tweede lid worden bepaalde categorieën van studenten steeds als kotstudent of niet kotstudent beschouwd.

De student die een opleiding volgt in een ander land binnen of buiten de Europese Hogeronderwijsruimte, wordt steeds beschouwd als kotstudent.

De student die overeenkomstig dit decreet beschouwd wordt als een gehuwd, een zelfstandig of een alleenstaand student, wordt steeds beschouwd als kotstudent.

De student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract heeft ingeschreven voor een tijdsperiode die korter is dan een semester, wordt beschouwd als niet-kotstudent.

Artikel 34

§ 1. Bij het bepalen van het bedrag van een volledige studiefinanciering wordt gestreefd naar een gelijkshakeling met de directe studiekosten, zoals die uit onderzoek blijken.

§ 2. Voor studenten die voor zestig studiepunten studiefinancieringsgerechtigd zijn, is het bedrag van de volledige studiefinanciering gelijk aan :

- 1° 3.069,00 euro voor kotstudenten ;
- 2° 1.842,00 euro voor niet-kotstudenten.

§ 3. Voor studenten die voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zijn, bedraagt de uitzonderlijke studiefinanciering 4.132,00 euro voor kotstudenten en 2.673,00 euro voor niet-kotstudenten.

§ 4. De minimumstudiefinanciering bedraagt ten minste 198,31 euro.

§ 5. Het bedrag van de studiefinanciering, berekend conform artikel 29, § 3, wordt afgerond tot twee cijfers na de komma

Artikel 35

§ 1. Indien de student voor minder dan zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd is, wordt het bedrag van de studiefinanciering als volgt berekend :

- 1° een kotstudent ontvangt dertig procent van de studiefinanciering die hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zou zijn, vermeerderd met het resterende zeventig procent dat wordt gedeeld door zestig en vermenigvuldigd wordt met het aantal studiepunten waarvoor hij studiefinancieringgerechtigd is ;
- 2° een niet-kotstudent ontvangt twintig procent van de studiefinanciering die hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zou zijn, vermeerderd met het resterende tachtig procent dat wordt gedeeld door zestig en vermenigvuldigd wordt met het aantal studiepunten waarvoor hij studiefinancieringgerechtigd is.

§ 2. In afwijking van § 1 wordt voor de student die voor minder dan 30 studiepunten studiefinancieringgerechtigd is, het bedrag van de studiefinanciering dat hij zou ontvangen indien hij voor zestig studiepunten studiefinancieringgerechtigd zou zijn, gedeeld door zestig en vermenigvuldigd met het aantal studiepunten waarvoor hij studiefinancieringgerechtigd is.

§ 3. Een student die zich binnen het betrokken academiejaar tweemaal inschrijft voor een halftijds modeltraject, wordt voor de berekening van het

bedrag van de studiefinanciering beschouwd als een student die een voltijds modeltraject volgt.

Artikel 36

De bedragen in artikel 32 en artikel 34 worden jaarlijks voor de aanvang van het academiejaar geïndexeerd met het indexcijfer der consumptieprijzen, bedoeld in hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop deze indexering wordt toegepast.

Artikel 37

Alle bedragen inzake inkomensgrenzen en studiefinanciering gelden voor een volledig academiejaar, ongeacht het ogenblik waarop de student zijn aanvraag indient.

Artikel 38

In de loop van het derde jaar vanaf de inwerking-treding van onderhavig decreet evalueert de dienst de beleidseffecten ervan. Op basis van deze evaluatie beslist de Vlaamse regering uiterlijk op 1 januari 2007 over de samenstelling van het referentieinkomen, bepaald in artikel 25.

De Vlaamse regering onderzoekt minstens om de vijf jaar of de werkelijke kosten voor het onderhoud van de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerde bedragen van studiefinanciering.

Artikel 39

Jaarlijks, naar aanleiding van het opmaken van de rekeningen, maakt de Vlaamse regering statistieken bekend betreffende de evolutie van de relevante parameters inzake studiefinanciering in het hoger onderwijs.

HOOFDSTUK VIII

Procedure

AFDELING 1

Aanvraag

Artikel 40

De aanvraag voor een studiefinanciering wordt door de student bij de dienst ingediend uiterlijk op 30 juni van het betrokken academiejaar.

De aanvraag die wordt ingediend na 30 juni van het betrokken academiejaar wordt niet meer behandeld.

De Vlaamse regering bepaalt de wijze waarop de aanvraag voor een studiefinanciering moet ingediend worden.

Artikel 41

Indien een dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering onvolledig werd ingediend, dienen de gevraagde documenten op straffe van afsluiting zonder gevolg uiterlijk op 31 december van het kalenderjaar volgend op het einde van het betrokken academiejaar aan de dienst te worden bezorgd, tenzij :

- 1° het aanslagbiljet voor de in aanmerking te nemen inkomsten nog niet beschikbaar is ;
- 2° een bezwaarschrift of een verzoekschrift tot ambtshalve ontheffing van belasting werd ingediend overeenkomstig de artikelen 366 tot en met 376 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen, of een vordering voor de rechtbank werd ingeleid.

In geval van de uitzonderingen bepaald in het eerste lid, 1° en 2°, dient het nieuwe aanslagbiljet of attest te worden overgemaakt aan de dienst uiterlijk 6 maanden na het verkrijgen ervan.

Artikel 42

§ 1. Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract inschrijft voor een volledig academiejaar en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 november, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

§ 2. Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract enkel inschrijft voor het eerste semester en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 november, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

Aan de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract enkel inschrijft voor het tweede semester en zijn dossier voor de aanvraag van een studiefinanciering volledig indient vóór 1 maart, wordt binnen de twee maanden na de indiening van het dossier de beslissing over de aanvraag meegedeeld, en desgevallend een studiefinanciering uitbetaald.

§ 3. De studiefinanciering wordt ten vroegste uitbetaald vanaf 1 september van het betrokken academiejaar.

Artikel 43

Indien een voorschot op de studiefinanciering door een studentenvoorziening werd betaald aan de student, wordt dat bedrag door de dienst terugbetaald aan de studentenvoorziening, voor zover de student recht heeft op een studiefinanciering.

Dit bedrag kan, ongeacht het voorschot, nooit hoger zijn dan de studiefinanciering waarop de student recht heeft.

Het eventuele positieve saldo ten voordele van de student wordt rechtstreeks aan de student uitbetaald.

AFDELING 2

Herziening

Artikel 44

Indien zich in de algemene en financiële voorwaarden, bepaald in artikel 12, in hoofdstuk V of hoofd-

stuk VI wijzigingen voordoen, kan de student tot zes maanden na kennisname van de nieuwe feiten vragen aan de dienst zijn dossier te herzien.

Indien zich met betrekking tot hoofdstuk IV wijzigingen voordoen, kan de student tot 30 juni van het betrokken academiejaar vragen aan de dienst zijn dossier te herzien.

Artikel 45

In de volgende gevallen kan op initiatief van de dienst de studiefinanciering worden herzien :

- 1° indien de studiefinanciering onjuist werd berekend, al dan niet op basis van bedrieglijke handelingen of valse of wetens en willens onvolledige verklaringen ;
- 2° indien de studiefinanciering werd berekend op basis van een inkomen dat nog niet nagezien werd door de Administratie der Directe Belastingen en waarvoor nog geen aanslagbiljet voorhanden is en indien nadien blijkt dat dit vermoedelijk inkomen verschillend is van het reëel inkomen ;
- 3° na kennisname van nieuwe feiten waardoor blijkt dat één van de voorwaarden voor toekenning van studiefinanciering niet was vervuld.

Artikel 46

Indien de herziening aanleiding geeft tot een hoger bedrag van de studiefinanciering, wordt het positieve saldo ten voordele van de student aan de student bijbetaald.

AFDELING 3

Terugvordering

Artikel 47

In de gevallen bepaald in artikel 44 en artikel 45, wordt de toegekende en reeds uitbetaalde studiefinanciering waarop de student geen recht had, teruggevorderd.

Artikel 48

In geval van uitschrijving wordt in afwijking van artikel 47 de terugvordering als volgt geregeld :

- 1° indien de student zich uitschrijft voor de opleiding op basis waarvan de aanvraag tot studiefinanciering werd behandeld, wordt de studiefinanciering teruggevorderd in verhouding tot het moment in het academiejaar waarop de student zich uitschrijft ;
- 2° in afwijking van 1°, wordt bij studenten die zich voor de eerste maal inschrijven in het hoger onderwijs de studiefinanciering voor het betrokken academiejaar niet teruggevorderd. De studiepunten die overeenkomen met de opleiding op basis waarvan de aanvraag tot studiefinanciering werd behandeld, worden als opgenomen beschouwd, tenzij hij de studiefinanciering volledig terugbetaalt.

Het eerste lid, 1°, is niet van toepassing op de student die zich overeenkomstig zijn diplomacontract inschrijft voor een tijdsperiode die korter is dan een semester.

Artikel 49

Sommen die onverschuldigd werden uitbetaald, zijn voorgoed verkregen door diegenen die ze hebben ontvangen wanneer de terugvordering daarvan niet gevraagd wordt binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf 1 januari van het begrotingsjaar waarop de uitgave is aangerekend, tenminste indien zij die niet door bedrieglijke handelingen of door valse of wetens en willens onvolledige verklaringen hebben verkregen.

Artikel 50

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten inzake de terug te vorderen sommen, de terugvorderingprocedure en de verhoudingsgewijze terugvordering, bepaald in artikel 48, alsmede inzake het in rekening brengen van de studiepunten.

Artikel 51

De instellingen voor hoger onderwijs delen de gegevens in verband met de uitschrijvingen van studenten mee aan de dienst.

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten volgens dewelke deze gegevens dienen te worden medegedeeld.

AFDELING 4

Beroepsprocedure

Artikel 52

Een georganiseerd beroep kan worden ingediend bij de dienst door :

- 1° de student die niet akkoord gaat met een negatieve beslissing op zijn aanvraag tot studiefinanciering ;
- 2° de student die het bedrag van de toegekende studiefinanciering onjuist berekend acht ;
- 3° de student die niet akkoord gaat met een terugvordering krachtens artikel 47 en artikel 48.

Het beroep wordt ingediend bij aangetekende brief binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na deze van de mededeling van het definitieve bedrag of de weigering van de studiefinanciering, en moet de juridische en feitelijke argumenten vermelden die de student aanvoert tot staving van zijn aanspraak.

Beroepen worden beantwoord binnen zestig kalenderdagen na de ontvangst ervan door de dienst.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen

Artikel 53

Elke toetredingsovereenkomst, bedoeld in artikel II.3 van het decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in

de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt als een diplomacontract beschouwd.

Artikel 54

Het studietraject dat reeds voor de inwerkingtreding van dit decreet werd gevolgd, al dan niet met toekenning van studiefinanciering, wordt in rekening gebracht bij het berekenen van de in artikel 16, § 1, bedoelde kredieten. Hierbij worden de volgende bepalingen in acht genomen :

1° de in artikel 16, § 1, bedoelde kredieten worden verminderd met :

- een bachelorskrediet indien de student een opleiding bekroond met een diploma van het hogeschoolonderwijs van één cyclus, een diploma van de eerste cyclus van het hogeschoolonderwijs van twee cycli of een diploma van de eerste cyclus van het academisch onderwijs heeft voltooid ;
- een masterskrediet indien de student een opleiding bekroond met een diploma van de tweede cyclus van het hogeschoolonderwijs van twee cycli of een diploma van de tweede cyclus van het academisch onderwijs heeft voltooid ;
- een krediet voor het volgen van een lerarenopleiding als vervolgoopleiding, indien de student een lerarenopleiding als vervolgoopleiding bekroond met een diploma voor geaggregeerde voor secundair onderwijs groep 2 of groep 3 heeft voltooid ;
- het jokerkrediet indien de student de jokerbeurs, bepaald in het decreet van 16 februari 2001, heeft uitgeput ;

2° ieder reeds gevolgd studiejaar, ook indien de opleiding niet met een diploma werd bekroond, wordt beschouwd als 60 opgenomen studiepunten.

Artikel 55

Voor de student die een opleiding volgt die het voorwerp uitmaakt van de omvorming naar de bachelors-mastersstructuur, wordt afhankelijk van de gevolgde opleiding een bachelors- en/of mas-

terskrediet geopend, waarop in overeenstemming met artikel 54, 2°, studiepunten in mindering worden gebracht.

Artikel 56

De student die, overeenkomstig artikel 4 van het decreet van 16 februari 2001, in het verleden reeds een diploma behaalde van een opleiding van hogeschoolonderwijs van twee cycli en in het academiejaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van onderhavig decreet een opleiding volgde die voor de betrokkene resulteert in een academisch diploma die overeenkomt met een mastersdiploma, komt tot het behalen van dit diploma in aanmerking voor een studiefinanciering.

HOOFDSTUK X

Opheffingsbepaling

Artikel 57

Worden opgeheven :

- 1° het decreet van 16 februari 2001 houdende regeling van de studietoelagen voor het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap ;
- 2° het besluit van de Vlaamse regering van 31 augustus 2001 betreffende de studietoelagen voor hoger onderwijs.

TITEL III

Verhouding tussen studiefinanciering en studentenvoorzieningen

Artikel 58

De dienst en de verschillende studentenvoorzieningen werken samen met betrekking tot :

- 1° de vorming van actoren op het veld inzake studiefinanciering en voorzieningen ;
- 2° gezamenlijke acties inzake communicatie en informatie van de studenten ;

3° de afstemming van studiefinanciering en voorzieningen ;

4° informatie-uitwisseling met het oog op het vervolledigen of doorverwijzen van het dossier van een student ;

5° gezamenlijke acties inzake de overgang van het secundair onderwijs naar het hoger onderwijs ;

6° gezamenlijke acties inzake de overgang van het onderwijs naar het beroepsleven ;

7° de verrekening van uitbetaalde voorschotten op de studiefinanciering door de studentenvoorzieningen ;

8° wetenschappelijk onderzoek op bovenvermelde terreinen.

De Vlaamse regering kan de in het eerste lid opgesomde samenwerkingsterreinen uitbreiden.

Artikel 59

De taakverdeling tussen de dienst en de verschillende studentenvoorzieningen is gebaseerd op het principe van subsidiariteit.

Artikel 60

Een overlegplatform wordt opgericht bestaande uit :

- 1° vertegenwoordigers van de dienst ;
- 2° een vertegenwoordiger van de dienst verantwoordelijk voor hoger onderwijs ;
- 3° een vertegenwoordiger van elke studentenvoorziening ;
- 4° een vertegenwoordiger van de Vlaamse Interuniversitaire Raad ;
- 5° een vertegenwoordiger van de Vlaamse Hogescholenraad ;
- 6° twee vertegenwoordigers van de studentenkoepelverenigingen ;
- 7° een vertegenwoordiger per college van commissarissen van de Vlaamse regering.

Artikel 61

De dienst organiseert de werking van het overlegplatform. De dienst organiseert minstens twee keer per jaar een bijeenkomst van het overlegplatform. Elk lid van het overlegplatform kan de dienst vragen het overlegplatform bijeen te roepen.

Artikel 62

De taken van het overlegplatform bestaan uit :

- 1° de opvolging van de uitvoering van dit decreet inzake beoogde effecten ;
- 2° coördinatie ;
- 3° het vervullen van een signaalfunctie inzake de noden aan wetenschappelijk onderzoek, het bijsturen van het beleid en het aangeven van mogelijke beleidsinitiatieven ;
- 4° de coördinatie van het internationaal beleid.

TITEL IV

Studentenmobiliteit

HOOFDSTUK I

Voorwaarden

Artikel 63

Studenten die een studieperiode in het buitenland doorbrengen kunnen in aanmerking komen voor een mobiliteitstoelage van de Vlaamse Gemeenschap indien :

- 1° de student is ingeschreven aan een Vlaamse ambtshalve geregistreerde instelling die beschikt over een Erasmus University Charter ;
- 2° de student is door deze instelling geselecteerd om via het Erasmusprogramma een studieperiode in het buitenland door te brengen ;
- 3° de studieperiode in het buitenland bedraagt minimum drie maanden en maximum een volledig academiejaar.

HOOFDSTUK II

Berekening van de mobiliteitstoelage

Artikel 64

De berekening van de mobiliteitstoelage gebeurt door een daartoe opgerichte adviescommissie.

Artikel 65

§ 1. Om de mobiliteitstoelage te berekenen, worden de studenten ingedeeld in vier categorieën. Deze categorieën worden als volgt samengesteld :

- 1° categorie 1 bestaat uit studenten die krachtens titel II studiefinancieringgerechtigd zijn en de bijna-beursstudenten krachtens het structuurdecreet ;
- 2° categorie 2 bestaat uit studenten die niet behoren tot categorie 1 van wie het referentie-inkomen lager ligt dan : de maximuminkomengrens, bepaald in artikel 32, § 2, vermeerderd met een bedrag dat jaarlijks wordt bepaald ;
- 3° categorie 3 bestaat uit studenten die niet behoren tot categorie 1 en 2 en van wie het referentie-inkomen lager ligt dan : de maximuminkomengrens, bepaald in artikel 32, § 2, vermeerderd met een bedrag dat jaarlijks wordt bepaald ;
- 4° categorie 4 bestaat uit studenten die niet vallen onder één van de voornoemde drie categorieën.

§ 2. De administratie bepaalt jaarlijks op basis van het advies van de adviescommissie de mobiliteitstoelage per categorie.

HOOFDSTUK III

Procedure

Artikel 66

De adviescommissie wordt samengesteld uit :

- 1° vertegenwoordigers van de dienst verantwoordelijk voor studiefinanciering en studentenvoorziening ;

- 2° vertegenwoordigers van de dienst verantwoordelijk voor hoger onderwijs ;
- 3° vertegenwoordigers van de ambtshalve geregistreerde instellingen ;
- 4° vertegenwoordigers van de studentenvoorzieningen van de ambtshalve geregistreerde instellingen.

Artikel 67

De taken van de adviescommissie bestaan uit :

- 1° het adviseren inzake de bedragen van de mobiliteitstoelage en het formuleren van voorstellen met betrekking tot deze aanvragen ;
- 2° het adviseren inzake de bedragen bedoeld in artikel 65, § 1, 2° en 3° ;
- 3° het bepalen van de wijze waarop de mobiliteitstoelage wordt uitgekeerd en de factoren waarmee rekening moet worden gehouden ;
- 4° de vorming van actoren op het veld inzake studentenmobiliteit ;
- 5° gezamenlijke acties inzake communicatie en informatie van de studenten ;
- 6° de afstemming van studiefinanciering en studentenmobiliteit ;
- 7° het opvolgen van trends en evoluties inzake internationale studentenmobiliteit teneinde beleidsvoorstellen te kunnen formuleren.

TITEL V

Inwerkingtreding

Artikel 68

Dit decreet treedt in werking op 1 juli 2004.

Brussel, 5 maart 2004.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming

Marleen VANDERPOORTEN
